

Δρόμος

ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΘΝΗ

► **Ανταπόκριση από τη Βηρυτό και την κηδεία του Ναοράλα**

► **«Η Αντίσταση είναι εδώ, και θα συνεχιστεί»**

Μιλά στον Δρόμο ο Δρ Αλί Φαγιάντ, Λιβανέζος Βουλευτής, εκπρόσωπος του Μπλοκ της Αντίστασης

ΣΕΛΙΔΕΣ 15 & 16-17

ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ: ΠΩΛΗΣΗ & ΑΚΡΑΤΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ

ΣΕΛ. 12-13

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ο Βηριατισμός μιας νέας συνείδησης

ΤΟΥ ΡΟΥΝΤΙ ΡΙΝΑΛΝΤΙ

ΣΕΛΙΔΕΣ 4-5

ΕΥΡΩΠΗ

Ο ευρωατλαντισμός μάχεται για μια «ειρηνική» διαρκή σύγκρουση με τη Ρωσία

ΣΕΛΙΔΑ 11

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Για τις γερμανικές εκλογές

ΣΕΛΙΔΑ 18

ΔΙΕΘΝΗ

Διευρύνονται οι διαπραγματεύσεις Τραμπ - Πούτιν

ΣΕΛΙΔΑ 16

Γράφτηκε Ιστορία!

Μεγάλη μέρα για τη χώρα και την κοινωνία • Μίλησε ο λαός, η μόνη πραγματική αντιπολίτευση • Να φύγει η κυβέρνηση Μητσοτάκη, κατάργηση του άρθρου 86 περί ασυλίας, στοπ σε κάθε παραγραφή, τιμωρία όλων των υπεύθυνων • Για μια μεγάλη, πραγματική πολιτική και κοινωνική αλλαγή

ΣΕΛΙΔΕΣ 2-3

το θέμα της εβδομάδας

■ Κείμενα: Δημήτρης Γκάζης

Σεβασμός στη βούληση της κοινωνίας

Ήδη διάφοροι σκέφτονται την επόμενη μέρα. Πώς μπορεί να εκτονωθεί το κύμα οργής που μονοπωλεί τη δημόσια σφαίρα; Είναι εφικτό να επιστρέψουμε σε μια κάποια κανονικότητα; Το σύστημα Μητσοτάκη παίζει τα τελευταία του χαρτιά, ποντάροντας στην απουσία αξιόπιστης κυβερνητικής εναλλακτικής. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης τελούν εν αναμονή, ελπίζοντας να καρπωθούν μέρος της κυβερνητικής φθοράς. Και κύκλοι του συστήματος αναζητούν εφεδρείες, σε ένα πολιτικό σύστημα που φαντάζει πολλαπλά μπλοκαρισμένο. Την ίδια στιγμή μιλούν για «εκτροπή» και «ανωμαλία», δείχνοντας προς τις πλατείες και τους δρόμους. Η πραγματική εκτροπή όμως είναι η κατ' εξακολούθηση αγνόηση της βούλησης της κοινωνίας από το πολιτικό σύστημα.

Μόνος δρόμος, να γίνει σεβαστή η φωνή της κοινωνικής πλειοψηφίας για οξυγόνο, δημοκρατία και πραγματική δικαιοσύνη. Καμιά άλλη «λύση» δεν μπορεί να δώσει διέξοδο, όσο και πιστεύουν ότι για μια ακόμη φορά θα καταφέρουν να χειριστούν και να καναλιζάρουν την κοινωνική οργή. Εδώ που φτάσαμε, είναι μονόδρομος να φύγει η κυβέρνηση Μητσοτάκη, η οποία ευθύνεται όχι μόνο για το έγκλημα των Τεμπών, αλλά και για την ύβρη της συγκάλυψης.

Όποια επόμενη κυβερνητική λύση θα πρέπει να δεσμευτεί κατ' ελάχιστο στην απόδοση δικαιοσύνης για το έγκλημα στα Τέμπη, καταργώντας το άρθρο 86 που παρέχει ασυλία σε υπουργούς και βουλευτές, ψηφίζοντας διάταξη που θα απαγορεύει την παραγραφή λόγω παρέλευσης χρονικού διαστήματος των εγκλημάτων, αφήνοντας σε ανεξάρτητες επιτροπές φορέων και νομικών τη διερεύνηση και απόδοση ευθυνών. Αυτά, μαζί με μια διαδικασία βαθιάς εξυγίανσης και ανοικοδόμησης των υποδομών της χώρας, είναι τα ελάχιστα άμεσα βήματα που θα επιτρέψουν στην κοινωνία να ανασάνει, ανοίγοντας τον δρόμο για βαθύτερες κοινωνικές αλλαγές. Κάθε άλλη «λύση» δεν θα είναι παρά χειρισμός, που δεν πρόκειται να μακροημερεύσει.

28 Φλεβάρη: Ο λαός μίλησε

Να φύγει η κυβέρνηση Μητσοτάκη, κατάργηση του άρθρου 86 περί ασυλίας, στοπ σε κάθε παραγραφή, τιμωρία όλων των υπεύθυνων – Για μια μεγάλη, πραγματική πολιτική και κοινωνική αλλαγή

Ολη η χώρα μια μεγάλη διαδήλωση για την πραγματική δικαιοσύνη. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι, κάθε ηλικίας και κοινωνικής ομάδας, βρέθηκαν στους δρόμους και τις πλατείες, σε κάθε μικρή και μεγάλη πόλη, για να τιμήσουν τη μνήμη των νεκρών του εγκλήματος στα Τέμπη, απαιτώντας να μην περάσει το σχέδιο συγκάλυψης και η εγκληματική ατιμωρησία των υπευθύνων. Με κλειστά καταστήματα, σχολεία, επιχειρήσεις, ένα ποτάμι που φούσκωνε μέρα με τη μέρα, παρά τις προσπάθειες και τις επιθέσεις των κυβερνώντων (ίσως και εξαιτίας αυτών). Η «ζούγκλα» βίας και ανομίας που προανήγγειλαν τα παπαγαλάκια των ΜΜΕ δεν επιβεβαιώθηκε. Παρά την προσπάθεια της αστυνομίας (ειδικά στο Σύνταγμα) να διαλύσει την πορεία –εκμεταλλεόμενη μικρής έκτασης επεισόδια– με χημικά και αέρια, ο κόσμος έδειξε ωριμότητα και αποφασιστικότητα. Ώρες πριν την προγραμματισμένη έναρξη των διαδηλώσεων, το πλήθος στο Σύν-

ταγμα, την Αριστοτέλους και τις άλλες κεντρικές πλατείες της χώρας, συνέρρεε από τις γειτονιές σχηματίζοντας μικρές διαδηλώσεις σε κάθε κεντρικό δρόμο. Τα πανό, οι μικροφωνικές, οι ομιλίες, έφτασαν σε ένα μικρό μόνο μέρος των συμμετεχόντων. Ποσοτικά και ποιοτικά δεν είχαμε να κάνουμε με μια κανονική (έστω και πολύ μαζική) διαδήλωση, αλλά με μια καθολική, πάνδημη έκφραση της βούλησης και των συναισθημάτων της κοινωνίας, ένα γεγονός που παρήγαγε ο δήμος στο σύνολό του. Για μια ακόμη φορά, η βουβή οργή, που διακόπτονταν από συντονισμένα χειροκροτήματα, και κάποια λίγα συνθήματα όπως «Δολοφόνοι» και «Δικαιοσύνη», αποδείχθηκε πως έχει εκκωφαντική δύναμη (σε αντίθεση με τους ξύλινους λόγους των κομμάτων της αντιπολίτευσης), επειδή αντανακλά ακριβώς αυτή τη βούληση. Στους δρόμους και τις πλατείες αποτυπώθηκε η ενότητα της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού, που οργίζεται με τη μαφιόζικου τύπου συ-

γκάλυψη και την αλαζονεία των ελίτ της χώρας. Που ασφυκτιά σε ένα καθεστώς γενικευμένης απαξίωσης της ζωής, και βλέπει το ρήγμα των υποδομών της χώρας να γεννά διαρκώς ανασφάλεια στον καθένα και την καθεμία μας. Που καταλαβαίνει πως, αν δεν υπάρξει μια μεγάλη τομή στη πορεία της χώρας, θα ζήσουμε κι άλλες «τραγωδίες» όπως το προδιαγεγραμμένο έγκλημα στα Τέμπη. Είναι αυτή η πρωτοφανής ενότητα που «εκπέμπει φως, και αυτό φοβούνται», όπως τόνισε στην ομιλία της στο Σύνταγμα η κα Καρυστιανού, κάνοντας τόσο εμφανή την αντίθεση με το πολιτικό σύστημα και τα «κλειστά παντζούρια της βουλής». Για μέρες προσπάθησαν να μειώσουν τη δύναμη των διαδηλώσεων της 26ης Ιανουαρίου και της 28ης Φεβρουαρίου. Μίλησαν για «ζούγκλα» και «εκτροπή», απείλησαν με «νέα Μαρφίν» προαναγγέλοντας προβοκάτσιες, έκαναν λόγο για καπέλωμα από κόμματα, επιστράτευαν αμφιβόλου προέλευσης βίντεο. Είναι τέ-

editorial

Ο «αντισυστημισμός» επί θύραις

Μια νέα λέξη με νεφελώδη σημασία και ασάφεια περιεχόμενου (ανάλογα με το ποιος τη χρησιμοποιεί και για ποιο σκοπό) έχει εισβάλει σε αρθρογραφίες, δημοσκοπικές έρευνες, σε προσπάθειες ερμηνείας της συμπεριφοράς των πολιτών και της κοινωνίας το πρόσφατο διάστημα.

Επί της ουσίας κατασκευάζεται πάλι ένας «εχθρός», ένας «κίνδυνος» που αν δεν αντιμετωπιστεί μπορεί να δημιουργήσει μεγάλα προβλήματα στην «κανονικότητα» της χώρας, στους θεσμούς, στο σύστημα. Σε παλιότερες φάσεις, κάθε φορά που υπήρχε μια βαθιά κρίση, προβάλλονταν άλλες λέξεις για να προσδιορίσουν την κοινωνική συμπεριφορά και τον «εχθρό»: Αγανακτισμένοι στις πλατείες, εθνολαϊκισμός, σκέτος λαϊκισμός (σαν ανίατη αρρώστια), ψεκασμένοι, συνωμοσιολόγοι κ.ο.κ. Τώρα είναι η σεζόν του «αντισυστημισμού» με πολλές παραλλαγές.

Από τα think tank των κατεστημένων πολιτικών και οικονομικών δυνάμεων, που βλέπουν να αναπτύσσεται μια μεγάλη κοινωνική (το τονίζουμε, κοινωνική) αντιπολίτευση με αφορμή το έγκλημα των Τεμπών, γίνεται μια απόπειρα να ριχτούν στο μπλέντερ πολλές και διαφορετικές καταστάσεις και δήθεν αναλύσεις που εξηγούν το νέο φαινόμενο του «αντισυστημισμού». Ανακατεύονται ονόματα όπως Τραμπ, Όρμπαν, Λεπέν, συνάντηση δύο άκρων (ακροδεξιό και ακροαριστερό), κατατάσσονται τα κόμματα ανάλογα με το αν είναι ή όχι αντισυστημικά (π.χ. στην Ελλάδα Βελόπουλος, Κωνσταντοπούλου και βεβαίως η Λατινοπούλου θεωρούνται «αντισυστημιστές») και άλλα τέτοια. Αυτά στη συνέχεια ανακατεύονται με την ειδική ψυχολογία του Έλληνα, και έτσι βγαίνει το «προφίλ» του σύγχρονου αντισυστημιστού στην Ελλάδα του 2025.

Όλοι αυτοί δεν μπορούν να κατανοήσουν τη φύση του λαϊκού ριζοσπαστισμού στην ελληνική κοινωνία, και τις εκφράσεις που αυτός παίρνει κατά καιρούς. Δεν μπορούν καθόλου να εξηγήσουν πώς σήμερα, σε συνθήκες κρίσης του συστήματος πολιτικής αντιπροσώπευσης, γεννιέται μια νέα μορφή κοινωνικής

αντιπολίτευσης που δεν σχετίζεται με το υπάρχον πολιτικό σύστημα αλλά, αντίθετα, επιζητεί μια μεγάλη νέα μεταπολίτευση και μια βαθιά τομή στην Πολιτειακή ζωή της χώρας. Ζητά Δικαιοσύνη και Οξυγόνο. Ζητά κατάργηση του άρθρου 86 του Συντάγματος που δίνει ασυλία σε υπουργούς και βουλευτές. Ζητά να τιμωρηθούν όλοι οι ένοχοι και να μην παραγραφούν τα εγκλήματά τους. Ζητά να λειτουργεί η χώρα, να μην διαλύεται και ξεπουλιέται, να μην περιφρονούνται οι πολίτες, να σταματήσει η διόγκωση των ανισοτήτων. Κυρίως, ζητά να μπει ένα φρένο στη διαφθορά και τη σαπίλα του πολιτικού συστήματος. Μέσα στα δύο χρόνια που πέρασαν από το έγκλημα των Τεμπών έχουν γίνει πολλά σε επίπεδο συνείδησης και κινητοποίησης. Έχουν γίνει πολλά στην ανάδειξη των βασικών παθογενειών της χώρας: ενός πολιτικού συστήματος που υπηρετεί ένα μνημονιακό νεοαποικιακό καθεστώς ξεπουλήματος και λεηλασίας, και παράλληλα μιας ανείπωτης διαφθοράς και ατιμωρησίας ελίτ-πολιτικών-υποκόσμου· μιας άλωσης όλων των θεσμών, που κι αυτοί κάνουν τα στραβά μάτια.

Αυτή η κοινωνική αντιπολίτευση λειτουργεί ως ενεργητικός παράγοντας, διεκδικεί την ακηδεμόνευτη ταυτότητά της και διατρανώνει την απέχθειά της για το υπάρχον πολιτικό σύστημα και την «τυφλή» ηγεσία της Δικαιοσύνης. Αποφεύγει όλες τις απόπειρες να την ενσωματώσουν, να τη διαβάλλουν, να τη συκοφαντήσουν. Ψάχνει τον βηματισμό της και τον τρόπο για να αποκτήσει μια φωνή σε πανελλαδική κλίμακα. Όχι σαν επανάληψη ή αντιγραφή των κακέκτυπων των κομμάτων ή αποτυχημένων αποπειρών και αναθέσεων του παρελθόντος. Αναζητείται ένας τρόπος νέος, χωρίς υλικά και απόνερα του χθες, με φρεσκάδα, πρωτοτυπία, και κυρίως με ακεραιότητα, εντιμότητα, ήθος, θάρρος, και πολιτική σκέψη ενωτική και συνθετική – ώστε να δώσει ζωή σε μια νέα βαθιά μεταπολίτευση, και σε ένα ευρύ ακηδεμόνευτο εγχείρημα Ελευθερίας, Δικαιοσύνης και Οξυγόνου, για μια καλύτερη Ελλάδα.

Το ρήγμα και τα αδιέξοδα του πολιτικού συστήματος

Δυο χρόνια μετά, το ρήγμα των Τεμπών –ηθικό και ψυχικό ρήγμα στη βάση του– αναδεικνύει με emphaticό τρόπο όλα τα αδιέξοδα της χώρας: από το ρήγμα των υποδομών και την απαξίωση της δικαιοσύνης, μέχρι την «παρακρατική» λειτουργία των ακαταδίωκτων κυβερνήσεων. Αυτό το ρήγμα εκφράστηκε από την πρώτη στιγμή στους δρόμους και τις πλατείες, στις συγκινητικές μαθητικές διαδηλώσεις, έστειλε μηνύματα από τη συναυλία στο Καλλιμάρμαρο. Και όμως, αγνοήθηκε από την αλαζονεία της εξουσίας. Και φτάσαμε στις δύο τελευταίες μαζικές κινητοποιήσεις, δύο χρόνια μετά το έγκλημα, που τους δρόμους και τις πλατείες γέμισαν πλήθη τα οποία ξεπερνούν σε απόλυτους αριθμούς όσους ψήφισαν την παρούσα κυβέρνηση, σε κάποιες πόλεις ίσως και συνολικά όσους συμμετείχαν στις τελευταίες εκλογές, δείχνοντας –με ενεργητικό τρόπο και όχι απλά σε μια μέτρηση γνώμης– πως το πολιτικό σύστημα είναι απαξιωμένο για την πλειοψηφία της κοινωνίας. Όσο η κυβέρνηση δεν πέφτει, παρασέρνει ολόκληρο το σύστημα στη σήψη. As δούμε την απονομιμοποίηση όσων (δημοσιογράφων, «διανοούμενων», πολιτικών) έχουν βγει τις τελευταίες μέρες να υπερασπιστούν τους κυβερνητικούς χειρισμούς. As δούμε την απονομιμοποίηση θεσμών (δικαιοσύνη, ΠτΔ, ελεγκτικές επιτροπές) στον βαθμό που, αντί να κάνουν το έργο για το οποίο υπάρχουν, παίζουν τον ρόλο

της ασπίδας ενός μαφιόζικου καθεστώτος. As δούμε την ανυποληψία των εναλλακτικών (είτε προέρχονται από την αντιπολίτευση είτε από τις πτέρυγες Σαμαρά και Καραμανλή της Ν.Δ.), αλλά και τη σιωπή των «πονηρών» δελφίνων που (πιθανά με τις ευλογίες της Πρεσβείας) σχεδιάζεται να παίξουν κάποιο ρόλο όταν «περάσει η μπόρα». As δούμε και την αδυναμία των οργανωμένων κινηματικών μορφών, να χωρέσουν ή έστω να αλληλεπιδράσουν δημιουργικά με τη ζωντάνια (επιμονή και μαζικότητα) και τις νέες ποιότητες (ηθική και τεχνική κατάρτιση) του κύματος των Τεμπών. Δεν υπάρχουν βαλβίδες εκτόνωσης, και την ίδια στιγμή η κοινωνική κίνηση δεν φαίνεται να κάμπτεται αν δεν υπάρξουν ουσιαστικές αλλαγές στο κράτος, τη δικαιοσύνη, την πολιτεία, τις υποδομές, τη δημόσια ζωή γενικότερα.

Η παρουσία του λαού στους δρόμους και τις πλατείες, αναδεικνύει σε όλη τους την έκταση τα αδιέξοδα του πολιτικού συστήματος. Την ίδια στιγμή, ο πολιτικός λόγος, τα ηθικά φορτία, η μορφές έκφρασης που επιλέγει, αποτελούν οδοδείκτη για όσους ενδιαφέρονται να χτιστούν πραγματικές εναλλακτικές. Το ρήγμα παραμένει, και όλα δείχνουν ότι θα συνεχίσει να παραμένει ενεργό. Μόνη ελπίδα, η ωρίμανση της συνείδησης, η δημιουργική έκφραση αυτής της κοινωνικής διαθεσιμότητας για μια βαθιές αλλαγές, για μια πραγματική μεταπολίτευση του λαού.

τοια η απόστασή τους από την κοινωνία, είναι τέτοιος ο πανικός τους, που έφτασαν να τα βάζουν ακόμη και με τους συγγενείς των θυμάτων, οι οποίοι αποτελούν σε αυτήν την υπόθεση φάρο ηθικής και αξιοπρέπειας. Ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης απών, την προηγούμενη της 28ης Φεβρουαρίου, στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, για να κλείσει deal για επενδύσεις στην Τεχνητή Νοημοσύνη, θέλοντας να πείσει τους «ιθαγενείς» πως έχει το βλέμμα του στραμμένο στο μέλλον (τι κι αν, δυο χρόνια μετά τα Τέμπη, οι μπάρες ακόμη δεν δουλεύουν στις αφύλακτες διαβάσεις!). Η κυβερνητική διαχείριση (των ακριβοπληρωμένων, από τις τσέπες του λαού, επικοινωνιολόγων) γυρνάει μπούμερανγκ στην κυβέρνηση, εξοργίζοντας κάθε απλό άνθρωπο, και οδηγώντας μέχρι και στελέχη της Ν.Δ. σε συλλόγους και επιμελητήρια να παίρνουν αποστάσεις από τον βούρκο του Άδωνα και του Βορίδη.

Οι επόμενες μέρες αναμένεται να είναι πυκνές πολιτικά. Ήδη έχει προαναγγελθεί μια διαδικασία πρότασης μομφής

από τα κόμματα της αντιπολίτευσης, τα πορίσματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας θα προκαλέσουν σίγουρα νομικές εξελίξεις, το σφυροκόπημα της κας Καρυστιανού προς τη βουλή και τον ΠτΒ κ. Κακλαμάνη πιθανά να παράξει αποτελέσματα, ενώ και οι δρόμοι δεν φαίνεται εύκολο να σιγήσουν. Παράλληλα η γρήγορη φθορά της κυβέρνησης, και του συστήματος Μητσοτάκη, πιθανά να επιταχύνει διεργασίες αμφισβήτησης και ανακατατάξεων εντός του πολιτικού συστήματος (που κυοφορούνται άλλωστε εδώ και καιρό). Σε κάθε περίπτωση, μοναδική εγγύηση ότι δεν θα παρακαμφθεί η βούληση της κοινωνίας, είναι να παραμείνει η κοινωνία ενεργοποιημένη. Η ενεργοποίηση του λαού, η αξιοποίηση της κοινωνικής διαθεσιμότητας, η επιμονή στοχοποίησης του πολιτικού συστήματος, αυτά δηλαδή που κατάφεραν να δημιουργήσουν το σημερινό ρήγμα, είναι η μόνη ελπίδα ότι η οργή και το πένθος μπορούν να γεννήσουν μια νέα συνείδηση, ικανή να φέρει ουσιαστικές αλλαγές στη χώρα.

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

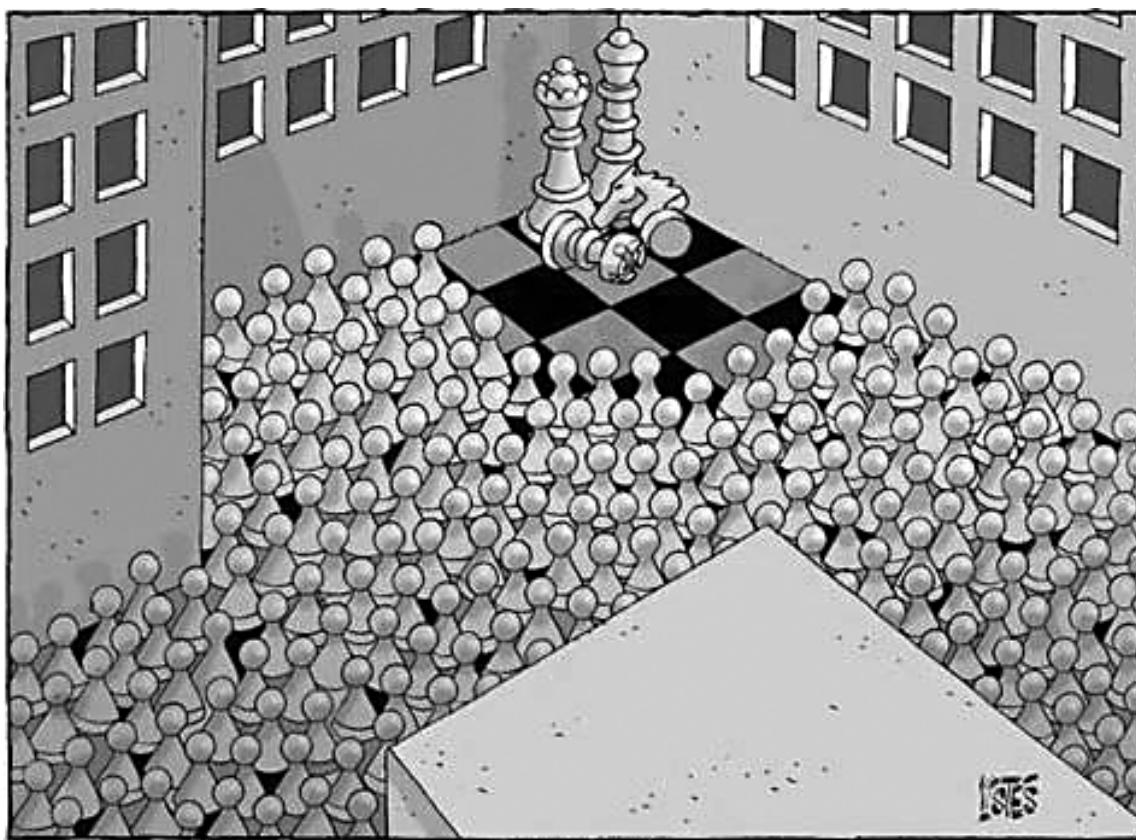
Ο βηματισμός μιας νέας συνείδησης

(τι προσφέρει έως σήμερα το κίνημα των Τεμπών;)

■ ΤΟΥ ΡΟΥΝΤΙ ΡΙΝΑΛΤΙ

Ο ι σκέψεις που ακολουθούν γράφονται λίγες ώρες μετά το συγκλονιστικό συλλαλητήριο για τα Τέμπη, που αγκάλιασε πάνω από 340 πόλεις σε Ελλάδα και εξωτερικό και συσπείρωσε εκατομμύρια ανθρώπους. Αυτά που ζούμε τον τελευταίο μήνα (26/1-28/2), ο όγκος και το βάθος, ο παλμός και η ζωντάνια, θα πρόσθετα και η ωριμότητα που επιδεικνύεται, είναι μεγάλα, τεράστια σκιρτήματα ενός λαϊκού ριζοσπαστισμού μετά από απανωτές ήττες και μέσα σε ένα πολύ καταθλιπτικό διεθνές και εσωτερικό περιβάλλον. Χωρίς υπερβολή, η ανατολή αυτής της πλατιάς διαθεσιμότητας και κινητοποίησης είναι ό,τι πιο θετικό μπορούσε να φανταστεί κανείς στους ζοφερούς καιρούς που ζούμε. Είναι σημάδι βαθύτερων διεργασιών και αναγκών που υπάρχουν και ψάχνουν τρόπο για να εκφραστούν.

Αυτό που ζούμε τον τελευταίο μήνα είναι μια συμπύκνωση πρόσφατης πείρας (πολιτικής, οικονομικής, πολιτιστικής), και εννοώ ό,τι έφερε η Χρεοκοπία και τα Μνημονιακά καθεστώτα, διότι τώρα ζούμε τις συνέπειές τους. Ο σιδηρόδρομος συμβολικά (αλλά και τραγικά) αποτυπώνει όλα τα σημάδια των πολιτικών αυτών, του ξεπουλήματος, της διάλυσης των υποδομών, της απόλυσης έμπειρου και ικανού προσωπικού, της ιδιωτικοποίησης, της αλαζονείας των πολιτικών που κρύβονται πίσω από το ντροπιαστικό άρθρο 86 περί ασυλίας υπουργών και βουλευτών, της διάβρωσης όλων των θεσμών – και ιδιαίτερα της δικαιοσύνης. Για δύο χρόνια όλο το πολιτικό σύστημα έκανε τα πάντα για να μην υπάρξουν συνέπειες για τους ενόχους, δηλαδή για τους ίδιους... Αλλά αυτό που ζούμε, το ζούμε με έναν διαφορετικό τρόπο: με την ανάδυση μιας άλλης διαθεσιμότητας, κινητοποίησης, ευαισθητοποίησης, συνειδητοποίησης. Η υπόθεση των Τεμπών, και ιδιαίτερα η παραδειγματική στάση μιας ομάδας συγγενών που έκανε υπόθεση ζωής το να τιμωρηθούν οι ένοχοι του εγκλήματος, λειτούργησε καταλυτικά για μια μεγάλη αφύπνιση και εγρήγορση

μέσα στη νεολαία και ολόκληρο τον πληθυσμό. Αν αφαιρέσουμε αυτόν τον καταλυτικό παράγοντα, δηλαδή την παρουσία μιας ομάδας με σθένος που αναλαμβάνει την ευθύνη και τα βάζει με ολόκληρο το πολιτικό σύστημα ζητώντας την Αλήθεια και τη Δικαιοσύνη, δεν μπορούμε να καταλάβουμε τίποτα από όσα συμβαίνουν σήμερα στη χώρα. Επειδή σήμερα αυτός ο νέος παράγοντας, η κινητοποίηση του λαού γύρω από την υπόθεση των Τεμπών, αλλάζει το πολιτικό τοπίο και παράγει αποτελέσματα.

Πραγματικό υποκείμενο

Αυτός ο παράγοντας εκφράζει υποκειμενικά ένα νέο συσχετισμό μέσα στην κοινωνία, τον επηρεάζει και τον διαμορφώνει, του δίνει υπόσταση και φωνή, τον συσπειρώνει, του αλλάζει τις κλίμακες του εφικτού, τον καθιστά υποκείμενο. Κι αυτό είναι ένα σημαντικότερο νέο δεδομένο στην κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας. Πραγματικό υποκείμενο, όχι αυτό που φαντάζεται ο καθένας, αλλά υπαρκτό, ζωντανό, που προχωρά και δυναμώνει, που αντιλαμβάνεται διαφορετικά, που ιεραρχεί με άλλο τρόπο από αυτόν που αντιλαμβάνονται και ιεραρχούν τα υπάρχοντα πολιτικά κόμ-

ματα, που δημιουργεί μια άλλη κατάσταση μέσα στην κοινωνία και στη χώρα. Ναι, δεν έχει φτάσει εκεί που θα ήθελε κανείς, να αγκαλιάζει όλα τα κεντρικά και κρίσιμα ζητήματα του υπαρκτού προβλήματος της χώρας. Όμως – και αυτό έχει τεράστια σημασία – ακουμπά και αγγίζει κρίσιμα ζητήματα, που ανοίγουν δρόμους και ξεκλειδώνουν σφαιρισμένες πόρτες: το ζήτημα της Δικαιοσύνης – το ζήτημα του σεβασμού της ζωής και των άταφων νεκρών – τη στάση της κυβέρνησης και όλων των θεσμών απέναντι στους γονείς και τα αιτήματά τους – την ολοφάνερη προσπάθεια συγκάλυψης και μπαζώματος του εγκλήματος – την εγκληματική αδιαφορία επί 2 χρόνια όλων των κομμάτων και ΜΜΕ, που νοιάζονταν μόνο για τις δικές ιεραρχήσεις (εκλογές, ποσοστά, μικροπολιτική, «μεταγραφές», εσωκομματικές διενέξεις κ.λπ.).

Μετά τις 26/1, πριν ένα μήνα, πήραν χαμπάρι ότι δεν μπορούν να το αγνοούν. Ναι, αλλά τι είχε προηγηθεί; 1.500.000 υπογραφές που αγνοήθηκαν επιδεικτικά από όλους – μια διαδικασία με πολλούς τραμπουκισμούς μέσα στη Βουλή, με πρωταγωνιστές τον εξαφανισμένο κ. Μαρκόπουλο και τον κ.

Τασούλα (που πήρε προαγωγή και έγινε πρόεδρος Δημοκρατίας μιας ισχνής μειοψηφίας, εντελώς απονομιμοποιημένος στη συνείδηση του λαού) – μια συναυλία στο τέλος του καλοκαιριού – πολλές εκπομπές σε ανεξάρτητα ΜΜΕ, και εργασία εμπειρογνομόνων που έβαλαν οι γονείς και αποκάλυψαν πλήθος από στοιχεία – συγκεντρώσεις σε πολλές πόλεις με ομιλητές τους γονείς. Έτσι φθάσαμε στις 26/1, που ήταν ένα σοκ για όλο το καθεστώς και το πολιτικό σύστημα. Αυτός ο βηματισμός έφερε αποτελέσματα, διαμόρφωσε συνειδήσεις, πρόσφερε γνώση και στοιχεία, έδειξε ενόχους και συνενόχους, αποκάλυψε την πραγματική φύση των ανώτερων δικαστικών αρχών, την έλλειψη Δικαιοσύνης και τη διάλυση όλων των υποδομών. Ξανάφερε στην επιφάνεια αξίες που συνδέονται βαθιά και αρχετυπικά με τον πολιτισμό του ελληνοισμού: η μάννα και ο ρόλος της όταν χάνει το παιδί της, το πένθος, ο σεβασμός στους νεκρούς – η ιεροσουλία του άταφου νεκρού ή του μπαζώματος κομματιών του σώματος σε άγνωστα χωράφια – η οργή που φέρνει η κυνική και αλαζονική στάση της εξουσίας απέναντι σε αυτά τα πολύ βαθιά ριζωμέ-

να αισθήματα – το ήθος απέναντι στην ανηθικότητα και τον άκρατο κυνισμό-χειρισμό. Δηλαδή το κίνημα των Τεμπών έθεσε πολιτικά θέματα (Δικαιοσύνη – Μπάζωμα – Συγκάλυψη – Ατιμωρησία) και βαθιά αξιακά ζητήματα που αγγίζουν την ψυχή και την ηθική της κοινωνίας.

Ύβρις, Άτις, Νέμεσις, Τίσις

Αυτά τα δύο στοιχεία δημιούργησαν μια συσπείρωση μέσα στην κοινωνία, δημιούργησαν μια ενότητα που αγκαλιάζει διαφορετικές ηλικίες και στρώματα σε κάθε γωνιά της χώρας. Θα λέγαμε σε άλλη γλώσσα ότι λειτουργεί ως πραγματικός υποκειμενοποιητικός παράγοντας: δημιουργεί νέα συνείδηση και προάγει αξίες – ενώνει και δεν διαχωρίζει – οδηγεί σε συμπεράσματα όταν χρησιμοποιεί στον λόγο του το αρχαίο τραγικό σχήμα «ύβρις, άτις, νέμεσις, τίσις», που έχει και σήμερα μια ιδιαίτερη σημασία. Διότι η εξουσία (των λίγων, του κέρδους, των ελίτ, του πολιτικού συστήματος κ.λπ.), υπερεκτιμώντας τις ικανότητες και τη δύναμή της (πολιτική, στρατιωτική και οικονομική), συμπεριφέρεται με βίαιο, αλαζονικό και προσβλητικό τρόπο απέναντι στους πολίτες και στους νόμους (ηθικούς, γραπτούς, άγραφους), και φτάνει στην «ύβριν». Αυτή οδηγεί στην «άτιν», δηλαδή στο θόλωμα, στην τύφλωση του νου, ωθώντας τον υβριστή σε νέες ύβρεις, ώσπου να διαπράξει μια πολύ μεγάλη ανοησία, δηλαδή να ξεπεράσει πολλά όρια. Τότε επέρχεται η «νέμεσις» με την οργή και την εκδίκηση, που θα οδηγήσει στην «τίσιν», δηλαδή την τιμωρία του.

Ο σύλλογος των γονιών των θυμάτων των Τεμπών μπόρεσε να λειτούργησει σαν καταλύτης επειδή έκφρασε όλα αυτά τα πράγματα, επειδή ζητά να διορθωθούν όλα τα «στραβά» που δημιουργεί η ιδιοτέλεια και η αρπαγή-ληλασία της δημόσιας περιουσίας, επειδή αναμετρείται με την αλαζονεία και την άτιν της εξουσίας και των εκφραστών της. Ο αριστερός θα αναρωτηθεί: μα πού είναι το κέρδος, πού είναι το κράτος και το κεφάλαιο που δολοφονούν; Αν δεν υπάρχει η λέξη «κέρδος», ή

καλύτερα «τα κέρδη», ωριοποιείται ο καπιταλισμός, αναφύεται «δεξιά παρέκκλιση». Χάνει όμως κι αυτός το νου του μπροστά σε ένα πραγματικό (κι όχι φανταστικό) υποκείμενο που γεννιέται, μπροστά σε πραγματικά βήματα μιας νέας συνείδησης που επωάζεται. Ο αριστερός νομίζει ότι έχει όλες τις απαντήσεις. Δεν νοιάζεται για την ενότητα· δεν εμπιστεύεται την κοινωνία· δεν επενδύει σ' αυτήν, αλλά φαντασιώνεται τον εαυτό του (το κόμμα ή την οργάνωσή του) σαν «πρωτοπορία». Ξεχνά ότι πρέπει να υπηρετεί το λαό, επειδή ο λαός και η κοινωνία σε κίνηση είναι ο πραγματικός πρωταγωνιστής μεγάλων βημάτων προς τα εμπρός.

Το χειρότερο όλων όμως είναι ότι ο αριστερός δεν μπορεί να διανοηθεί ότι ένα ακηδεμόνευτο κίνημα, ή ακόμα και η απλή διαισθητική συμπεριφορά του απλού ανθρώπου, μπορεί να είναι πολύ πιο μπροστά από τον ίδιο, που αρέσκεται να δείχνει με το δάκτυλο τη σωστή γραμμή και τι πρέπει να κάνουν όλοι οι άλλοι... Και μάλιστα σε μια ιστορική στιγμή που δεν θέλει καθόλου να αναστοχαστεί την πορεία του και το γιατί έχει βρεθεί στη θέση που βρίσκεται, ούτε μπορεί να συναισθανθεί τη σχετικότητα της ύπαρξής του μέσα στο δοσμένο συσχετισμό δύναμης.

Νέα συνείδηση

Μια νέα συνείδηση δεν μπορεί να οικοδομηθεί σύμφωνα με τα γούστα του καθενός. Ο βηματισμός της είναι σύνθετη διαδικασία. Τα πατήματα που κάνει, κάθε βήμα μπροστά, συνδυάζεται με υποκειμενοποιητικές διαδικασίες και απαιτεί πραγματική κίνηση. Η υπόθεση των Τεμπών πρόσφερε και τα δύο. Όχι σε μορφή φαστ φουντ ή καταναλωτικού προϊόντος. Ο σεβασμός του άλλου και ο σεβασμός του μαζικού κινήματος είναι όρος για να γίνουν πραγματικά βήματα μπροστά. Η χωρητικότητα ενός εγχειρήματος ή

Το κίνημα των Τεμπών έθεσε πολιτικά θέματα (Δικαιοσύνη – Μπάζωμα – Συγκάλυψη – Ατιμωρησία) και βαθιά αξιακά ζητήματα που αγγίζουν την ψυχή και την ηθική της κοινωνίας

κινήματος είναι άλλος ένας όρος. Ο διάλογος και όχι το «πέσιμο» είναι ένας ακόμα ουσιαστικός παράγοντας.

Το κίνημα που γεννιέται με την υπόθεση των Τεμπών παράγει και πολιτικά αποτελέσματα. Κι αν το πω χωρίς να παρεξηγηθώ: Παρήγαγε εξαιρετικά περισσότερα και πιο ποιοτικά πράγματα μέσα σε δύο χρόνια, τέτοια που υπογραμμίζουν την απουσία ή και τη γύμνια άλλων παραγόντων της πολιτικής ζωής (κόμματα, συνδικαλιστικές οργανώσεις, φορείς κ.λπ.), που λένε μεγάλα λόγια αλλά νοιάζονται μόνο για τη θέση τους στον καταμερισμό του πολιτικού συστήματος, όχι για την αλλαγή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών. Δείτε τον λόγο όλων των κομμάτων και θα το διαπιστώσετε. Δείτε με τι ασχολήθηκαν και τι έκαναν τα δύο χρόνια που πέρασαν. Αναλογιστείτε τι (δεν) έκαναν για την υπόθεση των Τεμπών, παρόλο που είχαν τα μέσα (χρήματα, επιστήμονες, ινστιτούτα, επαφές). Και τι στοιχεία (δεν) αποκάλυψαν. Ξέρουν για ολιγάρχες, κομπίνες, βρώμικες δουλειές, παρακράτος κ.λπ., αλλά περιορίζονται σε γενικόλογες. Δεν μπορούσαν να βρουν τι κουβαλούσε το τρένο, ποιος και τι φόρτωσε στην εμπορική, ποιος ήταν ο παραλήπτης; Δεν ξέρουν τίποτα; Δεν άκουσαν τίποτα; Απλά μας κοροϊδεύουν. Επειδή έχουν κάποιο ρόλο στον καταμερισμό του υπάρχοντος καταμερισμού μέσα στο πολιτικό σύστημα. Η μικρή ομάδα των γονιών των θυμάτων –παρά τις τυχόν διαφορετικές απόψεις και παρά την οδύνη της απώλειας– κατόρθωσαν να κάνουν πολύ περισσότερα σε όλους τους τομείς από όλα τα κόμματα και

όλα τα συνδικάτα. Δεν είναι αυτό απορίας άξιον; Επομένως η νέα συνείδηση προχωρά μαζί με την πραγματική αντίσταση στο υπάρχον σύστημα. Αλλά εδώ χρειάζεται μια διευκρίνιση: είναι μια άλλη διάσταση της Πολιτικής, που προϋποθέτει τον Πολίτη και την ενεργή του στάση· όχι την ανάθεση ή γενικά την αντιπροσώπευση, και μάλιστα αυτήν που έχουμε, η οποία είναι χειριστής ποιότητας και αποβλέπει στον χειρισμό κι όχι στην πραγματική έκφραση. Πολιτική που λειτουργεί ως πραγματική διαμεσολάβηση Πολίτη-Κοινωνίας και Εξουσίας-Συμφερόντων και δημιουργεί γεγονότα, θέτει στόχους, αλλάζει συσχετισμούς, τιμωρεί, εξοστρακίζει, αναβλύζει δυνατότητες, ανθρωποποιεί τον άνθρωπο και δεν τον κάνει κτήνος και ιδιοτελές υποκείμενο. Πολιτική που καλλιεργεί την υπευθυνότητα, που φτιάχνει Πολιτισμό. Διαφορετικά ειπωμένο, Πολιτική που δεν αντιστρατεύεται τον Πολιτισμό και τον Πολίτη, αλλά οφείλει να τα προάγει. Στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα βασιλεύει το ιδιωτικό άτομο, το ιδιοτελές άτομο, το άτομο που αρνείται την κοινωνία και τους δεσμούς της, το εγωιστικό άτομο. Κι όλοι οι θεσμοί έχουν υπαχθεί στην αναπαραγωγή αυτού του μοντέλου ανθρώπου. Το πολιτικό σύστημα αναπαράγει μόνο αυτές τις «αξίες» από κάθε πόρο του και με κάθε θεσμό του.

Πόρισμα στα αγγλικά...

Όταν κάνουμε λόγο για νέα μεταπολίτευση και για κοινωνική αλλαγή βεβαίως και θίγουμε τέτοια κεντρικά ζητήματα. Όπως και άλλα. Για παράδειγμα ο σιδηρόδρομος πουλήθηκε στην

ιταλική (κρατική) εταιρεία για 45 εκατομμύρια επί ΣΥΡΙΖΑ διότι αυτό πρόβλεπαν οι μνημονιακές διατάξεις, και επειδή δεν έπρεπε να τον πάρουν οι Κινέζοι. Όλα τα μνημόνια και οι μνημονιακές ρήτρες που ακόμα ισχύουν (θυμηθείτε, 99 χρόνια) υπάγονται στο αγγλικό δίκαιο, όχι τυχαία. Το δε ευρωενωσιακό δίκαιο θεωρείται ότι υπερτερεί ακόμα και του ελληνικού Συντάγματος. Μέχρι και το πόρισμα για το έγκλημα των Τεμπών συντάχθηκε στην αγγλική γλώσσα! Ολόκληρο το πολιτικό σύστημα αποδέχεται αυτούς τους εξαρτησιακούς όρους. Οι πολιτικοί μας πρώτα μπαίνουν στη θέση των Μεγάλων και Προστατών, και μετά ίσως να σκέφτονται λίγο και την ελληνική πραγματικότητα. Υπερβολή; Ο μεν Μητσοτάκης πριν λίγες μέρες δήλωνε ότι «η χώρα έχει πληρώσει ακριβά τις πάνω και τις κάτω πλατείες», ο δε βουλευτής της Ν.Δ. Συρίγος έλεγε ότι «η Ελλάδα είναι πολύ μικρό μέγεθος για να ασχοληθεί η Αμερική μαζί της». Σε διπλανάς χώρες, π.χ. στη Ρουμανία ακυρώνονται εκλογές (και χθες συνελήφθη ο νικητής!). Κάποιοι νομίζουν ότι αυτά –και άλλα σημαντικά ζητήματα– θα τα καλύψει ένα κίνημα σαν αυτό των Τεμπών με ένα μαγικό τρόπο. Οι πιο πονηροί θα θελήσουν τάχα να το «προσανατολίσουν σωστά» ή να το προσαρμόσουν σε δικούς τους πολιτικάντικους σχεδιασμούς. Αποφεύγουν όπως ο διάολος το λιβάνι να αποκληθεί ακηδεμόνευτο το κίνημα. Τι θα πει, λένε, ακηδεμόνευτο; Να κάνει ό,τι θέλει; Δεν θέλει να καπελωθεί; Δεν θέλει να το χρησιμοποιήσουν τα κόμματα και το πολιτικό σύστημα; Δεν θέλει να

ενσωματωθεί στο παιχνίδι που κάνουν χρόνια τώρα όλοι μαζί; Και τι θέλει δηλαδή; Ακηδεμόνευτο σημαίνει να ακούγεται η φωνή του καθαρά, χωρίς πονηρές προσμίξεις και κόλπα, να ξεδιπλώσει ό,τι μπορεί να δώσει, να του ανοιχθεί ο δρόμος για να συναντηθεί, να εκφραστεί και να εκφράσει. Να μην υπάρχει σκέτα για τον εαυτό του και μόνο για την αναπαραγωγή του.

Σύνοψη

Ένα μεγάλο και μαζικό κίνημα σαν αυτό των Τεμπών είναι σήμερα ό,τι καλύτερο υπάρχει στη χώρα. Είναι στην κυριολεξία οξυγόνο σε ένα άκρως τοξικό περιβάλλον. Ο σεβασμός αυτού του κινήματος περνά μέσα από την ανιδιοτελή συμβολή του καθένα για το προχώρημά του. Η νέα συνείδηση απαιτεί στοιχεία σύνθεσης πολλών σκόρπιων, ασύνδετων αντιστάσεων και γνώσεων, όπως απαιτεί και μια πιο συνολική ματιά. Αλλά αυτά δεν υπάρχουν έτοιμα και συσκευασμένα προς κατανάλωση για όποιον θελήσει να αντισταθεί. Ούτε τα κατέχει κάποια «πρωτοπορία» για να κάνει υποδείξεις, π.χ. να διορθώνει ως λαθεμένο τάχα το σύνθημα «είναι κακιά η (χ)ώρα». Ο μήνας που διανύσαμε έχει ένα φορτίο που πρέπει να αξιολογηθεί για τα επόμενα βήματα και στροφές που υπάρχουν στον δρόμο μας. Αυτά που ζούμε έναν μήνα τώρα θυμίζουν τους στίχους του ποιητή:

Την άνοιξη αν δεν την βρεις την φτιάχνεις.

Ναι την φτιάχνεις.

Κάθε φορά από την αρχή.

Όλο και πιο ζωντανή.

Όλο και πιο ποτισμένη.

Ναι την φτιάχνεις.

ΥΓ: Σε επόμενο σημείωμα θα αναπτυχθεί το ζήτημα της νέας μεταπολίτευσης και της κοινωνικής αλλαγής.

της Αριστεράς
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ρεθύμνου 11, 106 82 Αθήνα
Τηλ.: 210 3468282 Φαξ: 210 3468282
E-mail: info@edromos.gr
www.edromos.gr

facebook.com/DromosThsAristeras
youtube.com/@edromos1
instagram.com/edromos.gr
x.com/edromos

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΕΝΟΤΗΤΑΣτική μη
κερδοσκοπική εταιρεία

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ρούνη Ρινάλντι

ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ:
Γιώργος Παπαϊωάννου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Νίκος Ταυρής

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:
Σταμάτης Μαυροειδής

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Τάσος Βαρούνης, Παύλος
Δερμενίκης, Κώστας
Δημητριάδης, Στέλιος
Ελληνιάδης, Ρούλα
Μουτσέλου, Βασίλης Ξυδιάς,
Σπύρος Παναγιώτου, Γιώργος
Παπαϊωάννου, Μιχάλης Σιάκος,
Ερρίκος Φινάλης

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:
Κώστας Ανδριανόπουλος,
Αντώνης Ανδρουλιδάκης,
Λουκάς Αξελός, Απόστολος

Αποστολόπουλος, Κώστας
Βενιζέλος, Νίκος Γεωργιάδης,
Γάβνα Γιαννουλοπούλου,
Κώστας Γκιώνης, Γιώργος
Θεοδωρόπουλος, Ιφιγένεια
Καλαντζή, Γιώργος Α.
Λεονταρίτης, Κώστας
Λιβεράτος, Κώστας Μελάς,
Δημήτρης Μόνος, Δημήτρης
Μπελαντίς, Μανόλης
Μούστος, Ευτύχης Μπισσάκης,
Μύρωνας Ξυδάκης, Δημήτρης
Ουλής, Γιώργος Πατέλης,
Χρήστος Πραμαντιώτης,

Γιάννης Ραχιώτης,
Τριαντάφυλλος Σερμέτης, Λόλα
Σκαλτσά, Νίκος Σταθόπουλος,
Στάθης Σταυρόπουλος, Κώστας
Στοφόρος, Βάννα Σφακιανιάκη,
Γιάννης Σχίζας, Γιώργος
Τσαφέρης, Δημήτρης Α.
Τραυλός-Τζανατάτος

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Κατού Αρκονάδα (Βολιβία),
Σάλεμ Μπεν Παχία (Τυνησία),
Χάλεντ Μπαρράκāt (Παλαιστίνη),
Τζέιμς Πέτρας (ΗΠΑ),

Ντέμπορα Σαντάνα (Πουέρτο
ΡΙκό), Ρικάρντο Φιέρο
(Αργεντινή), Κάρλο Φορμέντι
(Ιταλία)

ΣΚΙΤΣΑ:
Στάθης Σταυρόπουλος,
Carlos Latuff (Βραζιλία),
Vasco Gargalo (Πορτογαλία)

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
Δημήτρης Αρβανίτης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:
Νίκος Μάλλιαρης
Τηλ.: 6945804299
E-mail: malliaris@edromos.gr

Τάνια Μίτσιου
Τηλ.: 6976864058

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Newspresshold
Γ. Τασσιόπουλος –
Κ. Μπάρλας Ο.Ε.
Τηλ. 210 6620788-734

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Με όχημα
την ποίηση

Ανθολόγος: Λουκάς Αξελός

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΒΑΦΗΣ
(1863-1933)

Η διορία του Νέρωνος

Δεν ανησύχησεν ο Νέρων όταν άκουσε του Δελφικού Μαντείου τον χρησμό.
«Τα εβδομήντα τρία χρόνια να φοβάται.»
Είχε καιρόν ακόμη να χαρεί.
Τριάντα χρονώ είναι. Πολύ αρκετή
είν' η διορία που ο Θεός τον δίδει
για να φροντίσει για τους μέλλοντας κινδύνους.

Τώρα στην Ρώμη θα επιστρέψει κουρασμένος λίγο,
αλλά εξαίσια κουρασμένος από το ταξίδι αυτό,
που ήταν όλο μέρες απολαύσεως –
στα θέατρα, στους κήπους, στα γυμνάσια...
Των πόλεων της Αχαΐας εσπέρες...
Ύα των γυμνών σωμάτων η ηδονή προ πάντων ...

Αυτά ο Νέρων. Και στην Ισπανία ο Γάλλος
κρυφά το στρατεύμα του συναθροίζει και το ασκεί,
ο γέροντας ο εβδομήντα τριών χρονών.

Τα άλογα του Αχιλλέως

Τον Πάτροκλο σαν είδαν σκοτωμένο,
που ήταν τόσο ανδρείος, και δυνατός και νέος,
άρχισαν τ' άλογα να κλαίει του Αχιλλέως·
η φύσις των η θάνατη αγακτούσε
για του θανάτου αυτό το έργον που θωρούσε.
Τίναζαν τα κεφάλια των και τες μακριές χαίτες κου-
νούσαν,
την γη χτυπούσαν με τα πόδια, και θρηνούσαν
τον Πάτροκλο που ενοιώθανε άψυχο – αφανισμένο –
μια σάρκα τώρα ποταπή – το πνεύμα του χαμένο –
ανυπεράσπιστο – χωρίς πνοή –
εις το μεγάλο τίποτε επιστραμμένο απ' την ζωή.
Τα δάκρυα είδε ο Ζεός των αθανάτων
αλόγων και λυπήθη. «Στου Πηλέως τον γάμο»
είπε «δεν έπρεπ' έτσι άσκεπτα να κάμω-
καλύτερα να μην σας δίναμε αλόγά μου
δυστυχημένα! Τι γυρεύατ' εκεί κάμου
στην άθλια ανθρωπότητα πούναι το παίγνιον της μοί-
ρας.
Σεις που ουδέ ο θάνατος φυλάγει, ουδέ το γήρας
πρόσκαιρες συμφορές σας τυραννούν. Στα βάσανά
των
σας έμπεξαν οι άνθρωποι.» Όμως τα δάκρυά των
για του θανάτου την παντοτεινή
την συμφοράν εκύνανε τα δυο τα ζώα τα ευγενή.

Η συμμαχία ΗΠΑ-Ρωσίας
και οι ευρω-ελίτ

■ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

Οι υπογραφές του τέλους της
ένοπλης σύγκρουσης στην Ου-
κρανία δεν θα κλείσουν απλώς
ένα ακόμα πόλεμο, όπως στο παρελθόν.
Θα σφραγίσουν και τυπικά τη λήξη της
μακράς περιόδου, τουλάχιστον τεσσά-
ρων αιώνων, όπου η Ευρώπη ήταν το
κέντρο του Κόσμου και τον διαμόρφωσε
όπως τον ξέρουμε.

Δεν είναι ασφαλώς η πρώτη φορά που
θανάσιμοι εχθροί συμβιβάζονται. Η δια-
φορά είναι ότι αυτός εδώ ο συμβιβασμός
είναι υπόδειγμα για κάθε μελλοντική
σύγκρουση και αντιπάλους που αν
έφταναν στα άκρα θα προκαλούσαν
την αμοιβαία ολοκληρωτική καταστρο-
φή και των αντιμαχόμενων και κάθε
άλλου στον πλανήτη. Η νίκη δεν θα
είχε νόημα για κανέναν. Το δίλημμα
«Συμβιβασμός ή κοινός Όλεθρος» τέ-
θηκε ολοκάθαρα.

Η δεύτερη επισήμανση είναι ότι ξεχω-
ρίζουν πλέον καθαρά οι Ισχυροί από
όλους τους άλλους, με τις αναπόφευκτες
διαβαθμίσεις και τριβές. Η φιλοπόλεμη
στάση των ευρωπαϊκών ελίτ οφείλεται
στο ότι έχουν συνείδηση ότι αυτή τη
φορά η Ειρήνη τις βάζει σταδιακά αλλά
οριστικά στο περιθώριο. Αποφεύγοντας
περιττές λεπτομέρειες και προσπερνών-
τας τα σκυλιά που γαυγίζουν το κάρο
του Συμβιβασμού που περνάει, μπορεί

κανείς να πει ότι ούτε οι Άγγλοι ούτε ο
Μακρόν, ούτε, ιδίως, οι Γερμανοί έχουν
ελπίδες να ανατρέψουν την πορεία των
πραγμάτων όπως τη διαμορφώνουν οι
τρεις πραγματικά Μεγάλες Δυνάμεις,
Αμερικάνοι και Ρώσοι, με τους Κινέ-
ζους να κάνουν επίδειξη υπομονής. Οι
ευρωπαϊκές ελίτ μαζί με τα κράτη που
διαφεντεύουν περνάνε στο περιθώριο,
σταδιακά.

Οι Άγγλοι ήταν και θα παραμείνουν
τσιράκια των ΗΠΑ. Η αυτοκρατορία
τους έχει εκπνεύσει από χρόνια. Η
Γαλλία με ή χωρίς Μακρόν δεν έχει
τις δυνάμεις, οικονομικές και στρα-
τιωτικές, να ηγηθεί στην Ευρώπη αλλά
μπορεί, ίσως, αν έχει συμπαραστάτη
τις ΗΠΑ, να αποτρέψει την επικίνδυνη
Γερμανία να ξαναδοκιμάσει για τρίτη
φορά. Συνεπώς μπορεί να είναι χρήσιμη
στον ηγεμόνα της Δύσης. Το Βερολίνο
θα βρεθεί και απέναντι στην Κίνα που
θέλει ηρεμία και όχι τρικυμία. Απέναντι
του είναι η Ρωσία που δεν ξεχνά. Αλλά
και οι Αμερικάνοι που του έχουν κλεί-
σει θέση στο παγκόσμιο παιχνίδι από
την ίδρυση του NATO ορίζοντας πως η
θέση της Γερμανίας στη Συμμαχία είναι
«πατημένα στο χώμα». Οι απαιτήσεις
των ΗΠΑ για αύξηση των εξοπλισμών
στην Ευρώπη συνοδεύονται από απειλές
για διάλυση του NATO ώστε να ολοκλη-

ρωθεί η αδυναμία των Ευρωπαίων να
αποπειραθούν να παίξουν αυτόνομο
ρόλο διεθνώς.

Κατά τα άλλα είναι προφανές ότι το
«κόμμα του πολέμου» στις ΗΠΑ και
στους λοιπούς καπιταλιστές στην Ευρώπη
δεν θα παραδοθεί εύκολα. Τεράστια
συμφέροντα είναι στο τραπέζι προς
αναδιανομή, συμφέροντα οικονομικά
και ευρύτερα εξουσίας.

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη

Το ότι ο κ. Μητσοτάκης επιθυμεί να
παίξει προσκολλημένος σε αυτά (τα γερ-
μανικά, λένε) συμφέροντα θα είχε ίσως
κάποια σημασία, αν είχε προετοιμάσει
τη χώρα να αντιμετωπίσει κάπως τις
γνωστές και προφανείς εξωτερικές
απειλές. Αλλά αυτό δεν συμβαίνει. Η
αναζήτηση ευθυνών, όπως βλέπουμε
από το δράμα των Τεμπών, προσκρούει
σε ισχυρές, πολύ ισχυρές αντιστάσεις.
Ο πρωθυπουργός συνιστά τα Τέμπη να
μην γίνουν αφορμή για νέο διχασμό.
Θα ήταν σωστό αν η κυβέρνηση έκανε
κάτι για να το αποτρέψει. Γνωστός δη-
μοσιογράφος μου έλεγε «ξεκινήσαμε με
καλές προθέσεις αλλά πολλοί χάθηκαν
στο δρόμο». Ήταν πολλά τα λεφτά...
σκύψε να τα μαζέψεις και πάλι σκύ-
ψε, έγιναν σαν τους συντρόφους του
Οδυσσέα στο νησί της Κίρκης.

ΣΤΗΝ «ΑΥΛΗ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ» (ΜΕ ΤΟΝ ΣΤΑΘΗ)...

Η Χαμένη Τιμή της Δημοκρατίας

Είναι αρκετά χρόνια τώρα που συζητάμε για κατ' αναλογία ομοιότητες του Μεσοπολέμου με τις ευρωπαϊκές κοινωνίες σήμερα, και ειδικότερα της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης με τις σημερινές αστικές δημοκρατίες στην Ευρώπη.

Στα μάτια της πλειονότητας των Ευρωπαίων (και των Ελλήνων) η Δημοκρατία έχει χάσει την υπόληψή της.

Στο πρόσωπο της Δημοκρατίας, πλειονότητες της τάξης του 60%-70% και 80%, βλέπουν ένα εξαχρειωμένο, ανήθικο, διεφθαρμένο και ανίκανο σύστημα που εξυπηρετεί με κυνισμό και αυταρχισμό τις ληστρικές προτεραιότητες του καπιταλισμού στην πιο χυδαία του εκδοχή, τη νεοφιλελεύθερη.

Ταυτόχρονα οι πολίτες σε αυτό το απεχθές πρόσωπο της Δημοκρατίας διακρίνουν το μακιγιάζ που της προσφέρει ο «αριστερός» ελπιόσμος, η αλαζονεία και η υποτελής ιδιοτέλεια δυνάμεων που ξέκοψαν από τους δεσμούς τους με τον λαό, τα συμφέροντά του, τον πολιτισμό και τις παραδόσεις του. Μάλιστα δυνάμεις που, μέσω της πολιτικής ορθότητας, της εθνικής

αποδόμησης και της woke παράνοιας, δίνουν τυραννικά χαρακτηριστικά στα απομεινάρια της Δημοκρατίας.

Έτσι, μια μειοψηφία στην κορυφή και μια μειοψηφία υπηρετικού προσωπικού στη βάση επιβάλλουν στις πλειονότητες τη δικτατορία των πάσης φύσεως μειονοτήτων.

Προκαλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο στους περισσότερους πολίτες απελπισία, ακόμα και απέχθεια για μια Δημοκρατία που προκαλεί φτώχεια, βασίζεται στην απαίδευση, κουρελιάζει το Σύνταγμά της, χειραγωγεί τη Δικαιοσύνη, νομοθετεί μονίμως υπέρ των Δυνατών (και Δυναστών) μέσα σε μια όλο και πιο διευρυνόμενη πολεμική και πολεμοκάπηλη ατμόσφαιρα.

Στην εποχή της εκφυλισμένης Δημοκρατίας οι αγώνες που έγιναν για την καθιέρωσή της δεν μπορούν να εμπνεύσουν αγώνες για την προάσπιση της. Σε αυτήν ακριβώς τη ρωγμή φύεται η Άκρα Δεξιά και αναπτύσσεται, όπως έγινε και στον Μεσοπόλεμο. Μια Δημοκρατία-Κίρκη που μεταμορφώνει τους πολίτες σε υπηκόους των Εταιρειών, και τους εργαζόμενους σε σκλάβους, είναι μια

διληπτική Δημοκρατία που τροφοδοτεί την Άκρα Δεξιά, καταρχήν στους δρόμους και στη συνέχεια στο Καπιτώλιο.

Στο πλαίσιο μιας τέτοιας Δημοκρατίας και στην Ελλάδα, μάλιστα στην πιο ειδική μορφή της από πλευράς υποτέλειας, βιώνουμε αλλεπάλληλες τραγωδίες όπως αυτή του Εγκλήματος των Τεμπών. Και κατά τη διάπραξή του και κατά την προσπάθεια συγκάλυψής του.

Και εδώ κάνουν αισθητή την απουσία τους δύο ελλείποντα παιγνιοχάρτα. Το πρώτον: η άμεση και διαρκής σύνδεση της Τραγωδίας με τη γενική παθολογία της χώρας. Από την κατάσταση στα νοσοκομεία έως τους πλειστηριασμούς α' κατοικίας. Με δεύτερον ελλείπον παιγνιοχάρτη τη δυνατότητα και την ικανότητα του «κινήματος των Τεμπών» να γεννήσει πολιτικές μορφές οργάνωσης τέτοιες που να μπορούν να προωθήσουν τα ευρύτερα αιτήματα και διεκδικήσεις του λαού.

Δεδομένου ότι τα κυρίαρχα κόμματα Ν.Δ.,

ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ και οι παραφυάδες τους έχουν βαριές ευθύνες τόσο για τη γενική κατάσταση της χώρας, όσο και για το Έγκλημα στα Τέμπη, θα ήταν παράλογο να περιμένει κανείς μια συμπεριφορά (από πλευράς τους) θεραπευτική της παθολογίας που έχουν δημιουργήσει.

Είναι σαν να μας μιλούν οι δήμιοι για τα σκοινιά που μας κρεμάνε.

Συνεπώς το «σήμερα» του «κινήματος των Τεμπών» έχει νόημα στον βαθμό που θα δημιουργήσει ένα «αύριο». Ένα «αύριο»-μέτωπο ενάντια στον γενικότερο εκφυλισμό της Δημοκρατίας. Αυτό το πρόταγμα είναι ταυτόχρονα ένα βαρύ καθήκον για τις δυνάμεις της Αριστεράς (έστω μερικές στην παρούσα φάση) που θα μπορούσαν να είναι ο καταλύτης της λαϊκής οργάνωσης και αυτοοργάνωσης όχι μόνον για τα Τέμπη αλλά για όλες τις καταστάσεις που ταλανίζουν τις τάξεις, τις οικογένειες, την πατρίδα.

Η συμπεριφορά της κυβέρνησης Μητσοτάκη εν όψει του Συλλαλητηρίου της 28ης Φεβρουαρίου είναι πρωτοφανής στον πανικό της. Επιστρατεύει τη συνωμοσιολογία, το «Καραμανλής ή τανκς», την απειλή του χάους, διότι αυτή η κυβέρνηση έχει γυμνωθεί στα μάτια του λαού μετά από πολλές αμαρτίες και ανομήματα. Στον ίδιο καμβά και η πολιτική της (σφόδρα συνένοχη) αντιπολίτευσης. Η υπέρβαση από τον λαό αυτού του δόκανου κυβέρνησης και ομοούσιας αντιπολίτευσης, είναι εκ των ων ουκ άνευ προκειμένου να αποκατασταθεί η χαμένη τιμή της Δημοκρατίας, προκειμένου η Δημοκρατία να μην είναι μια τυραννίδα στα χέρια μιας όλο και πιο διεφθαρμένης άρχουσας τάξης, αλλά ούτε και ένα τρόπαιο στα χέρια της Άκρας Δεξιάς...

ΣΤΑΘΗΣ Σ.
25-II-2025

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Το πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑΑΜ εκθέτει την κυβέρνηση

Η σημαντικότερη ίσως εξέλιξη σχετικά με την ίδια την υπόθεση των Τεμπών ήταν η δημοσιοποίηση του πορίσματος του ΕΟΔΑΣΑΑΜ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι συγγενείς των θυμάτων είχαν κάνει έκκληση να αναβληθεί η δημοσίευση του πορίσματος, ώστε να λάβει υπόψη του την πραγματογνωμοσύνη του Πολυτεχνείου καθώς και την τεχνική έκθεση της ΔΕΕ σχετικά με τη γνησιότητα των τριών βίντεο που δημοσιεύτηκαν τις προηγούμενες ημέρες, πράγμα που δεν έγινε δεκτό με την αιτιολογία ότι το πόρισμα έχει ήδη αργήσει δύο χρόνια και δεν δύναται να περιμένει ούτε μέρα παραπάνω, καθότι είναι ήδη εκπρόθεσμο. Τα βασικότερα σημεία του πορίσματος αναφέρουν πως τα αίτια του δυστυχήματος βρίσκονται, όπως άλλωστε είναι γνωστό, στην κατάσταση των σιδηροδρόμων, την απουσία δηλαδή συστημάτων ασφαλείας και τηλεδιοίκησης, τη μη υλοποίηση της σύμβασης 717, την έλλειψη σήμανσης και βέβαια την τραγική υποστελέχωση του σιδηροδρόμου. Παράλληλα, σχετικά με τα αίτια της πυρόσφαιρας αναφέρεται πως αυτή δεν μπορεί να οφείλεται ούτε στα έλαια σιλικόνης ούτε σε κανένα άλλο μέρος του τεχνικού εξοπλισμού των τρένων, πράγμα που καταρρίπτει όχι μόνο τις πραγματογνωμοσύνες που μιλούν για ανάφλεξη των ελαίων σιλικόνης, αλλά και την πραγματογνωμοσύνη της Hellenic Train που κάνει λόγο για ανάφλεξη μέσω ηλεκτρικού σπινθήρα στους μετασχηματιστές της μηχανής. Τα αίτια της φωτιάς, σύμφωνα με το πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑΑΜ, εντοπίζονται στην παρουσία άγνωστου καυσίμου του οποίου η ποσότητα αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 2,5 τόνους. Τα παραπάνω αφήνουν έκθετη την κυβέρνηση, που εδώ και δύο χρόνια μιλά για συνωμοσιολογίες και πολιτική σκοπιμότητα όσων μιλούν για παράνομο φορτίο.

Παραλείψεις και περιέργες διατυπώσεις που προκαλούν αίσθηση

Ωστόσο εντύπωση προκαλούν οι ελάχιστες αναφορές του πορίσματος στις πολλαπλές παραλείψεις που έχουν γίνει σε όλη τη διαδικασία διερεύνησης του ατυχήματος. Πέρα από τα διαγραμμένα βίντεο, την αλλοίωση του τοπίου και τις ελλιπείς ιατροδικαστικές ενέργειες που αναφέρονται στο πόρισμα, έχουμε επιπλέον την προσκόμιση εσφαλμένου βιντεοληπτικού υλικού, το μοντάζ των ηχητικών, τα χιλιάδες βίντεο που έμειναν κατακλιμασμένα για δύο χρόνια, τις απαράδεκτες συνθήκες που επικρατούσαν στο σημείο απόθεσης των συντριμμιών, τα επιπλέον κρυφά σημεία στα οποία πήγαν τα συντρίμμια, τις καταγγελίες επιζώντων για ένα τουλάχιστον άτομο που έχασε τη ζωή του λόγω έλλειψης έγκαιρης βοήθειας, την εμπλοκή της υπόλογης εταιρείας στη συλλογή των συντριμμιών χωρίς κανέναν έλεγχο, και βέβαια τις πραγματογνωμοσύνες που έγιναν χωρίς καν να γίνει έρευνα του πεδίου. Θα περίμενε κανείς αυτά να αναφέρονται με εμφαντικό τρόπο από τον ΕΟΔΑΣΑΑΜ, καθώς είναι στο πεδίο της αρμοδιότητάς του και στάθηκαν εμπόδιο στη διερεύνηση που έκανε. Επιπλέον εντύπωση προκαλεί και ο αριθμός των νεκρών από τη φωτιά, ο οποίος ανακοινώθηκε ότι αφορά 5-7 άτομα, ενώ οι ιατροδικαστικές αρχές κάνουν λόγο για 27. Τέλος, μελανό σημείο στην έρευνα αποτελεί και η αναφορά στον ρόλο των κυβερνητικών εκπροσώπων, που παρουσιάζονται να είχαν ρόλο παρατηρητή ενώ υπάρχουν καταγγελίες για πιέσεις να γίνει ο χώρος άμεσα «λαμπίκο». Επί της ουσίας το πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑΑΜ παρουσιάζει μια κατάσταση κατά την οποία όλοι είναι παρόντες, κανείς δεν έχει ευθύνη και κανείς δεν συντονίζεται με κανέναν, πράγμα που μοιάζει απίθανο.

I.K.

Τα Τέμπη φέρνουν μεγάλες αναταράξεις στο πολιτικό σύστημα

■ ΤΟΥ Ιάσονα Κωστόπουλου

Η διάθεση του κόσμου για συμμετοχή στις κινητοποιήσεις της Παρασκευής 28/2, στα δύο χρόνια από το συστημικό έγκλημα των Τεμπών, ήταν το γεγονός γύρω από το οποίο περιστράφηκε η εγχώρια πολιτική επικαιρότητα τον τελευταίο καιρό, και όχι αδικώς. Καθ' όλη της διάρκεια της εβδομάδας οι ανακοινώσεις για συμμετοχή στην απεργία και τις κινητοποιήσεις έπεφταν βροχή: υγειονομικοί, εκπαιδευτικοί, δικαστικοί και σχεδόν όλοι οι κλάδοι δήλωσαν τη συμμετοχή τους, τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της χώρας ήταν κλειστά, μέχρι και τα μικρομάγαζα των γειτονιών έκλεισαν για να βρεθούν στις συγκεντρώσεις. Ακόμη είδαμε και «ασυνήθιστες» ανακοινώσεις και συμμετοχές, οίκοι μόδας έμειναν κλειστοί, οι καλλιτεχνικές σκηνές όλων των ειδών δεν λειτούργησαν, εταιρείες έκλεισαν τα τηλεφωνικά τους κέντρα, τα ταξί ανακοίνωσαν

πως θα μεταφέρουν κόσμο αφιλοκερδώς, σχολεία και παιδικό σταθμοί διοργάνωσαν προσυγκεντρώσεις για να συμμετέχουν στην κινητοποίηση, σύνδεσμοι οπαδών αθλητικών ομάδων δήλωσαν πως θα είναι εκεί ενωμένοι παραμερίζοντας τις μεταξύ τους κόντρες, ακόμη και στις φυλακές υπήρξαν σχετικές κινητοποιήσεις. Δημιουργήθηκε ένα μεγάλο, πλειοψηφικό ρεύμα μέσα στην κοινωνία, που ανάγκασε το πολιτικό σύστημα σε διαρκείς αναπροσαρμογές και σπασμωδικές κινήσεις.

Το πολιτικό σύστημα σε κατάσταση πολιορκίας

Καταρχάς, η στάση της κυβέρνησης ξεκίνησε από την πλήρη επίθεση προς πάσα κατεύθυνση, με τους Μ. Βορίδη και Άδ. Γεωργιάδη να εξαπολύουν απερίγραπτες χυδαιότητες εναντίων όλων, ακόμη και κατά των συγγενών των θυμάτων, και να

προειδοποιούν για σκηνές χάους και καταστροφικές συνέπειες για τη χώρα. Αντίστοιχα, ο Άρειος Πάγος, σε συντονισμό με το αφήγημα της πολιτικής αποσταθεροποίησης, μέσω ανακοίνωσής του στοχοποίησε τους συγγενείς των θυμάτων. Ωστόσο, λίγες μέρες μετά, και όταν πλέον ήταν φανερό πως οι κινητοποιήσεις θα ξεπεράσουν κάθε προηγούμενο, η επίθεση μετατράπηκε σε δηλώσεις για δίκαιες συγκεντρώσεις βουβού πένθους, που δεν είναι αναγκαστικά αντικυβερνητικές αλλά εντός τους θα υπάρχουν επικίνδυνοι αντικυβερνητικοί πυρήνες! Αντίστοιχα και η αντιπολίτευση θυμήθηκε να κάνει επερωτήσεις, χρόνια μετά, για τις τοξικολογικές που δεν έγιναν στα θύματα, ή και για το βαθμό υλοποίησης της ανύπαρκτης -ακόμη και σήμερα- τηλεδιοίκησης και των συστημάτων ασφαλείας. Όπως βέβαια και όσοι προσπάθησαν να αλλάξουν την ατζέντα προτιμώντας μια

Η εισήγηση του Κ. Μητσοτάκη στο υπουργικό συμβούλιο σήμανε μια αλλαγή τακτικής για την κυβέρνηση. Ο Μητσοτάκης προτίμησε να κατεβάσει τους τόνους σε ό,τι αφορά την επίθεση απέναντι στους συγγενείς αλλά και τον κόσμο που σκοπεύει να διαμαρτυρηθεί, φροντίζοντας όμως να ενισχύσει τη ρητορική για κέντρα που στοχεύουν στην αποσταθεροποίηση της χώρας. Έτσι, ο πρωθυπουργός θυμήθηκε ξανά τις πάνω και τις κάτω πλατείες (2011), λέγοντας πως κάθε είδους εξαλλοσύνες και ακρότητες οδηγούν σε εθνικά δράματα. Εν συνεχεία φρόντισε να συνδέσει την κυβερνητική ανατροπή με μια επερχόμενη περίοδο παρατεταμένης αστάθειας εν μέσω αβέβαιης διεθνούς πραγματικότητας. Ενώ έκλεισε την ομιλία του και με μια αναφορά στο Μάτι, υποστηρίζοντας ότι έπειτα απ' αυτό η χώρα απέκτησε αποτελεσματική πολιτική προστασία (τι ειρωνεύει, όταν κάθε καλοκαίρι μετράμε τις πληγές και τα θύματα από τις πυρκαγιές που φτάνουν μέχρι τον αστικό ιστό). Ο πανικός της κυβέρνησης είναι εμφανής και δεδομένος: πλατείες,

εθνικά δράματα, σκοτεινά κέντρα και Μάτι, όλα μέσα σε μια δήλωση μικρότερη από πέντε λεπτά. Ωστόσο εκείνο που είναι πραγματικά καταστροφικό δεν είναι οι κινητοποιήσεις, ούτε βέβαια το αίτημα για δικαιοσύνη και καθαρότητα. Πραγματικά καταστροφικό είναι το πολιτικό σύστημα που λυμνιάει τη χώρα και αυτή η κυβέρνηση που συμπεριφέρεται με αριστοκρατική αλαζονεία, συγκαλύπτει και

συκοφαντεί όσους έχασαν τα παιδιά τους, και βρίζει κυδαίνοντας την κοινωνία. Ακόμη όμως και τότε, στις πλατείες το 2011, καταστροφική ήταν η πολιτική που οδήγησε τη χώρα στη χρεοκοπία, και θα είχε προχωρήσει σε ακόμη μεγαλύτερη διάλυση αν δεν είχε υπάρξει η κίνηση του κόσμου. Όπως και τότε, έτσι και τώρα, εκείνο που ενοχλεί και τρομάζει το πολιτικό σύστημα δεν είναι μονάχα η πάνδημη κινητοποίηση για τα Τέμπη, αλλά

η αδυναμία του να τη χειραγωγήσει, να την εγκολπώσει, να την καρπωθεί και να την ελέγξει. Άλλωστε ο μοναδικός διχασμός που φανερώνει το ρήγμα των Τεμπών δεν είναι εθνικός, όπως διατείνεται η κυβέρνηση, αλλά είναι εκείνος ανάμεσα στην κοινωνία και το σύστημα εξουσίας που έχει χάσει κάθε αξιοπιστία και νομιμοποίηση. Αυτό οσμίστηκαν από ό,τι φαίνεται και οι δύο πρώην πρωθυπουργοί, ο Α. Τσίπρας και ο Α. Σαμαράς, και προχώρησαν σε δηλώσεις- απάντηση στον πρωθυπουργό. Ίσως βέβαια αυτές να είχαν λίγο μεγαλύτερο ενδιαφέρον αν εμπειρείχαν έστω και μια στάλα αυτοκριτικής, δεδομένου ότι επί πρωθυπουργίας Τσίπρα ξεπουλήθηκε ο σιδηρόδρομος, ενώ ο Α. Σαμαράς ήταν ίσως ο πιο απεχθής πρωθυπουργός της περιόδου των Μνημονίων, αυτός που καθύβρισε και κατέστειλε όποιον μιλούσε ή/και αντιδρούσε, χωρίς να θυμάται τότε τις δημοκρατικές ευαισθησίες του. Φαίνεται πως οι πρωθυπουργοί της χώρας έχουν εξαιρετικά αδύναμη μνήμη, και παράλληλα υποτιμούν εξίσου έντονα και τη νοημοσύνη του κόσμου. Καλή προσπάθεια, αλλά δεν...

ΑΠΝΕΥΣΤΪ

■ του Γιώργου Γιαλούρη

ΓΑΒ!

Τις ρε, ξέρεις ποιος είμαι εγώ ρε, θα αμολήσω τα σκυλιά γαβ, γαβ, γαβ, «τα σκυλιά ρε μαλάκα, τι μου τραβήχτηκες εδώ ρε μαλάκα, τα σκυλιά ρε, άφσες μόνο τους τα σκυλιά ρε μαλάκα;», όπως λέει ο μεγάλος Μουρίκης στη σκηνή του νοσοκομείου στον Μαχαιροβγάλτη του Οικονομίδη και γαβγίζουν, γαβγίζουν τα σκυλιά και έχει πέσει όλο το σύστημα να τους φάει όλους, να τους φάει, να μας φάει, να μας κατασπαράξει, τους λες τη λέξη «Τέμπη» και λυσσάνε, αφρίζουν, κινδυνεύει το πολίτευμα κύριοι, η δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση του εικοσικάτι τακατό στο εκλογικό σώμα, ένα εκλογικό σώμα κατσιασμένο και σακατεμένο, γαβ γαβ, το νου σας ανθρωπάκια που θέλετε και δικαιοσύνη, η δικαιοσύνη είναι δική μας, η αστυνομία είναι δική μας, προστατεύει εμάς, η βουλή είναι δική μας, οι μαφιόζοι κάνουν μπίζνες με εμάς, η εκκλησία κάνει μπίζνες με εμάς, το λαθρεμπόριο είναι υπό την προστασία μας, οι προανακριτικές είναι δικές μας, η αντιπολίτευση είναι δική μας, το πολίτευμα είμαστε εμείς, είμαστε οι θεομοί, οι ενσαρκωτές του πολιτεύματος, εσείς να εκκλησιάζεστε και να ψηφίζετε, να πληρώνετε και να χρωσάτε, να δίνετε και τα σπίτια σας, όπως τα δίνετε τότε που μεσουρανούσαμε, τότε που σας δέραμε και σας δίνουμε πιάτο στα Waffen SS, αχ τι ωραία που ήταν τότε, κάναμε και τα μπλόκα μας, αμολούσαμε τα λυσσασμένα σκυλιά και γίνονταν ωραία και τακτοποιημένα οι δουλειές, τώρα δυσκολευόμαστε λίγο αλλά τα καταφέρνουμε ωστόσο καλά, την έχουμε κάνει τη δημοκρατία παιχνιδάκι, ένα τόπι που το πετάμε από το ένα χέρι στο άλλο, έλα παίξε κι εσύ λίγο συριζάκι, yeeees sir, ό,τι πει η πρεσβεία, απ!, ινστιτούτι φρούτι, σου έπεσε, φέρ' το πάλι το τόπι, πάρε κι εσύ λίγο πασοκάκι, πρόσεξε μην το παίζεις έτσι το μπαλάκι, σε βλέπουμε και σ' ακούμε, ακούμε τα πάντα, πάμε παιδιά, ελάτε, πετάχτε το τόπι ο ένας στον άλλον, δεν φταίει το τόπι, φταίει ο καπιταλισμός, καλά, καλά, τάκα-τάκα, τάκα-τάκα, τάκα-τάκα, σιγά παιδιά, όλοι παίζετε λιγάκι, όλοι παίζουμε, φτάνει να μην μας χαλάει κανείς το παιχνίδι, το παιχνίδι πρέπει να συνεχίζει και να έχουν όλοι το μερίδιό τους, είμαστε οι νικητές, δώστε τα όλα στον Ζελένσκι, δώστε τα όλα για τη δημοκρατία, πάρτε τα όλα, κι εκείνα τα άσκαστα βλήματα στο Βίτσι, στείλτε τα κι αυτά, άλλωστε θα έχουμε λίαν συντόμως σιδερένιο θόλο, μην γελάτε ρε Χούθι, μην μας χαλάτε το παιχνίδι, δεν θέλω ζαβολιές, δικαιοσύνη και μαλακίες, τα σκυλιά της δημοκρατίας είναι αμολημένα και πεινασμένα, όλο πεινάνε τα κωλόσκυλα και θέλουν κι άλλο, κι άλλο, τι να κάνουμε, από μόνο τους το κάνουν, θα φάνε, θα κατασπαράξουν, θα ξεσκίσουν, θα κομματιάσουν, το μαγαζί είναι δικό τους, δικό τους και δεν θ' αφήσουν οποιαδήποτε χαροκαμένη μάνα να τους αμφισβητήσει, οι Cutoliani έχουν βγει παγανιά και τρομοκρατούν, ιδού οι τρομοκράτες, πιάστε τους, τι λες παιδάκι μου, δεν πειράζει συνάδελφος συνάδελφο, το μαγαζί είναι δικό τους. Όχι, ρε, δεν είναι το μαγαζί δικό τους. Είναι δικό μας. Είναι όλων αυτών που προσπαθούν να τα βγάλουν πέρα. Και δεν είναι μαγαζί. Είναι η πατρίδα μας, είναι ο τόπος μας και η αξία του δεν ποσοτικοποιείται. Άλλα έτσι έχετε μάθει από τα γεννοφάσκια σας. Έτσι μεγαλώνετε και τους γενίτσαρους σας, τα σκυλιά σας. Πόσο; Τόσο. Όλα για εσάς έχουν μια τιμή. Όλα είναι φράγκα.

κλασική απεργία και αποφεύγοντας τα αιτήματα των Τεμπών, όπως το ΚΚΕ, αναγκάστηκαν να αλλάξουν ρότα. Παρ' όλες τις μανούβρες των κομμάτων, οι δημοσκοπήσεις φανερώνουν πως το ρήγμα των Τεμπών δεν ακουμπά πουθενά και αποτελεί μια στιγμή βαθιάς κοινωνικής συνειδητοποίησης.

Η κοινωνία έχει αλλάξει σελίδα

Εκείνο που φαίνεται να μην αντιλαμβάνεται το πολιτικό σύστημα είναι πως, για την κοινωνία, η στιγμή των πορισμάτων έχει παρέλθει, διότι η αλήθεια δεν διακυβεύεται. Άλλωστε καθημερινά έρχονται στη δημοσιότητα νέα στοιχεία, που φανερώνουν το μέγεθος της συγκαλύψης ακόμη και στους πιο δύσπιστους. Χαρακτηριστικό είναι, όπως αποκάλυψε ο πραγματογνώμονας Β. Κοκοτσάκης και επιβεβαιώθηκε και στο πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑΑΜ, πως ο επιθεωρητής του εμπορικού σταθμού

Θεσσαλονίκης κατέθεσε ότι έλεγξε το φορτίο της εμπορικής αμαξοστοιχίας η οποία, όπως δήλωσε, ήταν στον σταθμό από τις 19:40 έως και τις 20:30, ενώ στα αρχεία κίνησης του ΟΣΕ η αμαξοστοιχία φαίνεται να έφτασε μιάμιση ώρα μετά, στις 21:05! Παράλληλα ο αντεισαγγελέας Εφετών Δ. Τσόγκας σε έγγραφο του προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης

ξεκαθάρισε πως δεν είχε υπάρξει καμία εισαγγελική παραγγελία για το μπάζωμα του χώρου, όπως μέχρι πρότινος ισχυρίζονταν κυβερνητικά στελέχη και ο Κ. Αγοραστός. Κανείς δεν διερωτάται λοιπόν αν υπήρξε συγκαλύψη. Αυτό φαίνεται και από τις δημοσκοπήσεις πως είναι δεδομένο, και πλέον βρισκόμαστε στη στιγμή της δικαιοσύνης και της καθαρότητας – και αυτό δεν μπορεί να τροποποιηθεί, ανεξαρτήτως των χειρισμών που κάνει το πολιτικό σύστημα. Η σελίδα έχει αλλάξει και αναζητείται μια μεγάλη αλλαγή για τη χώρα, τέτοια που το πολιτικό σύστημα στο σύνολο του δεν μπορεί να πείσει ότι είναι ικανό να πραγματοποιήσει. Είναι πλέον αργά για να ανακτηθεί με εύκολο τρόπο η αξιοπιστία των θεσμών που εμπλέκονται στην υπόθεση: δύο χρόνια τώρα δίνουν εξετάσεις στην κοινωνία, και έχουν πάρει σε όλες κάτω από τη βάση.

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

από την Κύπρο

«Φοβού τους... Τραμπ και δώρα φέροντας»

Στο σταυροδρόμι των νέων εξελίξεων μετά το «βρισκόμαστε στη σωστή πλευρά της ιστορίας»

■ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Σκορπά παντού τον φόβο ο Ντόναλντ Τραμπ. Από τη μέρα της ανάληψης των καθηκόντων του στον Λευκό Οίκο, με όσα διεθνή ζητήματα ασχολήθηκε, επιχείρησε να περάσει ως οδοστρωτήρας για να τα «λύσει». Ασχολήθηκε με τη Γάζα, την Ουκρανία και ξεσπάθωσε με απειλητικό τρόπο κατά της Ευρώπης κι άλλων περιοχών, γειτονικών κρατών των ΗΠΑ. Η νέα τακτική είναι διά της ισοπένδωσης η επιβολή λύσεων, που θα εξυπηρετεί πρωτίστως τις ΗΠΑ και το αμερικανικό κεφάλαιο. Αλλά και το διεθνές κεφάλαιο, το οποίο εξυπηρετεί τις Ηνωμένες Πολιτείες.

«Φοβού τους... Τραμπ και δώρα φέροντας», λοιπόν. Ή το καλύτερο είναι να μην ασχοληθεί μαζί μας ο νέος Πρόεδρος των ΗΠΑ. Αυτό, ωστόσο, αργά ή γρήγορα θα γίνει. Οι γεωπολιτικοί σχεδιασμοί τύπου «ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσατε», αφορούν όλα τα μεγάλα και τα μικρά ζητήματα. Κάθε ζήτημα, που ενδεχομένως να ενοχλεί, να εμποδίζει τους σχεδιασμούς, θα επιλύεται.

Φόβος και τρόμος να μην ασχοληθεί μαζί μας με τη λογική του αρχιεργολάβου, του υπερνομάρχη, του πλανήτη. Να μην ασχοληθεί με την Ελλάδα και την Κύπρο για να δώσει «λύσεις» στο Κυπριακό και τα ελληνοτουρκικά.

Πρέπει να σημειωθεί πως τα συμφέροντα και οι σχεδιασμοί των ΗΠΑ δεν αλλάζουν. Εκείνο που

αλλάζει είναι η τακτική, η μεθοδολογία και ο βαθμός κυνικότητας. Εκείνο που είπε ο πάλαι ποτέ υπουργός Εξωτερικών Κίσιγκερ στον τότε πρόεδρο Φορντ, στις 13 Αυγούστου 1974, δεν απέχει πολύ από αυτά που ο Ντόναλντ Τραμπ λέει σήμερα. Στις 13 Αυγούστου είχε επέλθει η ολοκληρωτική κορύφωση της τουρκικής προέλασης στην Κύπρο, λίγο πριν την κατάληψη των εδαφών, που σήμερα κατέχει η κατοχική Τουρκία. Ο δεύτερος Αττίλας. Σε συνομιλία του με τον πρόεδρο Φορντ, λοιπόν, ο Κίσιγκερ λέει ότι «δεν βλέπει κανέναν αμερικανικό λόγο γιατί

οι Τούρκοι να μην πάρουν το 1/3 της Κύπρου»!

Ο κυνισμός του Τραμπ προσαρμόζεται στα σημερινά δεδομένα. Δεν απέχει από εκείνον του Κίσιγκερ. Δεν απέχει και πολύ και από τον συγκαλυμμένο κυνισμό του προκατόχου του. Ρίχνει την ιδέα ότι μπορεί να αγοράσει τη Γάζα και να τη μετατρέψει σε Ριβιέρα της Ανατολικής Μεσογείου. Δηλώνει ότι ο Ζελένσκι, τον οποίον ενεθάρρυναν να συγκρουστεί με τη Ρωσία, είναι ένας μέτριος ηθοποιός και ένας δικτάτορας. Τον ισοπεδώνει επί προσωπικού, και μετά τον καλεί

σε συμβιβασμό με τον Πούτιν. Να δώσει τον πλούτο της χώρας του στις ΗΠΑ. Τι σημαίνει ο αλα Τραμπ κυνισμός; Να ακρωτηριαστεί εδαφικά η Ουκρανία. Ο Αμερικανός πρόεδρος είδε και τον λογαριασμό από την αμερικανική βοήθεια προς το Κίεβο, και τον έστειλε στον Ζελένσκι για να πληρώσει. «Μα ήταν βοήθεια», προσπάθησε να ψελλίσει ο Ουκρανός πρόεδρος, ο οποίος ζητά διασφαλιστεί (προσωπικώς) για να παραιτηθεί.

Η... ειρήνη του Τραμπ θα επιτευχθεί με αλλαγή συνόρων; Αυτό δεν μπορεί παρά να τρομάζει όσους έχουν να κάνουν με άλλα ανοικτά μέτωπα. Όπως είναι το δικό μας, στην Κύπρο. Όπως είναι και η υπνώτουσα Αθήνα με τον Μητσοτάκη, που δεν μπορεί να ξεχωρίσει «τη σωστή πλευρά της ιστορίας».

Είναι προφανές από τις πρώτες κινήσεις του Αμερικανού προέδρου πως τα εδάφη που καταλαμβάνονται με πόλεμο, θα «ευλογούνται» από τη λεγόμενη διεθνή κοινότητα και θα παραμένουν στον κατακτητή.

Ο Τραμπ δεν λέει κουβέντες του καφεναείου. Λέει αυτά που προωθεί διαχρονικά η Ουάσινγκτον δίνοντας ένα προσωπικό στυλ. Όπως προσωπικό στυλ είναι η κόμμωσή του. Όπως προσωπι-

κό στυλ είναι και ο τρόπος που παρουσιάζει την εσωτερική του πολιτική.

Στο Μεσανατολικό, ο Αμερικανός πρόεδρος έχει διαφορετική στάση από το Ουκρανικό. Δεν αναζητά τον τερματισμό του πολέμου, δεν σκέφτεται όλους τους αμάχους. Δεν σκέφτεται ποσώς τους Παλαιστίνιους. Σχεδιάζει και προωθεί πολιτικές ως να μην υπάρχουν οι άνθρωποι αυτοί, οι Παλαιστίνιοι. Οι πολιτικές, γεωπολιτικές και οικονομικές, θα επιβάλλονται διά πυρός και σιδήρου. Και στο πλαίσιο αυτό, όσοι δεν ακολουθούν θα είναι απέναντι. Είναι ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός χωρίς όρια και κανόνες λειτουργίας, που ανασυγκροτείται για να αντιμετωπίσει την κρίση που διανύει. Όπως παλιά. Η διαφορά είναι πως τώρα η νέα κυβέρνηση δεν ασχολείται με τα προσχήματα.

Η Κύπρος τρέμει με το ενδεχόμενο ο Τραμπ, στην προσπάθειά του να χρησιμοποιήσει τον Ερντογάν για την περιοχή (φτάνει το δεχθεί τούτο ο Νετανιάχου), θα του κάνει δώρα. Συνηθισμένος ο Ερντογάν σε αυτά, θα επιχειρήσει να εδραιώσει τη θέση του στη Συρία, τη Λιβύη, θα τελειώσει με το Κουρδικό και στην Κύπρο. Ο έλεγχος του νησιού, με ή χωρίς συμφωνία, αποτελεί διαχρονικό στόχο καθώς θεωρεί πως του προσφέρει στρατηγικό βάθος. Όπως βλέπει και το Ισραήλ την Κύπρο και την Ελλάδα, ως διέξοδο για να αποκτήσει στρατηγικό βάθος. Η Τουρκία δεν θέλει κανέναν άλλος να έχει έλεγχο του νησιού. Γι' αυτό και, με την ανοχή της λεγόμενης διεθνούς κοινότητας, προωθεί τις ιμπεριαλιστικές πολιτικές της. Εκείνο που έκπαλαι προωθούσε για τη δημιουργία δυο ζωνών στο νησί, τη Διζωνική Δικονομική Ομοσπονδία, έχει γίνει -φευ- σημαία για την πλειοψηφία της ελληνοκυπριακής ηγεσίας. Οι γεωπολιτικές ηγεσίες, με δεδομένη την πολιτική Τραμπ, θα πρέπει να προβληματίσουν την Αθήνα και τη Δευκωσία και θα πρέπει να δράσουν τώρα. Κυρίως όταν η κατοχική Τουρκία σπεύδει να καταστεί μέρος της νέας αρχιτεκτονικής άμυνας και ασφάλειας.

Ο «μάγος» Ερντογάν έχει έτοιμες τις... συνταγές

Η Άγκυρα γίνεται κέντρο... υποδοχής ξένων πολιτικών αξιωματούχων, που έχουν εμπλοκή ή ρόλο σε ανοικτά μέτωπα. Πήγε στην τουρκική πρωτεύουσα, μεταξύ άλλων, ο Ουκρανός πρόεδρος, Βλ. Ζελένσκι και ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών, Σεργκέι Λαβρόφ. Είναι προφανές πως, ανεξάρτητα εάν εμπιστεύονται τον Ερντογάν, σπεύδουν κοντά του για να... Βοηθήσει, να συμβάλει για «ειρήνη» και «σταθερότητα».

Δεν είναι μυστικό ότι η κατοχική δύναμη, επιδιώκει να βρίσκεται μονίμως στο κάδρο των εξελίξεων και να εξασφαλίζει ρόλο στα γεωπολιτικά παιχνίδια. Με τον μανδύα του δήθεν (επιπλέον) ουδέτερου, χωρίς κόστος, αλλά με κέρδος (πολιτικό, διπλωματικό, οικονομικό), η Άγκυρα αποκτά εκ νέου αναβαθμισμένο ρόλο και προσφέρει υπηρεσίες «μεσολαβητή». Η προ-

σπάθεια αυτή συνδέεται ευθέως με τους επεκτατικούς σχεδιασμούς της Άγκυρας. Συνδέεται με το «όραμα» της κατοχικής δύναμης να ενισχύσει την επιρροή της στην ευρύτερη περιοχή με απώτερο στόχο να εξασφαλίσει ότι θα είναι παρούσα με διάφορους τρόπους στις χώρες αυτές.

Είναι προφανές ότι ο Ερντογάν όταν αισθάνεται αναβαθμισμένος λειτουργεί ισοπεδωτικά και ετσιθελικά. Με αλαζονικό τρόπο έχει δηλώσει προ ημερών πως «μόνο η Τουρκία μπορεί να δώσει την Ευρωπαϊκή Ένωση από το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει στην οικονομία, την άμυνα, την πολιτική και το διεθνές κύρος». Ο «μάγος» έχει τη συνταγή σωτηρίας, που δεν έχουν όλοι οι άλλοι. Θα σώσει την Ε.Ε. όπως σώζει τους υπηκόους του, τους Σύριους, τους Λίβυους, τους Τουρκοκύπριους.

Ο ευρωατλαντισμός μάχεται για μια «ειρηνική» διαρκή σύγκρουση με τη Ρωσία

Υπαρξιακά αδιέξοδα των ευρωπαϊκών ελίτ: Και υποταγή στις ΗΠΑ και ταυτόχρονα παρεμβολή εμποδίων στον «νέο σερίφη»

■ ΤΟΥ Κώστα Δημητριάδη

Τα όσα εξελίσσονται κάνουν όλο και φανερότερη τη μεγάλη διάσταση ανάμεσα στις επιδιώξεις της σημερινής αμερικανικής διοίκησης Τραμπ και σε εκείνες των ευρωπαϊκών ηγεσιών. Μετά τις πρόσφατες κινήσεις Τραμπ για μια διαδικασία συνεννόησης με τη Ρωσία και τα διαδοχικά βήματα ορισμού νέου πλαισίου σχέσεων ΗΠΑ-Ευρώπης (αμερικανική τοποθέτηση στο Παρίσι για την Τεχνητή Νοημοσύνη (TN), και στη συνέχεια στο Μόναχο για την ασφάλεια), οι πρωτοβουλίες Μακρόν (Γαλλία), η πρώτη μετεκλογική τοποθέτηση Μερτς (Γερμανία), οι πρόσφατες δηλώσεις Στάρμερ (Βρετανία) αλλά και οι τοποθετήσεις από πλευράς ευρωκρατίας (Κομισιόν - Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, Μ. Κάλας) επιχειρούν με υπαρξιακό άγχος που δεν μπορεί να κρυφτεί, να αντιμετωπίσουν την αλλαγή κατεύθυνσης που έχει μπει σε ταχύρρυθμη κίνηση από «τον ένα σερίφη» στην άλλη ακτή του Ατλαντικού.

Το Ουκρανικό είναι κεντρικός αλλά όχι ο μοναδικός κρίκος αυτών των αλλαγών

Το συνολικό πακέτο περιλαμβάνει συνδυαστικά τις αμερικανικές επιδιώξεις μιας, σε μεγάλο βαθμό απροσδιόριστης και δυναμικής ως προς το εύρος της, διευθέτησης με τη Ρωσία, (με επείγοντα πυρήνα πάντως το κλείσιμο του ουκρανικού μετώπου), την πολυεπίπεδη (γεωπολιτική, εμπορική, κεφαλαιακή) αναδιάταξη της εταιρικής ατλαντικής σχέσης (ΗΠΑ-Ευρώπης) με δραστικό κόντεμα και καθυπόταξη της τελευταίας και την ανακατεύθυνση της προσοχής των ΗΠΑ σε άλλα μέτωπα (κυρίως απέναντι στην Κίνα). Φαίνεται επίσης ότι ήδη απλώνεται και σε λιγότερο ευδιάκριτα πεδία, με σχεδιασμούς για πολύ ευρύτερα παζαρέματα στην Αρκτική, στη Μ. Ανατολή, αλλά και σε ό,τι αφορά το δολάριο, τον έλεγχο κρίσιμων πρώτων υλών και πολλά άλλα. Το στοιχείο «παζάρεμα» και το στοιχείο «σύγκρουση» διαπλέκονται

και πάνε να γίνουν οι δύο όψεις μιας ενιαίας και πολύ αντιφατικής-αμφίθυμης διαδικασίας όπου για την ώρα τουλάχιστον τον τόνο τον δίνει το σύστημα Τραμπ. Οι σχετικοί σχεδιασμοί αφορούν «φίλους» και αντιπάλους και γίνεται επιταχυνόμενα εμφανές ότι αναπροσδιορίζουν το περιεχόμενο της έννοιας της «συμμαχίας» μέσα στο πλαίσιο του χώρου που μέχρι πρόσφατα γινόταν αντιληπτός ως «συλλογική Δύση». Σε κάθε περίπτωση πάντως, επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά ότι η σύγκρουση στο έδαφος της Ουκρανίας, που μεθοδεύτηκε συστηματικά με τη Ρωσία με αφετηρία το 2014 (από το σύμπλεγμα ΗΠΑ-«Ευρώπης» όπως είχε διαμορφωθεί σε εκείνες τις ιστορικές συνθήκες), δεν αφορούσε αποκλειστικά τον έλεγχο της Ουκρανίας, αλλά εξ ίσου αν όχι περισσότερο, την εξασφάλιση του αμερικανικού κουμάντου επί της Ευρώπης συνολικά.

Η «ευρωπαϊκή συνιστώσα» σταθερά κολλημένη στη σύγκρουση με τη Ρωσία

Η τροπή που έχει πάρει η σύγκρουση Δύσης-Ρωσίας στην Ουκρανία -οικονομική ανθεκτικότητα της Ρωσίας και στρατιωτικές της δυνατότητες / επέκτασή της σε κρίσιμες γεωπολιτικές περιοχές της Ουκρανίας- εξηγεί μεγάλο μέρος της δυναμικής, της στροφής Τραμπ για μια συνεννόηση μαζί της με τους όρους μιας κατ' αρχήν ρεαλιστικής ανάγνωσης των συσχετισμών δυνάμεων όπως έχουν διαμορφωθεί. Όπως ομολογείται πλέον και επίσημα από αμερικανικής πλευράς, η συνέχιση αυτής της σύγκρουσης οδηγεί σε καταστροφικά αποτελέσματα για τη Δύση. Για τις σημερινές ΗΠΑ επείγει η διαχείριση της ζημιάς. Η πορεία αυτή βέβαια αναμένεται πολύ αμφίθυμη. Εκτός των άλλων και για το λόγο ότι εντός Δύσης υπάρχει μεγάλη σύγκρουση γραμμών με την πτέρυγα της μέχρι πρότινος παγκοσμιοποίησης. Με την ευρωατλαντική δυτική συνιστώσα της να δίνει μια απελπισμένη, λυσσώδη μάχη ανακοπής των όσων βλέπει ότι θα φέρει μια πορεία αμερικανορωσικής προσέγγισης / συνεννόησης / διευθέτησης. Οι

γραμμές άμυνας της φαίνονται πάντως να μην έχουν επαρκή αντοχή μπροστά στην ολομέτωπη προσβολή τους από τη διοίκηση Τραμπ. Οι ευρωπαϊκές απαντήσεις δίνονται από θέσεις αδυναμίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι η γραμμή επί του παρόντος -αυτή την εβδομάδα- είναι: «Και εμείς θέλουμε μια ισχυρή, διαρκή ειρήνη με εγγυήσεις ασφαλείας της Ουκρανίας και της Ευρώπης, απέναντι στη ρωσική επιθετικότητα». Η όλη θέση, που μάλιστα γίνεται μέσα στο πλαίσιο αναγόρευσης της ρωσικής ηγεσίας σε «απόλυτο κακό» (με το οποίο δηλαδή δεν μπορεί να γίνει διαπραγματεύση) είναι φανερό ότι τελεί υπό την πίεση να μιλάει «υπέρ της ειρήνης» ενώ επιμελώς εργάζεται για τη διαίωση της πολεμικής αντιπαράθεσης με τη Ρωσία, εξασφαλίζοντας την εμπλοκή των ΗΠΑ σ' αυτήν. Εδώ χρειάζεται να σταθούμε στο οικοδόμημα που στήνεται πάνω στην ψευδή βάση της ρωσικής επιθετικότητας, στόχος της οποίας είναι τάχα η κατάληψη όλης της Ουκρανίας, άλλων χωρών της πρώην ΕΣΣΔ, και της Ευρώπης που κινδυνεύει εν τω συνόλω της. Για προφανείς πρακτικοπολιτικούς λόγους, τα κοσμοκρατορικά σχέδια της Ρωσίας δεν περιλαμβάνουν τέτοιες βλέψεις ούτε καν επί του συνόλου της Ουκρανίας, πολύ περισσότερο έναντι άλλων χωρών που η κατάληψή τους ακόμη και αν ήταν στρατιωτικά εφικτή (που δεν είναι) θα οδηγούσε σε μη διαχειρίσιμες πολιτικά καταστάσεις. Αντίθετα τα ρωσικά συμφέροντα θα εξυπηρετούντο ιδιαίτερα από μια συνολική διευθέτηση μιας αρ-

χιτεκτονικής ασφάλειας για όλη την Ευρώπη και από μια συνακόλουθη χαλάρωση της δυτικής πολιτικής περικύκλωσης της Ρωσίας που προώθησαν οι ΗΠΑ και η Δύση μετά την διάλυση της ΕΣΣΔ (και με ξεχωριστή ένταση μετά το 2014). Μάλιστα τα όσα διαμειβονται γύρω από τις σπάνιες γαίες το τελευταίο διάστημα -η επιβολή της αποικιοκρατικής αρπαγής των ουκρανικών πόρων από τον Τραμπ, οι διαγκωνισμοί με τους Ευρωπαίους σχετικά με το «κεφαλαιακό μέρισμα» της επένδυσης πόλεμος / ανοικοδόμηση, αλλά και οι ρωσικές προτάσεις για συνεκμετάλλευση των ρωσικών σπάνιων γαιών με ξένους (αμερικανικά συμφέροντα)- δίνουν μια εικόνα για τα τοπία που διανοίγονται: και συμφωνίες συνεκμετάλλευσης ως παράγοντας στερώσης νέων «αρχιτεκτονικών ασφαλείας» και ληστρική αποικιοποίηση τρίτων «κοινή συναινέσει» μεταξύ των στρατηγικών αντιπάλων και πολλά άλλα συναφή.

Οι προηγούμενοι ευρωατλαντικοί σχεδιασμοί πολλών ετών έχουν τώρα τινάχτει στον αέρα

Όμως σ' αυτή τη γραμμή έχουν κλειδωθεί δομικά οι ευρωπαϊκές / ευρωατλαντικές ελίτ. Οι ελίτ αυτές έχουν οικοδομήσει τα ταυτοτικά τους χαρακτηριστικά και τους οργανικούς τους δεσμούς με το αμερικανικό σύστημα σ' αυτή τη βάση ευθυγραμμιζόμενες με τις προηγούμενες αμερικανικές διοικήσεις και τώρα είναι υποχρεωμένες να διαχειριστούν την άλυτη αντίφαση που προκύπτει. Να συνεχίσουν να είναι προσδεμένες προς τα νέα

αφεντικά στην Ουάσιγκτον (και μάλιστα απαιτείται να είναι πιο σκληρά και πολιτικά απογυμνωμένα υπάκουες από πριν), ενώ ταυτόχρονα θα προσπαθούν να τα παρεμποδίσουν να διευθετήσουν τη σχέση με τη Ρωσία και να κλονίσουν έτσι την κεντρική πολιτική τους θέση. Και όλη αυτή «η άσκηση» πρέπει να γίνει μέσα σε συνθήκες μεγάλης συστημικής κρίσης και καθοριστικού αδυνατίσματος των κύριων ευρωπαϊκών κέντρων (της Γερμανίας σε πρώτο πλάνο αλλά και της Γαλλίας και της Βρετανίας), που μάλιστα έχει παροξυνθεί στο έπακρο από το κόψιμο των δεσμών με τη Ρωσία (των ενεργειακών πρώτα απ' όλα αλλά και άλλων).

Το ευρωενωσιακό οικοδόμημα εξελίσσεται ταχέως σε αδύναμο κρίκο του διεθνούς συστήματος. Έχει μπει σε κρίση που παίρνει υπαρξιακές διαστάσεις. Σχεδιασμοί όπως αυτοί που προτείνονται από τα κέντρα της ευρωκρατίας (Ντράγκι, Λέττα) για μια «φυγή προς τα εμπρός» με όρους πολεμικής οικονομίας σε ενοποιημένη βάση δεν διαθέτουν βάση εφικτότητας. Προσκρούουν στους αξεπέραστους δομικούς ανταγωνισμούς ανάμεσα στις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις και τα κεφαλαιοκρατικά συμφέροντα που αρθρώνονται γύρω τους. Επιπλέον δεν φαίνεται πιθανό ότι μπορούν να αποκτήσουν την απαιτούμενη ενεργητική αποδοχή / κινητροποίηση των ευρωπαϊκών κοινωνιών όταν μάλιστα αυτές ήδη εκδηλώνουν σημαντικές αντισυστημικές δυσφορίες. Στην άλλη πλευρά, το σύστημα Τραμπ κάνει σαφές ότι δεν λογαριάζεται με την Ε.Ε. αλλά με ξεχωριστές ευρωπαϊκές χώρες. Παρ' όλο που δηλωμένα θα επιθυμούσε να ξηλώσει τα ευρωπαϊκά συστήματα εξουσίας είναι υποχρεωμένο σε επιμέρους επιθέσεις και αναδιπλώσεις / συμβιβασμούς. Η πορεία του δεν θα είναι απρόσκοπτη και μπορεί να προκύψουν πολλοί παράγοντες εκτροχιασμού του, κάποιιοι απ' αυτούς εκκινούντες από ευρωπαϊκού εδάφους.

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

■ ΤΟΥ Παύλου
Δερμενάκη

Εθνική Ασφαλιστική: Η άκρατη κερδοσκοπία

Ενα ακόμα σκάνδαλο παράλογης κερδοσκοπίας, σε βάρος της ελληνικής οικονομίας και κατ' επέκταση των Ελλήνων φορολογούμενων για να πλουτίσουν τα αρπακτικά εκ των εξωτερικού, αναδεικνύεται το τελευταίο διάστημα με το θέμα της Εθνικής Ασφαλιστικής. Το «περίεργο» στην υπόθεση όσον αφορά τα εμπλεκόμενα μέρη είναι ότι στην πλευρά των πολλαπλώς ωφελημένων εμφανίζεται και το όνομα μέλους της οικογένειας του Κ. Μητσοτάκη.

Συνοπτικά η υπόθεση έχει ως εξής: Το 2021-2022 η Εθνική Τράπεζα υποχρεώθηκε να πουλήσει την Εθνική Ασφαλιστική. Η πώληση έγινε «μπιρ παρά» στο fund CVC Capital Partners (CVC). Τρία χρόνια μετά το CVC πουλά την Εθνική Ασφαλιστική σε τιμή κατά 32,7% υψηλότερη στην Τράπεζα Πειραιώς!

Η υποχρεωτική πώληση της Εθνικής Ασφαλιστικής το 2022

Η Κομισιόν και ΕΚΤ στην διαδικασία «εξυγίανσης» των ελληνικών τραπεζών στο πλαίσιο των μνημονικών δεσμεύσεων και πολιτικών τις υποχρέωσαν να πουλήσουν τις θυγατρικές τους ασφαλιστικές εταιρείες. Οι σημαντικότερες κατέληξαν σε ξένους όπως: η ΑΤΕ Ασφαλιστική πουλήθηκε το 2016 από την τράπεζα Πειραιώς στην ERGO International, η Euro life πουλήθηκε το 2016 από την Eurobank στην Fairfax, η AXA πουλήθηκε το 2021 από την Alpha Bank στην Generali κ.α. Η Εθνική Ασφαλιστική για λόγους που αναφέρουμε παρακάτω έμεινε τελευταία. Το 2021 η Εθνική Τράπεζα υποχρεώθηκε να επανεκκινήσει άμεσα τη διαδικασία πώλησης η οποία είχε ξεκινήσει (3η διαδικασία) από το 2019 αλλά διακόπηκε λόγω των συνθηκών της πανδημίας. Τελικά ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο 2022. Οι δύο προηγούμενες διαδικασίες πώλησης (2017 και 2018) είχαν καταλήξει σε πολύ υψηλότερο τίμημα πώλησης και δημιουργούνται πολλά ερωτηματικά για την αποτυχία τους καθώς σε αυτές τις διαδικασίες συμμετείχαν κινέζικες εταιρείες που μάλλον «έπρεπε να μην γίνουν αποδεκτές». Στην πρώτη περίπτωση η «J. Kalamos - Exin Group» προσέφερε με βελτίωση τιμής 718,5 εκατ. ευρώ για

το 75% της Ασφαλιστικής αφήνοντας δεύτερη την Κινέζικη Fosun. Η διαδικασία δεν ολοκληρώθηκε καθώς υπήρξαν προβλήματα εντός της κοινοπραξίας των αγοραστών. Στη δεύτερη προσπάθεια πώλησης η Κινέζικη Gongbao προσέφερε 676 εκατ. ευρώ με δεύτερη πάλι την Fosun. Η διαδικασία ακυρώθηκε καθώς μετά από 5 μήνες η Εθνική Τράπεζα πρόβαλε το αιτιολογικό ότι η Gongbao δεν ήταν ασφαλιστική εταιρεία και είχαν στην ΕΤΕ αμφιβολίες αν θα μπορούσε να καταβάλλει τα 676 εκατ. ευρώ! Έτσι το 2019 πήγαν στην τρίτη διαδικασία πώλησης με έναν συμμετέχοντα τη CVC, που σαφώς δεν ήταν ασφαλιστική αλλά...

Σημειώνουμε εδώ, όσον αφορά τις πιέσεις το 2021 να προχωρήσουν στην πώληση άμεσα, ότι τόσο η Εθνική όσο και οι άλλες τράπεζες από το 2021 έχουν μπει σε τροχιά επαναφοράς στην κανονική τραπεζική λειτουργία μετά α) την απαλλαγή τους από τα χαρτοφυλάκια των «κόκκινων δανείων» με την κρατική αρωγή (προγράμματα ΗΡΑΚΛΗΣ), β) τις μαζικές απολύσεις προσωπικού (στις τράπεζες έχουν θεσμοθετηθεί ως «οικειοθελείς αποχωρήσεις»), γ) τη συρρίκνωση του δικτύου τους, δ) τον περιορισμό της λειτουργικής τους δραστηριότητας με φυσική παρουσία και μέσα, καθώς ένα πολύ μεγάλο μέρος των συναλλαγών γίνονται πλέον στη «μετά Covid-19» εποχή με ηλεκτρονικά

μέσα, ε) τη θέσπιση διαφόρων νέων προμηθειών με αφορμή τις ηλεκτρονικές συναλλαγές, στο πλαίσιο του καρτέλ που έχουν δημιουργήσει οι τράπεζες και στ) την εκκίνηση της διαδικασίας ανόδου των επιτοκίων που οδηγεί σε εκτόξευση των εσόδων από τόκους και φυσικά την κερδοφορία όλων των τραπεζών. Σε αυτές τις συνθήκες η εντολή ήταν σαφής: είσαστε υποχρεωμένοι να πουλήσετε την Εθνική Ασφαλιστική για την βελτίωση της χρηματοοικονομικής κατάστασης της Εθνικής Τράπεζας και την επικέντρωση στις καθαρά τραπεζικές εργασίες! Η συνολική αξία (100%) της Εθνικής Ασφαλιστικής συμφωνήθηκε μεταξύ αγοραστή και πωλητή στα 505 εκατ. ευρώ. Όμως μια σειρά αιρέσεις και προϋποθέσεις καθώς και οι τμηματικές καταβολές του τιμήματος μέσα από ένα νέο σχήμα έχουν σαν αποτέλεσμα το συνολικό ποσό που εισέπραξε η Εθνική να είναι τα αρχικώς καταβληθέντα 234 εκατ. ευρώ αλλά από τα υπόλοιπα είναι ένα μεγάλο θέμα τι τελικά έχει εισπράξει και πως θα ολοκληρωθεί το deal το 2026 που είναι η καταληκτική ημερομηνία. Ειδικότερα οι αιρέσεις και οι προβλεπόμενες διαδικασίες καθιστούσαν από την αρχή πολύ αβέβαιο το αρχικά συμφωνηθέν ποσό καθώς περιλάμβαναν:

1) Η Εθνική Τράπεζα πουλά το 100% της Εθνικής Ασφαλιστικής στη νεοσύστατη Εθνική Holding με έδρα το Λουξεμβούργο. Σε αυτή

την εταιρεία μετέχουν η Εθνική Τράπεζα και το CVC.

2) Το CVC κατέβαλε 234 εκατ. ευρώ στην Εθνική Τράπεζα για την αγορά του 90,01% της Εθνικής Holding και στην τράπεζα έμεινε το 9,99%

3) Η Τράπεζα προβλέπεται να λάβει σε πέντε χρόνια (2026) 125 εκατ. ευρώ που θα αναπροσαρμοστεί ανάλογα με τις εξελίξεις. Το ποσό αυτό θα καταβληθεί από την Εθνική Holdings όπου συμμετέχει και η Εθνική Τράπεζα. Ουσιαστικά δηλαδή το CVC σύμφωνα με το μερίδιό του μέσω της Εθνικής Holding θα είναι 112,5 εκατ. ευρώ καθώς τα υπόλοιπα είναι μερίδιο της ίδιας της Εθνικής Τράπεζας.

4) Επίσης το ποσό των 90 εκατ. ευρώ θα καταβληθεί έως το 2026 με την προϋπόθεση να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι πώλησης τραπεζοασφαλιστικών προϊόντων της Εθνικής Ασφαλιστικής από την Τράπεζα μέσω του δικτύου της. Αυτή η προϋπόθεση δεν φαίνεται ότι θα πραγματοποιηθεί, για να μην πούμε ότι το θεωρούν δεδομένο.

5) Η Εθνική Τράπεζα θα καταβάλει αποζημίωση στο CVC εάν προκύψουν επιπλέον ζημιές από τα παλαιά συμβόλαια υγείας. Ήδη και εδώ το παλιό χαρτοφυλάκιο υγείας έχουν σημαντικές ζημιές (85 εκατ. το 2023) που οδηγούν στη βεβαιότητα ότι τελικά θα υπάρξουν επιστροφές.

Με όλα αυτά τα δεδομένα μέχρι σήμερα προκύπτει ότι η Εθνική

Τράπεζα πούλησε το 90,1% της Εθνικής Ασφαλιστικής έναντι στην καλύτερη περίπτωση 350 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 120 εκατ. ευρώ τα παρέδωσε η ίδια στο CVC, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω (επιστροφές κερδών παρελθόντων ετών) και παράλληλα δάνεισε τον όμιλο του CVC με 175 εκατ. ευρώ. Δηλαδή μέχρι στιγμής το CVC όχι μόνο δεν έχει πληρώσει ευρώ από δικά του διαθέσιμα αλλά έχει και πλεόνασμα, αφού δεν έχει καταβληθεί πλήρως το τελικό εκτιμώμενο, στην καλύτερη περίπτωση, ποσό των 350 εκατ. ευρώ.

Επίσης έχει σημασία να σημειώσουμε ότι το CVC παρέλαβε την Εθνική Ασφαλιστική αφού είχε προηγηθεί «εθελουσία αποχώρηση» 116 ατόμων από το προσωπικό που σήμαιναν συνολικό κόστος 7,8 εκατ. ευρώ ετήσια, ποσό από το οποίο απαλλάχθηκε το CVC. Η όλη συμφωνία πώλησης της Εθνικής Ασφαλιστικής στο CVC ήταν τόσο προκλητική ώστε όταν το θέμα πήγε στο Δ.Σ. του ΤΧΣ, καθώς τότε αυτό ήταν μεγαλομέτοχος της Εθνικής Τράπεζας, τα ξένα μέλη του ΔΣ του ΤΧΣ αρνήθηκαν να την επικυρώσουν φοβούμενοι συνέπειες στο μέλλον. Έτσι η κυβέρνηση Μητσοτάκη υποχρεώθηκε να δώσει πάλι ασυλία σε τραπεζίτες για να υπογράψουν μία ακόμα σύμβαση που η ίδια επιθυμούσε.

Επίσης έχει σημασία να γνωρίζουμε ότι η οικογένεια Κυριάκου Μητσοτάκη έχει άμεση σχέση με το fund CVC. Η κόρη του προσελήφθη σαν investors relation manager στα γραφεία της CVC στο Λονδίνο το 2021! Με αυτά θυμούμαστε ξανά τη συζήτηση, πάλι με αφορμή τα έργα της Ν.Δ. ως κυβέρνηση, για το ηθικό και το νόμιμο...

Η διαχείριση και τα οφέλη του CVC μετά τη εξαγορά

Ένα κερδοσκοπικό fund «που σέβεται τις αρχές του» προσπαθεί με διάφορους τρόπους να μεγιστοποιήσει τα κέρδη του από κάθε συναλλαγή. Αυτό έγινε και εδώ με άμεσες, ληστρικού τύπου αλλά πάντα νόμιμες, διαδικασίες. Από τα αρχικά 234 εκατ. ευρώ που κατέβαλε ήδη έχει εισπράξει πίσω τα 120 (51,3%) με τη μορφή επιστροφής κερδών από προηγούμενες χρήσεις. Δηλαδή από κέρδη που παρέλαβε όταν

σε βάρος της ελληνικής οικονομίας

την αγοράσε, καθώς υπήρχαν στον ισολογισμό (παθητικό), τα πήρε από την ασφαλιστική και τα έβαλε στο ταμείο του!

Επίσης, επιπλέον η Ασφαλιστική: α) έχει εισπράξει 48 εκατ. ευρώ από την πώληση του ιστορικού κτιρίου της Εθνικής Ασφαλιστικής στην οδό Κοραή 4, β) έχει προχωρήσει στην πώληση της θυγατρικής της στη Ρουμανία, χωρίς να έχει ανακοινωθεί τίμημα, γ) έχει δοθεί προς πώληση το μεγάλο ακίνητο της Ασφαλιστικής στην λεωφόρο Συγγρού. Οι προσφορές κινούνται στο ποσό της τάξης των 80 εκατ. ευρώ, δ) έχει λάβει ομολογιακά δάνεια χαμηλής εξασφάλισης (!) από την Εθνική Τράπεζα με προνομιακά επιτόκια συνολικού ύψους 175 εκατ. ευρώ.

Παράλληλα αυτά τα τρία χρόνια με την αξιοποίηση των νοσηλευτικών μονάδων που διαθέτει και τις συνέργειες με τον ασφαλιστικό κλάδο έχει φροντίσει το CVC να αυξήσει υπέρμετρα τα νοσήλια και μέσω αυτών τις τιμολογήσεις στην ασφαλιστική. Με αυτό τον τρόπο είναι πολλαπλά ωφελημένο. Δείτε περισσότερα στο άρθρο «Αβάντες, μεθοδεύσεις και “παιγνίδια” στο χώρο της ιδιωτικής ασφάλισης υγείας» (Δρόμος, 25/1/2025).

Συνεπώς το CVC είναι κερδισμένο απόλυτα από την αγορά, κερδισμένο απόλυτα από την διαχείριση και ακολουθεί η πώληση για τη μεγιστοποίηση των κερδών. Κοινώς η απόλυτη κερδοσκοπία στο έπακρο.

Η κερδοφόρα πώληση της Εθνικής Ασφαλιστικής

Πρόσφατα ανακοινώθηκε ότι το CVC βρίσκεται σε προχωρημένες διαδικασίες για την πώληση της Εθνικής

Ασφαλιστικής σε ποσοστό 70% στην Τράπεζα Πειραιώς (!) από το 90,01% που κατέχει.

Ένα πρώτο σχόλιο αφορά την αλλαγή στάσης των θεσμών. Αυτοί που επέβαλαν μέχρι πρόσφατα (2022) στις τράπεζες να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια και να προσανατολιστούν στις καθαρά τραπεζικές εργασίες, υποχρεώνοντας αυτές να πουλήσουν διάφορες θυγατρικές τους και κυρίως τις ασφαλιστικές τώρα επικαλούνται σήμερα στις τράπεζες δεν προέκυψε μετά το 2022 ήταν ήδη δρομολογημένη όπως ήδη αναφέραμε. Απλά για μία ακόμα φορά οι «θεσμοί» στην πράξη «κάνουν πλάτες» στα ξένα κερδοσκοπικά κεφάλαια σε βάρος της ελληνικής οικονομίας, όπως κάνουν σε όλα εδώ και 15 χρόνια μέσω των μνημονίων και των πολιτικών τους. Στόχος η λεηλασία του ελληνικού πλούτου και των οικονομιών του ελληνικού λαού.

Η τιμή που διαπραγματεύονται CVC και Πειραιώς είναι να καταβάλλει η τελευταία 469 εκατ. ευρώ για το 70% της Ασφαλιστικής, δηλαδή συνολική αξία αποτίμησης 670 εκατ. ευρώ. Αν την αξία αυτή τη συγκρίνουμε με εκείνη των 505 εκατ. ευρώ που αποτιμήθηκε η Ασφαλιστική κατά την αγορά της από την Εθνική Τράπεζα τότε προκύπτει αύξηση στην αποτίμηση 30,7%. Αν δε προχωρήσουμε στη σύγκριση με τα 350 εκατ. ευρώ που, στην καλύτερη περίπτωση, φαίνεται ότι θα πληρώσει τελικά καθώς και με τα ποσά των 120 εκατ. ευρώ που έχει εισπράξει ως μερίσματα παρελθόντων ετών, η κερδοφορία του CVC εκτινάσσεται στα ύψη.

Τέλος οφείλουμε να σημειώσουμε ότι

συνολικά το fund CVC βρίσκεται στη φάση της αποεπένδυσης στην Ελλάδα καθώς ήδη έχει πουλήσει με σημαντικά κέρδη τις εταιρείες Hellenic Health Care (Metropolitan, Ιασώ, Υγεία, Μητέρα κ.λπ.) και Μπάρμπα-Στάθης και είναι στη φάση της πώλησης εκτός από την Εθνική Ασφαλιστική και την εταιρεία γαλακτοκομικών Δωδώνη, ενώ ακούγεται κάτι ανάλογο και για τη Δέλτα.

Συνεπώς για μία ακόμα φορά η ελληνική οικονομία και ο πλούτος της χώρας μας γίνονται βορά στα δόντια των funds, στην περίπτωση που εξετάζουμε του CVC. Κερδοσκοπία με την ανοχή και τη βοήθεια της σημερινής κυβέρνησης, αλλά και όλου του κυβερνητικού προσανατολισμού πολιτικού συστήματος ανεξαρτήτως χρώματος, αφού και αυτοί ανάλογα έπρατταν στην κυβερνητική τους θητεία. Αφαίμαξη πλούτου που ξεκινά από την αγορά σε «σκοτωμένη» τιμή, συνεχίζεται με τη λεηλασία της παρουσίας της εταιρείας ως διοίκηση και καταλήγει στην πώληση στην υψηλότερη δυνατή τιμή.

Τέλος τόσο η αποεπένδυση με γοργούς ρυθμούς του CVC όσο και η πρόσφατη πώληση του 2,8% των μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς από το επίσης κερδοσκοπικό fund του κ. Πόλσον δείχνουν το «βάθος» της ανάπτυξης (!) που προσφέρουν αυτά τα αρπακτικά στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα αποδεικνύουν το χαρακτήρα όλου του κυβερνητικού προσανατολισμού πολιτικού συστήματος που «κάνει τούμπες» για να προσελκύσει στην Ελλάδα αυτά τα ξένα κεφάλαια, κοινώς προσκαλούν τα αρπακτικά που κατασπαράσσουν την ελληνική οικονομία και τον ελληνικό λαό.

Οι απ' έκει

Για την Ελληνική Μειονότητα στην Αλβανία

■ Του Γιώργου Κυριακού

Προεκλογικό κλίμα στην ελληνική κοινότητα

► Απολύθηκε ο επικεφαλής του Γραφείου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Φοινίκης-Δερόπολης, Ζήσος Λούτσος, με το πρόσχημα ότι παραβιάζει εγκύκλιο που δεν επιτρέπει σε ελληνοδιδασκάλους γενικής παιδείας να διδάσκουν μαθήματα ειδικοτήτων (βιολογία, ιστορία κ.λπ.) στα ελληνικά, ενώ αυτό προβλέπεται –έμμεσα– από άλλη εγκύκλιο[1]. Ο ίδιος, ενεργητικότητας στον τομέα της εκπαίδευσης και ενεργός πολιτικά (στηρίζοντας την αλλαγή ηγεσίας στο EEMM-MEGA και την ενωτική εκλογική κάθοδο με το ΚΕΑΔ), θα προχωρήσει σε ένσταση κατά της απόφασης απόλυσης στον αρμόδιο φορέα για τις μειονότητες, καθώς και στο δικαστήριο.

► Εν τω μεταξύ ο πρώην διορισμένος περιφερειάρχης Αυλώνας και πρώην δήμαρχος Φοινικαίων, Χρηστάκης Κίτσος, δεν αναγνωρίζει το αποτέλεσμα αλλαγής ηγεσίας στο EEMM-MEGA και, κρατώντας τη σφραγίδα του κόμματος, κατέρχεται αυτόνομα στις εκλογές. Το ΚΕΑΔ, υπό τον Βαγγέλη Ντούλε, θα κατέλθει σε εκλογική συνεργασία με τα κόμματα της αντιπολίτευσης: το Δημοκρατικό Κόμμα του Σαλί Μπερίσα και το Κόμμα Σοσιαλιστικής Ενσωμάτωσης του Ιλίρ Μέτα. Οι πληροφορίες που έχουμε είναι ότι –προσεχώς– απόφαση δικαστηρίου θα κρίνει αν νόμιμος πρόεδρος είναι ο Χρηστάκης Κίτσος ή ο νέος εκλεγμένος πρόεδρος Λευτέρης Νίκας. Ο Λευτέρης Νίκας μέχρι τώρα έχει εκδηλώσει προθέσεις υπέρβασης της πολιτικής διαίρεσης των δυο κομμάτων (ΚΕΑΔ και EEMM), μέσω της ενεργοποίησης των ομογενών μας στη διασπορά για καίρια ζητήματα, τα οποία έχουν πάψει να απασχολούν την επίσημη ελληνική κυβέρνηση [2].

► Ακόμα κανένας εκπρόσωπος της ομογένειας, της ελληνικής κυβέρνησης, κάποιου ευρωπαϊκού αρμόδιου φορέα, δεν έχει λάβει θέση για το θέμα του εφαρμοστικού νόμου για τις μειονότητες, ο οποίος στην πραγματικότητα δεν αναγνωρίζει τον εθνικό αυτοπροσδιορισμό [3]. Μια απλή ανάγνωση του ίδιου του νόμου 96/2017, δείχνει ότι μια ανεξήγητη σιωπή, 7 χρόνια, έχει στρώσει τον δρόμο για τον εφαρμοστικό του Δεκεμβρίου 2024. Στον νόμο, αναφέρεται ο δικονομικός όρος «ισχυρίζεται» αντί του «αισθάνεται» για τον αυτοπροσδιορισμό, ζητούνται αποδεικτικά στοιχεία εθνικής καταγωγής (τα οποία δεν έχει η συντριπτική πλειοψηφία η καταγεγραμμένη εκτός μειονοτικών ζωνών) και, τέλος, το Υπουργικό Συμβούλιο και ο Πρωθυπουργός είναι οι βασικοί συντελεστές της διαχείρισης του ζητήματος εθνικού αυτοπροσδιορισμού. Για ποιους λόγους σιωπούν όλοι;

[1] Το θέμα της εκπαίδευσης θα μας απασχολήσει (προσεχώς), διότι ένα σύνολο εκπαιδευτικών είναι αποκλεισμένο από τη διδασκαλία ειδικών μαθημάτων στα ελληνικά, αλλά και επειδή απαιτείται η ουσιαστική εφαρμογή της ευρωπαϊκής Σύμβασης-Πλαίσιο για τα δικαιώματα των μειονοτήτων, που έχει υπογράψει η αλβανική κυβέρνηση.

[2] «Να δει η νέα γενιά ότι δεν ενδιαφερόμαστε για αξιώματα» (φύλλο 709).

[3] «Η νέα εκτροπή του Ράμα: Θα περάσει;» (φύλλο 714).

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

50 Χρόνια από την πτώση της Χούντας – Η Γ' Ελληνική Δημοκρατία 1974-2024

Την Τετάρτη 5 Μαρτίου, 19.30, Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός

Ο Εκδόσεις Στοχαστής, το περιοδικό Τετράδια και ο Φιλολογικός Σύλλογος Παρνασσός σας προσκαλούν στην παρουσίαση του αφιερώματος του περιοδικού Τετράδια.

Για το αφιέρωμα θα μιλήσουν οι:

- ▶ Ασπμακόπουλος Βασίλης, δικηγόρος, διδάσκων στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- ▶ Ελευθερίου Κώστας, επίκουρος καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- ▶ Κοντογιώργης Γιώργος, ομότιμος καθηγητής, πρώην πρύτανης
- ▶ Ρινάλντι Ρούντι, εκδότης της εφημ. *Δρόμος της Αριστεράς*
- ▶ Τάσσης Χρυσάνθος, επίκουρος καθηγητής στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Την συζήτηση θα συντονίσει ο Αξελός Λουκάς, συγγραφέας, διευθυντής των Εκδόσεων «Στοχαστής» και του περ. «Τετράδια».

Την Τετάρτη 5 Μαρτίου, στις 19.30, στην κεντρική αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσού (Πλατεία Αγ. Γεωργίου Καρύτση 8, Αθήνα).

15 χρόνια Δρόμος

Το Σάββατο 5 Απριλίου η γιορτή του *Δρόμου* στη Νομική Σχολή Αθηνών

Ο *Δρόμος* ετοιμάζεται να κλείσει τα 15 του χρόνια. 15 χρόνια, μιας διαφορετικής ματιάς στην ενημέρωση, κάτω από την επιφάνεια των γεγονότων. 15 χρόνια προσπαθειών να οικοδομηθεί ένας χώρος ουσιαστικού διαλόγου και από κοινού προσανατολισμού για τα μεγάλα ζητήματα και τις προκλήσεις της περιόδου. Ο *Δρόμος* συνεχίζει για 15ο χρόνο να στέκεται, να υπάρχει, να ψηλώνει τον πήχη των προσδοκιών – όχι μόνο των δικών μας αλλά και ελπίζουμε και των αναγνωστών. Σκεφτόμαστε να γιορτάσουμε τη στιγμή αυτή το Σάββατο 5 Απριλίου, μαζί με συνεργάτες και αναγνώστες, παλιούς και νέους φίλους και συμμετέχοντες σε αυτό το ενδιαφέρον ταξίδι. Περισσότερα σχετικά με ό,τι ετοιμάζουμε θα ανακοινωθούν στα επόμενα φύλλα του *Δρόμου*. Μείνετε συντονισμένοι!

«δ»

Στηρίξτε τη λαχειοφόρο του Δρόμου

Πάρε μέρος στην καμπάνια βαδίζουμε μαζί και στήριξε τον *Δρόμο*. Θέλουμε μέσα από την καμπάνια αυτή, με το μέγαλωμα της εμβέλειας του *Δρόμου*, την αύξηση των αναγνωστών και των ηλεκτρονικών συνδρομητών, αλλά και τώρα με τη λαχειοφόρο αγορά να κάνουμε συγκεκριμένα και σχεδιασμένα βήματα που θα εξασφαλίσουν με έναν πιο μόνιμο τρόπο τη βιωσιμότητα της εφημερίδας.

Η λαχειοφόρος αγορά, που βρίσκεται σε εξέλιξη μέχρι και τις αρχές Απριλίου, συμπίπτει φέτος με τα 15 χρόνια συνεχούς κυκλοφορίας του *Δρόμου*, ένα ορόσημο που αντανακλά την ανθεκτικότητα, τη συλλογική μας προσπάθεια και την αναγκαιότητα συμβολής σε έναν από κοινού προσανατολισμό.

Με την αγορά λαχνών:

- ▶ Προμηθεύσου λαχνούς και πάρε μέρος στην κλήρωση για το ταξίδι σε ευρωπαϊκό προορισμό της επιλογής σου (ενδεικτικές επιλογές: Βαρκελώνη, Βιέννη, Μάλτα, Δευκωσία) και δεκάδες ακόμη δώρα.
- ▶ Συμμετέχεις ενεργά στην προσπάθεια να υπάρξει σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες ένα ανεξάρτητο εγχείρημα ενημέρωσης και διαλόγου.
- ▶ Συνεχίζεις να ενημερώνεσαι από ένα μέσο που μόνος του χρηματοδότης είναι οι αναγνώστες του.

Προμήθεια λαχνών:

Αθήνα: Ρεθύμνου 11, 2103845870
Θεσσαλονίκη: δρόμος (Σαρανταπόρου 35), 6945352611
Η κλήρωση θα πραγματοποιηθεί στη γιορτή των 15 χρόνων κυκλοφορίας του *Δρόμου*, στις 5 Απριλίου.

Ενδεικτικά η λίστα δώρων:

- ▶ Ταξίδι για 2 άτομα σε ευρωπαϊκό προορισμό (το πακέτο περιλαμβάνει αεροπορικά εισιτήρια και 3 διανυκτερεύσεις).
- ▶ Εισιτήρια για 2 άτομα με επιστροφή για Κυκλάδες προσφορά της Blue Star
- ▶ Εισιτήρια για 2 άτομα με επιστροφή για Κυκλάδες προσφορά της Seajet
- ▶ Δωροεπιταγή 80 ευρώ για αγορές σ/μ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ
- ▶ Δωροεπιταγή 80 ευρώ για αγορές ηλεκτρικών ειδών προσφορά του καταστήματος Ραδιο Νίκαια
- ▶ Τρίμηνη συνδρομή όργανα γυμναστηρίου προσφορά του BODY FITNESS CLUB στην Αθήνα
- ▶ Γεύμα 40€ μεζεδοπωλείο Σουσουράδα στην Αθήνα
- ▶ 5lt λάδι αξία 40€ προσφορά του συνεταιρισμού Χωρίς Μεσάζοντες Γαλάτσι
- ▶ Καλλιτεχνικές φωτογραφίες σε κάδρο προσφορά της φωτογραφικής ομάδας Παίρνω Αμπάριζα
- ▶ Ξενάγηση σε ιστορικό χώρο μνήμης στην Αθήνα

ΒΑΔΙ ΖΟΥΜΕ ΜΑΖΙ

Στήριξε την εφημερίδα δρόμος!

Πάρε μέρος στη λαχειοφόρο αγορά και διεκδίκησε ένα ταξίδι για 2 άτομα σε ευρωπαϊκό προορισμό και δεκάδες ακόμη δώρα

μάθε περισσότερα

www.edromos.gr/vadizoume-mazi

02 διεθνή

➤ **Ανταπόκριση από τη Βηρυτό**

«Όλοι με την Αντίσταση!»

Η κηδεία του Νασράλα μετατράπηκε σε παλλαϊκή επίδειξη δύναμης

Πέρασαν πέντε μήνες από τον θάνατο του ιστορικού ηγέτη της Χεζμπολά, στο αποκορύφωμα της ισραηλινής επίθεσης εναντίον του Λιβάνου, έως τη στιγμή του τελικού αποχαιρετισμού από τον λαό του. Πρώτα έπρεπε να επιτευχθεί η κατάπαυση του πυρός, έστω και τυπικά, κι έπειτα να ολοκληρωθούν οι προετοιμασίες για μια τελετή που θα αποτελούσε πάνω απ' όλα ένα πολιτικό μήνυμα προς εχθρούς και φίλους, εντός και εκτός του Λιβάνου.

Πριν επιχειρήσουμε να αποδώσουμε το κλίμα της κηδείας, ας σημειώσουμε ότι στον αραβικό κόσμο ο Χασάν Νασράλα θεωρείται -ακόμη και από αντιπάλους- ο σημαντικότερος ηγέτης μετά τον Αιγύπτιο πρόεδρο Νάσερ. Εκεί μάλλον λήγουν και οι ομοιότητες μεταξύ τους: ο Νάσερ ήταν ένας ευρύτερα σεβαστός ηγέτης και εκπρόσωπος του παναραβισμού, επικεφαλής της σπουδαιότερης αραβικής χώρας. Ο Νασράλα ήταν ιερωμένος της σιιτικής κοινότητας, δηλαδή της φτωχότερης κοινότητας μιας χώρας μικρής και εξαντλημένης από συνεχείς ξένες εισβολές και εμφύλιες συρράξεις. Μπορεί να επισημανθεί ακόμη μία διαφορά: η Αίγυπτος του Νάσερ ηττήθηκε από το Ισραήλ το 1967, ενώ η Χεζμπολά του Νασράλα νίκησε τους ισραηλινούς εισβολείς και τους έδιωξε από τον νότιο Λίβανο το 2006. Παρ' όλα αυτά, η νέα σύγκρουση με το Ισραήλ από τα τέλη του 2023 αποδείχθηκε μοιραία για τον ίδιο τον Νασράλα...

Κάπως έτσι φτάσαμε στην προηγούμενη Κυριακή, όταν 85.000 άνθρωποι (Λιβανέζοι και ξένοι προσκεκλημένοι) γέμισαν ασφυκτικά το στάδιο Καμίγ Σαμούν της Βηρυτού, ενώ γύρω από αυτό συγκροτήθηκε το μεγαλύτερο συλλαλητήριο που

έχει βιώσει ποτέ αυτή η χώρα των 4,7 εκατομμυρίων: 1,4 εκατομμύρια Λιβανέζοι σύμφωνα με τη Χεζμπολά, ή σχεδόν 1 εκατομμύριο σύμφωνα με τους πιο συγκρατημένους δημοσιογράφους, απέτισαν φόρο τιμής στον ηγέτη της Αντίστασης. Ενώ επί περίπου δύο ώρες ποιητές, ηγέτες και ιερείς διαδέχονταν ο ένας τον άλλο στο βήμα, εξείροντας τον βίο του Χασάν Νασράλα και προσευχόμενοι στη μνήμη του, στον κόσμο κυριαρχούσαν τα συνθήματα «Όλοι με την Αντίσταση» και «Για σένα, ω Νασράλα».

Κάπως έτσι η «αποδυναμωμένη» Χεζμπολά, οι σύμμαχοί της και ο λαός της έδωσαν ηχηρό παρόν και διατράνωσαν την αποφασιστικότητά τους. Το ακατάβλητο πνεύμα των συγκεντρωμένων έγινε ακόμη πιο σαφές χάρη και σε μια μάλλον ατυχή έμπνευση των Ισραηλινών. Οι τελευταίοι, ενώ εν μέσω γενικευμένου θρήνου εισέρχονταν στο στάδιο τα φέρετρα του Χασάν Νασράλα και του Χασίμ Σαφιεντίν, έστειλαν ένα σμήνος τεσσάρων μαχητικών να πετάξει πάνω από το τεράστιο πλήθος, στο χαμηλότερο ύψος που έχουν ποτέ βιώσει οι κάτοικοι της Βηρυτού. Περίπου μία ώρα μετά, άλλο ένα σμήνος πραγματοποίησε και δεύτερη υπερπτήση. Το συγκλονιστικό ήταν ότι οι συγκεντρωμένοι και τις δύο φορές, χωρίς να μετακινηθούν από τις θέσεις τους, άρχισαν απλώς να φωνάζουν «Θάνατος στο Ισραήλ!»

Υπήρχαν και πολλά ξενόγλωσσα πανό, προφανώς απευθυνόμενα και στη μη αραβική κοινή γνώμη. Εδώ ένα από αυτά στα γαλλικά, με μια φράση του Νασράλα: «Δεν γνωρίζουμε την ήττα: είτε νικητές είτε μάρτυρες, πάντα θριαμβεύουμε».

Έτσι έπεσε στο κενό η ισραηλινή απόπειρα εκφοβισμού, ίσως και μοιραίου τσαλαπατήματος του πλήθους... Αντίθετα, αυτή η ισραηλινή «πρωτοβουλία» πυροδότησε τη μετατροπή του μαζικού πένθους σε αγωνιστική οργή. Αξίζει αναφοράς εξάλλου η μεθοδικότητα και αποτελεσματικότητα που επέδειξε η Χεζμπολά σε όλη τη διάρκεια της τελετής - κάτι που την διαφοροποιεί από την παραδοσιακή λιβανέζικη ανοργανωσιά. Αυτό διασφάλισε ότι τόσο η κηδεία όσο και το συλλαλητήριο γύρω της ολοκληρώθηκαν «όπως έπρεπε». Τα όσα εκτυλίχθηκαν στη Βηρυτό την περασμένη Κυριακή θα καταγραφούν ως μια ιστορική στιγμή, με καταλυτική τη συμμετοχή ενός μεγάλου μέρους του λιβανέζικου λαού και εκατοντάδων ξένων αντιπροσωπειών από όλη τη Μέση Ανατολή, αλλά και πέραν αυτής.

Κ.Ρ.

γυρίζει

Με και χωρίς γραβάτα

► Το Ισραήλ διαμήνυσε στο καθεστώς των γραβατοφορεμένων τζιχαντιστών που «απελευθέρωσαν» τη Συρία ότι δεν δικαιούνται να αναπτύξουν στρατό σε απόσταση μεγαλύτερη των... 20 χιλιομέτρων νοτίως της Δαμασκού. Μάλιστα ο Νετανιάου ανακοίνωσε και νέους βομβαρδισμούς συριακών θέσεων, φέρνοντας έτσι σε δύσκολη θέση τον αυτοδιορισμένο «πρόεδρο» αλ-Γκολανί. Ο οποίος διαβεβαίωσε ότι εχθρός του δεν είναι το Ισραήλ, αλλά η Χεζμπολά...

► Τώρα ο αλ-Γκολανί αναγκάζεται να ψελλίσει κάτι διαμαρτυρίες, αλλά φυσικά δεν κάνει τίποτα στην πράξη (τους «μαχητές» τους έχει μόνο για να αποκεφαλίζουν αμάχους...). Απέκτησε όμως σοβαρό πρόβλημα, διότι ήδη ξεκίνησαν από τον νότο της Συρίας (και σταδιακά εξαπλώνονται σε όλη τη χώρα) μεγάλες αντικατοχικές διαδηλώσεις. Πίεση ασκούν και οι διαδηλώσεις εργαζομένων στη Δαμασκό και άλλα αστικά κέντρα, που διαμαρτύρονται για την ακραία νεοφιλελεύθερη πολιτική του καθεστώτος αλ-Γκολανί.

► Για να εκτονώσει τη δυσαρέσκεια, ο αυτοδιορισμένος τζιχαντιστής συγκάλεσε μια «διάσκεψη εθνικού διαλόγου», αλλά καλού-κακού διευκρίνισε στους συμμετέχοντες ότι η διάσκεψη θα έχει απλώς συμβουλευτικό χαρακτήρα. Ταυτόχρονα έχει προστρέξει, υπό την αιγίδα των ΗΠΑ Βεβαίως, σε συνομιλίες με τους Κούρδους της Συρίας. Οι οποίοι πάντως προχθές διευκρίνισαν ότι η έκκληση του Οτσαλάν για κατάθεση των όπλων αφορά το PKK που δρα στην τουρκική επικράτεια, κι όχι τους ίδιους.

► Σήμερα θα έπρεπε να ξεκινήσει η πλήρης αποχώρηση του κατοχικού στρατού από τα εδάφη της Γάζας, αρχής γενομένης από τον Διάδρομο Σαλαντίν, βασικό οδικό άξονα της Λωρίδας. Όμως ακροδεξιοί ισραηλινοί υπουργοί δήλωσαν ότι το Ισραήλ δεν θα αποσυρθεί, «για λόγους ασφαλείας». Μετά την παραβίαση της εκεχειρίας στον Λίβανο και τη συνεχιζόμενη επέκταση σε συριακά εδάφη, οι σιωνιστές επιβεβαιώνουν εκ νέου ότι η υπογραφή τους δεν αξίζει ούτε μια δεκάρα.

► Μετά τη Γάζα, η αιματοχυσία και η εθνοκάθαρση επιταχύνονται και στη Δυτική Όχθη και στην Ιερουσαλήμ, αλλά ποιος ασχολείται; Μονάχα ο επικεφαλής της UNRWA Φιλίπ Λαζαρίνι καταγγέλλει ότι η Δυτική Όχθη σταδιακά μετατρέπεται σε Γάζα. Ο Λαζαρίνι προχθές τόνισε ότι περισσότεροι από 50 Παλαιστίνιοι, συμπεριλαμβανομένων παιδιών, σκοτώθηκαν τον Φεβρουάριο, και πρόσθεσε πως οι ισραηλινές δυνάμεις καταστρέφουν τις δημόσιες υποδομές, ανασκάπτουν τους δρόμους, και έχουν κόψει την παροχή νερού, ηλεκτρικού και άλλων βασικών υπηρεσιών στον πληθυσμό...

► Ενθαρρυντικό: 220 Ιταλοί ακαδημαϊκοί και συγγραφείς εβραϊκής καταγωγής υπέγραψαν έκκληση κατά της εθνοκάθαρσης στα Κατεχόμενα Παλαιστινιακά Εδάφη, προκαλώντας ενόχληση στα μεγάλα Ιταλικά ΜΜΕ, καθώς έτσι χαλά το αφήγημα του «αντισιμιτισμού». Η έκκληση καταδικάζει τις δηλώσεις Τραμπ για τη Γάζα και κάθε απόπειρα προσάρτησης των Παλαιστινιακών Εδαφών από το Ισραήλ, καλώντας ταυτόχρονα την παλιική κυβέρνηση να πάψει να είναι συνένοχος του Νετανιάου.

02 διεθνή

Διευρύνονται οι διαπραγματεύσεις ΗΠΑ-Ρωσίας

Πυρετός διαβουλεύσεων και αδιεξόδων στην Ευρώπη

■ του Σπύρου Παναγιώτου

Οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα σε Ρωσία και ΗΠΑ διευρύνονται πλέον σε θέματα ευρύτερης οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας ανάμεσα στις δύο χώρες. Την ίδια στιγμή, το ουκρανικό κοινοβούλιο απέρριψε, σε πρώτη φάση, πρόταση της κυβέρνησης Ζελένσκι για νομιμοποίηση της παραμονής του στην προεδρία της χώρας. Ίσως ήταν μια τροχιοδεικτική βολή, εσωτερικών και εξωτερικών κύκλων, μετά την αρχική άρνηση Ζελένσκι να υπογράψει τη συμφωνία παράδοσης των ουκρανικών φυσικών πόρων (όσων βέβαια έχουν εναπομείνει) στις ΗΠΑ χωρίς εγγυήσεις για την αμερικάνικη μεταπολεμική στήριξη, πόσο μάλλον την ένταξη της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ.

Ακολούθησε δεύτερη ψηφοφορία, «διορθωτική» της πρώτης, που επικύρωσε τη νομιμότητα της παραμονής Ζελένσκι ως προέδρου της ρηγμαγμένης χώρας, σχεδόν ταυτόχρονα με την ανακοίνωση της επίσκεψης του «αναβαπτισμένου προέδρου» στην Ουάσιγκτον για την υπογραφή της απόλυτα αποικιοκρατικής συμφωνίας πλήρους παράδοσης των ουκρανικών φυσικών πόρων στις ΗΠΑ (αφού ο Τραμπ ζητά «αποπληρωμή» της Ουάσιγκτον για τη βοήθεια που αυτή παρείχε στο Κίεβο στα τρία χρόνια του πολέμου).

Ζούμε σε εποχές πρωτόγνωρες

Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε μια χώρα που σπρώχτηκε στον πόλεμο από τη Δυτική Συμμαχία, αφού πρώτα πραξικοπηματικά εκδιώχθηκε η νόμιμη κυβέρνησή της και αντικαταστάθηκε από μια συμμαχία ναζιστών με μαριονέτες δυτικών κέντρων. Στη χώρα αυτή κατευθύνθηκαν από τη Δύση εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ σε κεφάλαια, όπλα, «εθελοντές» και τεχνική στήριξη για να διεξαχθεί έναν πόλεμο –ως αντιπρόσωπος της Δύσης– με τη Ρωσία, θυσιάζοντας τον λαό της και χάνοντας πάνω από 20% των εδαφών της. Και τώρα η πττημένη αυτή χώρα καλείται να αποζημιώσει τον κύριο χορηγό της και υποκινητή του πολέμου, τις ΗΠΑ, με ό,τι έχει απομείνει από τον πλούτο της! Δίπλα στην Ουκρανία, το υπόλοιπο του λογαριασμού καλούνται να αποπληρώσουν τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και η Βρετανία, άμεσοι συνεργοί και συν-χορηγοί του τρίχρονου πολέμου. Αυτό το παράδοξο αποκαλείται από ορισμένους «θρίαμβος» του τρόπου που η Δύση ασκεί παγκόσμια πολιτική, ή και «αποφασιστική συμβολή» της νέας διοίκησης Τραμπ στην ειρήνη... Από τέτοια «παράδοξα», όμως, δεν μπορεί παρά να προέλθουν τα νέα αδιέξοδα και οι νέες συγκρούσεις του άμεσου μέλλοντος.

Νέα φάση, πρώτο θύμα η Ευρώπη

Στη νέα φάση των γεωπολιτικών συγκρούσεων που ανοίγεται, όσα άλλα συμβαίνουν μπροστά στα μάτια μας είναι ενδεικτικά μιν, πλημμελήματα δε. Παράδειγμα: η απόφαση της Γ.Σ. του ΟΗΕ να υιοθετήσει κατά πλειοψηφία (93 υπέρ, 18 κατά, 63 αποχές) ψήφισμα προέλευσης Ε.Ε. που ζητά την αποχώρηση των ρωσικών δυνάμεων από την

Ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν πήγε στην Ουάσιγκτον και προσπάθησε να καλοπιάνει τον Τραμπ δεσμευόμενος ότι η Ευρώπη θα ικανοποιήσει όλες τις απαιτήσεις του, ζητώντας ως αντάλλαγμα αμερικανικές εγγυήσεις για την Ουκρανία. Όλοι γέλασαν πολύ... Τα ίδια ζήτησε και ο επόμενος επισκέπτης, ο Βρετανός πρωθυπουργός Στάρμερ. Έφυγε κι αυτός με άδεια χέρια. Η δε «ύπατη εκπρόσωπος της Ε.Ε.» Κάγια Κάλας, που επίσης επισκέφθηκε την Ουάσιγκτον, απλώς έφαγε πόρτα από τον Αμερικανό ΥΠΕΞ Μάρκο Ρούμπιο.

Ουκρανία και την αποκατάσταση της εδαφικής της ακεραιότητας. Όμως αυτή τη φορά δεν καταψήφισαν μόνο η Ρωσία και οι σύμμαχοι της. Αρνητική ψήφο έδωσαν και το Ισραήλ, οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους, πλην βέβαια της Ε.Ε. Και ως «απόδειξη» του παγκόσμιου σεβασμού προς το Διεθνές Δίκαιο ακολούθησε νέα ψηφοφορία, στο Συμβούλιο Ασφαλείας αυτή τη φορά, που «διόρθωσε» την απόφαση της Γ.Σ. με την υιοθέτηση ψηφίσματος των ΗΠΑ υπέρ των λύσεων που προκρίνουν Ουάσιγκτον και Μόσχα για την Ουκρανία.

Τα σημερινά «παράδοξα», μεγάλα και μικρά, απαιτούν μια εξήγηση παρά την ασάφεια και τις αντιφάσεις που τα επικαλύπτουν την ώρα που πραγματοποιούνται κρίσιμες στροφές της νέας φάσης. Η υλική βάση της νέας φάσης δεν μπορεί παρά να αναζητηθεί στη σημαντική κρίση ηγεμονίας που συνοδεύει την οπισθοχώρηση της Δύσης και των ΗΠΑ. Κρίση ηγεμονίας η οποία συνοδεύεται από ένα τεράστιο σχίσμα-δισχασμό που διαπερνά τα κέντρα ισχύος και την κοινωνία στο εσωτερικό των ΗΠΑ, και επεκτείνεται στις σχέσεις ΗΠΑ-Ε.Ε. Διότι οι ηγεσίες της τελευταίας συνεχίζουν να επενδύουν όλα τα χαρτιά τους στην υποστήριξη της πολιτικής Μπάιντεν σε όλους τους τομείς (ουκρανικό, ψηφιακός μετασχηματισμός, πράσινη ανάπτυξη).

Για τη διοίκηση Τραμπ, όμως, η κατίσχυση στο εσωτερικό μέτωπο κατά των όσων απαρτίζουν το μπλοκ των Δημοκρατικών (οικονομικά, στρατιωτικά και πολιτικά κέντρα ισχύος) περνά και μέσα από τη συμπίεση-υποβάθμιση των Ευρωπαίων «εταίρων». Η αλλαγή δόγματος στις σχέσεις με τη

Ρωσία, οι νέες προσεγγίσεις για τις εγγυήσεις της ευρωπαϊκής ασφάλειας μέσω ΝΑΤΟ, η ανάθεση του κόστους στήριξης της Ουκρανίας αποκλειστικά στην Ευρώπη και ο επαναπροσδιορισμός των οικονομικών σχέσεων ΗΠΑ-Ε.Ε. με την απειλή επιβολής δυσβάστακτων βαρών, αποτελούν εκφράσεις κοντέματος της Ε.Ε. και σημαντικής υποβάθμισης του ρόλου της στην ιμπεριαλιστική αλυσίδα.

Αντίπαλος η Κίνα

Η απόπειρα Τραμπ για ανασύνταξη της αμερικάνικης ηγεμονίας στο κόσμο παίρνει υπόψη της –έστω με όρους επιχειρηματικούς– το νέο συσχετισμό δύναμης, με την ανάδειξη της Κίνας και του μπλοκ των BRICS σε κρίσιμο ρόλο. Επιχειρεί έτσι συνολικότερες διευθετήσεις με τη Ρωσία, ελπίζοντας ότι θα επιτύχει μια αποδυνάμωση των σχέσεων Ρωσίας-Κίνας, ή έστω μια καθυστέρηση της εμβάθυνσής τους. Ο νέος υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάρκο Ρούμπιο, ήταν αποκαλυπτικός σε δηλώσεις του στον ιστότοπο Breitbart News: «Δεν νομίζω ότι το να έχουμε την Κίνα και τη Ρωσία τη μία στο πλευρό της άλλης είναι καλό για την παγκόσμια σταθερότητα, διότι είναι και οι δύο πυρηνικές δυνάμεις. Πιστεύω ότι τώρα βρισκόμαστε σε μια κατάσταση όπου οι Ρώσοι εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τους Κινέζους, και αυτό, αν το σκεφτείς, δεν είναι καλό αποτέλεσμα».

Το ερώτημα βέβαια είναι αν η Ρωσία είναι έτοιμη να εμπιστευθεί για μια φορά τις ΗΠΑ, και να επιχειρήσει από την πλευρά της αλλαγές στη σχέση της με την Κίνα και με όσα τη συνδέουν με τις χώρες των BRICS.

«Η Αντίσταση»

Ο Δρ Αλί Φαγιάντ, Λιβανέζος Βο

› Ποια είναι η σημερινή κατάσταση στο Λίβανο;

Υπάρχουν δύο πεδία, δύο μεγάλα θέματα που διαπερνούν και τις τωρινές εξελίξεις στο Λίβανο. Το πρώτο αφορά την εφαρμογή της απόφασης 1701 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για μόνιμη κατάπαυση του πυρός. Το δεύτερο σχετίζεται με το σημαντικό ζήτημα της αναγκαίας βαθιάς μεταρρύθμισης του κράτους σε εθνικό επίπεδο.

Σχετικά με το πρώτο πεδίο: Συμφωνούμε με την απόφαση 1701, την οποία στηρίζει και η λιβανέζικη κυβέρνηση. Φυσικά υπάρχει μια διαφωνία ουσίας με τις ΗΠΑ και το Ισραήλ. Κατά την άποψή μας, η συμφωνία αφορά μόνο τον Νότο του Λιβάνου, όχι ολόκληρη τη χώρα μας. Αυτή η τοποθέτηση έχει να κάνει με την ίδια την κυριαρχία του Λιβάνου. Τόσο εμείς όσο και η κυβέρνηση του Λιβάνου επιμένουμε στο σημείο αυτό. Αντίθετα, οι ΗΠΑ, το Ισραήλ αλλά και ο ΟΗΕ δεν τοποθετούνται γι' αυτό το ζήτημα, δεν το διευκρινίζουν. Επομένως αυτή η «διαφορά» θα επιδρά στο άμεσο, εγγύς μέλλον.

Ούτως ή άλλως, το Ισραήλ στην πραγματικότητα δεν αναγνωρίζει καθόλου την απόφαση 1701. Γι' αυτό συνεχίζει τις επιθέσεις και τους βομβαρδισμούς, αρνείται να αποχωρήσει από το λιβανέζικο έδαφος όπως επιτάσσει η πρόσφατη συμφωνία εκεχειρίας, και τελικά απειλεί ολόκληρο τον Λίβανο. Το Ισραήλ δεν συμφωνεί διόλου με το άρθρο 2 της απόφασης, όπου ξεκάθαρα λέγεται ότι σταματούν όλες οι στρατιωτικές ενέργειες σε στεριά, αέρα και θάλασσα. Το Ισραήλ προβοκάρει, προκαλεί συνεχώς με στρατιωτικές επιθέσεις και αεροπορικές επιδρομές όχι μόνο στον Νότο του Λιβάνου, αλλά σε όλη τη χώρα. Το πιο μεγάλο πρόβλημα είναι η άρνηση του Ισραήλ να αποχωρήσει από πέντε υψώματα στρατηγικής σημασίας κοντά στα σύνορα. Αυτό δείχνει ότι το ζήτημα δεν έχει λυθεί, αφού έχουμε συνέχιση της κατοχής τμήματος του Λιβάνου. Αυτό υποστηρίζει και η ίδια η λιβανέζικη κυβέρνηση, κι αυτό είναι που νομιμοποιεί ξανά την Αντίσταση.

› Μιλήσατε και για ένα δεύτερο καθοριστικό πεδίο...

Ναι, το οποίο αφορά τη μεταρρύθμιση του Λιβάνου, από ένα κράτος δομημένο με βάση διαχωρισμένες θρησκευτικές ομάδες σε ένα άλλο σύστημα, που να ανταποκρίνεται

η είναι εδώ, και θα συνεχιστεί»

βουλευτής και εκπρόσωπος του Μπλοκ της Αντίστασης, μιλά στον Δρόμο

στην σημερινή πραγματικότητα. Είναι βέβαια ένα πολύπλοκο θέμα, αλλά οι περισσότερες πολιτικές δυνάμεις του Λιβάνου θέλουν να προχωρήσουν σε ουσιαστική μεταρρύθμιση προς αυτήν την κατεύθυνση. Δηλαδή προς την οικοδόμηση ενός σύγχρονου κράτους που όλοι οι πολίτες του θα έχουν ακριβώς τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις, χωρίς διαιρέσεις και αλληλοαποκλεισμούς για λόγους θρησκευόμετος ή άλλους. Αυτό υποστηρίζει και η Χεζμπολά, που δεν έχει εξάρτηση από κανένα κέντρο συμφερόντων και είναι απαλλαγμένη από τη διαφθορά που μαστίζει τη χώρα.

Η μεταρρύθμιση του πολιτικού συστήματος έχει μία πολιτική διάσταση και μία οικονομική. Πολιτική, επειδή χρειάζεται μια συμφωνία για ένα δίκαιο και βιώσιμο εθνικό σχέδιο που να επιλύει θρησκευτικές και άλλες πλευρές οι οποίες μέχρι τώρα συνιστούσαν και καθόριζαν το πολιτικό σύστημα. Οικονομική, καταρχήν και ειδικά στο τραπεζικό σύστημα, ώστε να αποκτήσουν ξανά οι πολίτες πρόσβαση στις καταθέσεις τους. Προπαντός όμως χρειαζόμαστε ένα οικονομικό σύστημα που να μπορεί να λειτουργεί. Όχι μονόπλευρα, αποκλειστικά προς την κατεύθυνση των υπηρεσιών, αλλά να αξιοποιήσει τις υπαρκτές δυνατότητες ανάπτυξης του αγροτικού και βιομηχανικού τομέα, καθώς και του πολύ ανεπτυγμένου ψηφιακού τομέα. Διότι δεν μπορεί να «σταθεί» μία χώρα μόνο με υπηρεσίες, μόνο με τράπεζες ή τουρισμό...

» Σε ποιο σημείο βρίσκεται σήμερα το ηθικό της Αντίστασης, αλλά και γενικότερα του Λιβανέζικου λαού; Όλοι λένε και επαναλαμβάνουν ότι η Χεζμπολά έχει ηττηθεί, και ότι έχει μειωθεί η δημοτικότητα της μέσα στον Λίβανο. Εμείς αναγνωρίζουμε ότι ο αγώνας ήταν ιδιαίτερα δύσκολος, και ότι η Αντίσταση κατέβαλε βαρύ τίμημα. Ειδικά στον Νότο του Λιβάνου, 52 κωμοπόλεις ισοπεδώθηκαν εντελώς από τους εισβολείς, και συνολικά, σε όλη τη χώρα, 200.000 κατοικίες καταστράφηκαν ή υπέστησαν τεράστιες ζημιές. Μετά από όλα αυτά, είναι λογικό η κοινωνία να είναι εξουθενωμέ-

Ο Δρ Αλί Φαγιάντ, στο κέντρο της φωτογραφίας, είναι μεταξύ άλλων και επικεφαλής της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Λιβάνου. Είχε συμμετάσχει το 2023 στο Resistance Festival μαζί με τον (εικονιζόμενο δεξιά) Ναμπίλ Χαλάκ, συντονιστή του Διεθνούς Αραβικού Κέντρου για Πληροφόρηση και Αλληλεγγύη. Βλ. και προηγούμενη συνέντευξη του Δρα Αλί Φαγιάντ («Μην φοβηθείτε τον δρόμο του δικαίου επειδή τον περπατούν λίγοι») στο φύλλο 654.

νη και κουρασμένη. Η Χεζμπολά έχασε 33 ηγετικά της στελέχη, και χιλιάδες άξιους μαχητές. Όμως μέσα σε 10 μέρες κατορθώσαμε να αναδιοργανώσουμε όλο το σύστημα της Αντίστασης. Είδατε την κηδεία του Χασάν Νασράλα, που έλαβε χώρα την Κυριακή στη Βηρυτό; Εκεί έδωσε το παρόν το 26% του πληθυσμού! Με άλλα λόγια, η Χεζμπολά παραμένει η μεγαλύτερη πολιτική δύναμη στο Λίβανο. Βγάλαμε συμπεράσματα από τα πλήγματα που υποστήκαμε, και τώρα έχουμε υιοθετήσει το νέο κεντρικό σύνθημά μας: «Η Αντίσταση είναι εδώ, και θα συνεχιστεί».

Επιτρέψτε μου εδώ να πω, μιας και είμαι βουλευτής, ότι η κοινοβουλευτική μας ομάδα έδωσε κι αυτή πολλούς μάρτυρες, μέλη της και μέλη των οικογενειών των βουλευτών. Ο αντιπρόεδρος σκοτώθηκε στους βομβαρδισμούς. Το ίδιο ένας βουλευτής, μαζί με τον γιο του. Άλλος βουλευτής μας έχασε τις δύο του κόρες από τις ισραηλινές βόμβες. Οι θυσίες μας ήταν μεγάλες, και ύψιστη αυτή του γενικού γραμματέα μας, που αποτελεί τρανό

παράδειγμα αυταπάρνησης και αντιστασιακού πνεύματος. Δεν κρυφθήκαμε κάπου, δεν φύγαμε από τη χώρα, δεν καλυφθήκαμε πίσω από τον κόσμο μας. Μοιραζόμαστε την τύχη του λαού μας σε όλα τα επίπεδα. Αυτά ο κόσμος τα βλέπει και τα καταλαβαίνει, ασκούν τεράστια θετική επίδραση πάνω του...

» Μιλήστε μας λίγο περισσότερο για τα συμπεράσματά σας από τον πρόσφατο πόλεμο...

Απολογισμός ενός πολέμου δεν είναι οι απώλειες. Το βασικό είναι αν η Αντίσταση κατάφερε να οδηγήσει σε αποτυχία τα σχέδια του αντιπάλου. Τι στόχο είχε ο αντίπαλος; Να συντρίψει την Αντίσταση. Δεν το κατάφερε! Στις μάχες επί του εδάφους στον Νότιο Λίβανο η ηρωική αντίσταση των μαχητών μας έπληξε βαρύτατα τις ισραηλινές δυνάμεις. Ήταν ένας ασύμμετρος πόλεμος. Όλοι οι μαχητές μας ήταν έτοιμοι να πεθάνουν, και αυτό το μαχητικό πνεύμα δεν επέτρεψε στους Ισραηλινούς να προχωρήσουν. Οι εισβολείς ήθελαν να φτάσουν στον ποταμό Λιτάνι, αλλά υπέ-

στησαν βαριές απώλειες και δεν τα κατάφεραν.

Με άλλα λόγια, το Ισραήλ και οι ΗΠΑ δεν πέτυχαν τους στόχους τους. Άλλο ένα υποστηρικτικό παράδειγμα αυτής της εκτίμησης είναι το τι τύχη είχε η απαίτηση των ΗΠΑ, να μην υπάρχει συμμετοχή της Χεζμπολά στη νέα κυβέρνηση: όχι μόνο συμμετέχουμε, αλλά έχουμε και δύο υπουργούς. Ο κύριος Τραμπ δήλωνε ότι η Χεζμπολά είναι πολύ αδυνατισμένη. Η κηδεία του ηγέτη Νασράλα απέδειξε το αντίθετο. Όλα αυτά έγιναν δυνατά χάρη στην αυταπάρνηση των ηγετών και μαχητών της Αντίστασης και την αποφασιστικότητα του λαού μας, αλλά και επειδή επιδεικνύουμε μια ικανότητα να προσαρμοζόμαστε γρήγορα σε νέα δεδομένα.

» Κάνετε λόγο στο παρελθόν για διεθνή πόλεμο. Μπορείτε να το αναλύσετε λίγο;

Όλοι οι δορυφόροι, όλες οι διεθνείς πλατφόρμες των επιθετικών δυνάμεων της Δύσης και του Ισραήλ εξαπολύθηκαν εναντίον μας. Όλο το πολεμικό οπλοστάσιο

που αδιάκοπα παρείχαν οι ΗΠΑ στο Ισραήλ, περιλαμβανομένων διατρητικών βομβών τεράστιας ισχύος, χρησιμοποιήθηκε κατά της χώρας μας. Υπάρχουν αναλογίες με ό,τι έγινε και στη Γάζα: ολοσχερής καταστροφή οικοδομικών τετραγώνων μέσα στη Βηρυτό, στοχοποιημένες δολοφονίες και κτυπήματα κ.λπ. Μέσα σε τρεις μόνο μέρες το Ισραήλ έριξε στον Λίβανο βόμβες και πυραύλους συνολικής ισχύος μεγαλύτερης από όση είχε χρησιμοποιηθεί σε ολόκληρο τον πόλεμο των ΗΠΑ ενάντια στο Αφγανιστάν! Ο ίδιος ο Νετανιάχου, όταν εισηγήθηκε την εκχειρία στα σιωνιστικά όργανα, παραδέχθηκε ότι το οπλοστάσιό τους έχει εξαντληθεί. Μα δεν μας νίκησαν.

Όταν μιλώ για διεθνή πόλεμο συμπεριλαμβανώ, πέρα από τα όπλα, και τα ΜΜΕ και τον πολιτικό κόσμο της Δύσης, που έχει συμμαχήσει με το Ισραήλ και στηρίζει τον εμπρηστικό ρόλο του στην περιοχή. Υπ' αυτές τις συνθήκες, γίνεται σαφές ότι χρειάζεται ένα ευρύ ενοποιημένο μέτωπο των δυνάμεων της Αντίστασης σε όλη την περιοχή, και σε παγκόσμιο επίπεδο χρειάζεται ένα μέτωπο όλων όσων κατανοούν ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί ο ιμπεριαλισμός. Τώρα είναι η στιγμή για την προώθηση ενός τέτοιου διεθνούς μετώπου. Οι πάντες έχουν θέση σε μια τέτοια συσπείρωση δυνάμεων. Όχι μόνο κόμματα και οργανώσεις, αλλά και επιστήμονες, διανοούμενοι, ΜΜΕ, όλοι!

» Τι μήνυμα στέλνετε στον ελληνικό λαό;

Παραδοσιακά η ελληνική κοινωνία υποστηρίζει και παίζει θετικό ρόλο στην υπόθεση της Παλαιστίνης και της Αντίστασης. Ο ελληνικός λαός έχει πείρα από τον φασισμό, γνωρίζει τι εστί ξένη κατοχή, και έχει δώσει σπουδαίους αντιστασιακούς αγώνες για την Ελευθερία. Με άλλα λόγια, μπορεί να νιώσει και τους δικούς μας αγώνες, μπορεί να καταλάβει πού βρίσκεται το δίκιο. Ευχόμαστε αυτά τα αισθήματα να αντανάκλαστούν κάποια στιγμή και στη στάση της ελληνικής κυβέρνησης, αντισταθμίζοντας έτσι την πίεση που ασκείται από τον ιμπεριαλισμό και τον σιωνισμό.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, τώρα είναι η στιγμή για ένα μέτωπο όλων όσων κατανοούν ότι πρέπει να αντιμετωπιστεί ο ιμπεριαλισμός. Οι πάντες έχουν θέση σε μια τέτοια συσπείρωση δυνάμεων. Όχι μόνο κόμματα και οργανώσεις, αλλά και επιστήμονες, διανοούμενοι, ΜΜΕ, όλοι!

02 διεθνή

Εδώ είναι Βαλκάνια...

► Συνελήφθη προχθές στο Βουκουρέστι ο «φιλορώσος» Καλίν Τζεορτζέσκου, που είχε έρθει πρώτος στις προεδρικές εκλογές – οι οποίες ακυρώθηκαν από τη ρουμανική «δικαιοσύνη» γι' αυτόν τον λόγο!

► Ενώ οι εκπρόσωποι της Ε.Ε. αλωνίζουν τα Βαλκάνια και υποδεικνύουν ανοικτά στους πολίτες ποιον να ψηφίσουν, ο Τζεορτζέσκου κατηγορείται ότι επωφελήθηκε από την... υποστήριξη ρωσικών τρολ στο TikTok.

► Πλέον τίθεται σε αμφισβήτηση η συμμετοχή του στην επανάληψη των προεδρικών εκλογών τον Μάιο. Ορθώς. Διότι αν συμμετάσχει, με τέτοια... διαφήμιση που του έχει κάνει το ευρωπαϊκό πολιτικό τόξο, μάλλον θα κερδίσει.

► Η θέση του Τζεορτζέσκου εκτός παιχνιδιού οφείλεται σε κεκτημένη ταχύτητα εκπορευόμενη από την Ε.Ε. Το πρόβλημα όμως είναι ότι η... άλλη σωστή πλευρά, η υπερατλαντική, έχει αλλάξει γραμμή. Άραγε επίκειται φρενάρισμα πανικού;

► Αν μέσα σε όλα αυτά κάποιος αφελής ψάχνει ακόμα τη δημοκρατία και τη λαϊκή κυριαρχία στην Ευρώπη, προφανώς ματαιοπονει.

► Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, το 40% του εργατικού δυναμικού της Αλβανίας έχει μεταναστεύσει. Όχι θα κάτσει να σκάσει με τον κάθε Ράμα και Μπερίσα.

► Η εισαγγελία ζήτησε από το (συνμοσπονδικό) Δικαστήριο της Βουονίας να επιβάλει ποινή δεκαετούς φυλάκισης στον Σερβοβόσνιο ηγέτη Ντόντικ για ασέβεια προς τις αποφάσεις του Γερμανού γκαουλάιτερ... συγγνώμη, Υπατου Εκπροσώπου.

► Τελικά του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης ενός έτους και εξαιτίας στέρσης πολιτικών δικαιωμάτων. Να δούμε ποιος (και πώς) θα την εφαρμόσει! Πάντως οι Σερβοβόσνιοι κήρυξαν κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ενώ ο Ντόντικ δήλωσε ότι είναι μαθημένος στα δύσκολα.

► Οι σερβικές αρχές εισέβαλαν σε ιδρύματα ύποπτα για χρηματοδότηση από τη USAID, που έχει «επενδύσει» στη Σερβία σχεδόν 1 δισεκατομμύριο δολάρια από το 2001. Τόσα λεφτά τζάμπα πήγαν, κρίμα.

► «Η Σερβία βαδίζει σε ευρωπαϊκό μονοπάτι. Ωστόσο, δεν θα ξεκάσει την παραδοσιακή φιλία της με τη Ρωσική Ομοσπονδία» εξήγησε ο Σέρβος υπουργός Εξωτερικών στον Λαβρόφ. Είπαμε, και με τον αστυφύλαξ και με τον χωροφύλαξ.

► «Δεν έπρεπε να υπερψηφίσουμε το ευρωπαϊκό ψήφισμα για την Ουκρανία στη ΓΣ. του ΟΗΕ» δήλωσε ο Σέρβος πρόεδρος, που δεν κοιμήθηκε από τα τηλεφωνήματα του αστυφύλαξ και του χωροφύλαξ.

► Σε αντίθεση με τη Σερβία, τα Σκόπια δεν υποστήριξαν στη ΓΣ. του ΟΗΕ το εν λόγω ψήφισμα, οπότε η σοσιαλδημοκρατική αντιπολίτευση κατηγορήσε τον πρωθυπουργό Μίτσκοτσκο για ερασιτεχνισμό. Αυτός απάντησε ότι η αντιπολίτευση τον ζηλεύει!

► Ο Τραμπ διέψευσε ότι οι ΗΠΑ αποχωρούν από τη βάση της Αλεξανδρούπολης. Τελικά οι μάγκες-ερμηνευτές του τραμπισμού μάλλον δεν έχουν καταλάβει τον ορίζοντα MAGA.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Για τις γερμανικές εκλογές

Η πολιτική και ταξική ανθρωπολογία πίσω από το αποτέλεσμα

του Μάριου Μαθιού Ιωσηφίδη

Τα αποτελέσματα των ομοσπονδιακών εκλογών στη Γερμανία δεν έκρυβαν μεγάλες εκπλήξεις. Τα βασικά ήταν αναμενόμενα: καθίζηση των Σοσιαλδημοκρατών του Σολτς, πρωτιά των Χριστιανοδημοκρατών του Μερτς, δεύτερη θέση για την ακροδεξιά AfD, έξοδος από το γερμανικό κοινοβούλιο του φιλελεύθερου FDP (πρώτη φορά από ιδρύσεώς του). Τα λιγότερα αναμενόμενα ήταν:

α) Η σχετικά μικρή πτώση των Πράσινων (11,6% από 14,7%), παρόλο που ήταν οι στυλοβάτες της -αντιδημοφιλούς σε πολλούς- φιλοπόλεμης στάσης της γερμανικής κυβέρνησης στο Ουκρανικό.

β) Η δυναμική επιστροφή του κόμματος της Αριστεράς (Die Linke), που έλαβε 8,8% από 4,9%, αν και στις εκλογές των κρατιδίων πριν μερικούς μήνες σημείωνε κάθετη πτώση. Δυστυχώς, αν κανείς εξετάσει τη «νέα γραμμή» του (Ουκρανία, Παλαιστίνη κ.λπ.), δεν θα βρει πολλούς λόγους να πανηγυρίσει.

γ) Η μη είσοδος, έστω και για ελάχιστες ψήφους, του νέου κόμματος της Βάγκενκνεχτ στη γερμανική ομοσπονδιακή βουλή. Η ίδια απέδωσε το γεγονός αυτό σε παρατυπίες (ιδίως στην ψηφοφορία των αποδήμων), που είναι πιθανό να έχουν κάποια βάση.

Το σίγουρο είναι πως παρά το πολύ καλό ξεκίνημα στις εκλογές των κρατιδίων, η Βάγκενκνεχτ δεν κατάφερε να πείσει το μεγαλύτερο μέρος των Γερμανών που ήταν δυσαρεστημένοι με την κυβέρνηση συνασπισμού Σοσιαλδημοκρατών-Πράσινων-Φιλελεύθερων, διότι:

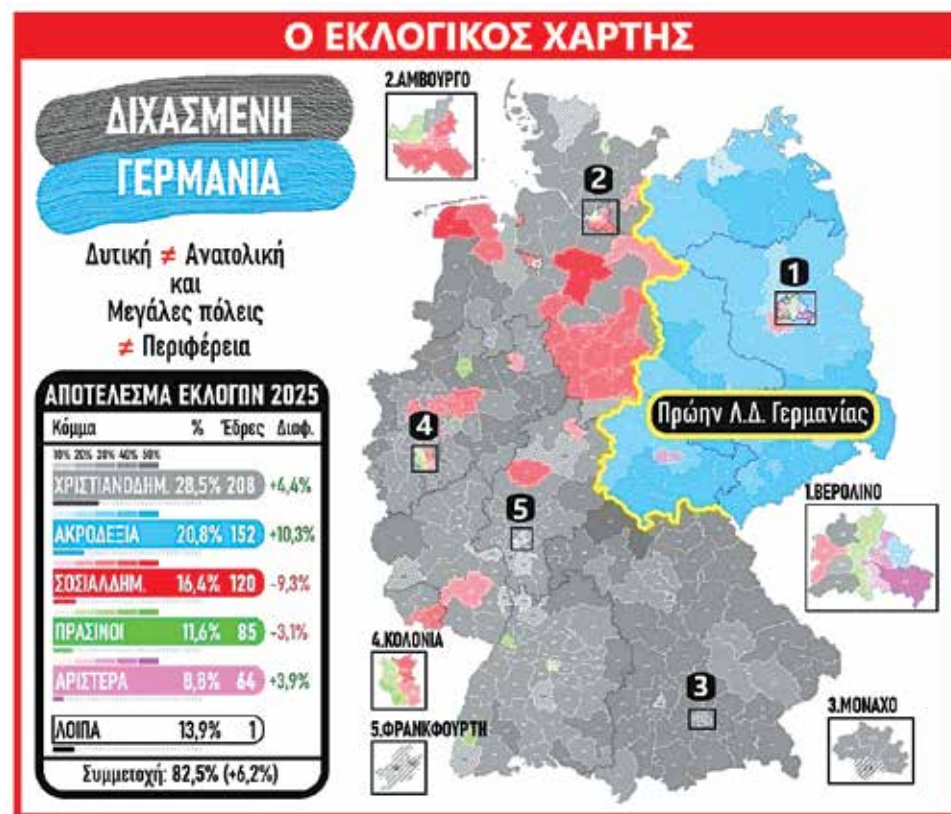
α) Αναλώθηκε επί μακρόν στις εσωκομματικές έριδες της Αριστεράς, καθυστερώντας τη δημιουργία νέου κόμματος.

β) Οι ορθές θέσεις δεν αρκούν, ούτε η χαρισματική προσωπικότητα. Χρειάζεται η δημιουργία κινήματος, ενώ η BSW (Συμμαχία Ζάρα Βάγκενκνεχτ) φαίνεται ως ένα προσωποπαγές κόμμα.

γ) Δέχτηκε ανελέητο πόλεμο από όλο το πολιτικό-μιντιακό φάσμα, κατηγορούμενη ότι είναι από λαϊκίστρια έως και φασίστρια! Αν και η BSW δεν μιλά για ρήξη με τον καπιταλισμό, είναι αναμφισβήτητο ένα κόμμα ανεπιθύμητο από το πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό κατεστημένο της Γερμανίας...

Διαχρονική η υποβάθμιση της Ανατολικής Γερμανίας

Όμως το πιο ενδιαφέρον σε αυτές τις εκλογές δεν είναι οι περιπέτειες της BSW ή άλλων, αλλά κυρίως η πολιτική και ταξική ανθρωπογεωγραφία τους, που δείχνει ότι η Γερμανία είναι μια διχασμένη χώρα. Είναι ανατριχιαστική η αίσθηση που θα

νοιώσει κάποιος συνειδητοποιώντας ότι σχεδόν σε ολόκληρο το έδαφος της πρώην Δ.Δ. Γερμανίας η ακροδεξιά AfD αναδείχθηκε πρώτη δύναμη [βλ. τον εκλογικό χάρτη]. Οι περιοχές αυτές πριν μερικά χρόνια αποτελούσαν κάστρα της Αριστεράς (αν και όχι με τόσο μεγάλα ποσοστά σαν αυτά που έλαβε η AfD). Έγιναν λοιπόν οι Ανατολικογερμανοί ξαφνικά ακροδεξιοί, όπως κάποιοι σκόπιμα τους προσάπτουν; Η αλήθεια είναι ότι, 35 χρόνια μετά την «επανάσταση», η Γερμανία παραμένει διαιρεμένη σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Τα πρώην ανατολικογερμανικά ομοσπονδιακά κρατίδια είναι υποβαθμισμένα σε σχέση με τα δυτικά, και οι κάτοικοί τους αντιμετωπίζονται ακόμα ως πολίτες Β' κατηγορίας. Επίσης ένας μεγάλος αριθμός μεταναστών και προσφύγων τοποθετείται εσκεμμένα στις περιοχές αυτές, που έχουν δημογραφικό πρόβλημα από το 1989 και μετά, και όπου τα μεροκάματα κρατιούνται χαμηλότερα. Όλα αυτά δημιουργούν ένα εκρηκτικό μείγμα αίσθησης αδικίας και οργής, που παλιότερα εκφραζόταν με την υποστήριξη στο PDS (πρόγονο της Linke), αλλά τελευταία εκδηλώνεται με μεγαλύτερη στήριξη της ακροδεξιάς AfD.

Το διαζύγιο των φτωχότερων με το «προοδευτικό στρατόπεδο»

Η βασική αιτία είναι πως η Αριστερά, οι Πράσινοι και οι Σοσιαλδημοκράτες δεν κατάφεραν ή δεν θέλησαν να διεκδικήσουν για τους κατοίκους της Ανατολής ίσα δικαιώματα με αυτά των «συμπολιτών» τους στη Δύση, και τελικά οι πλατιές λα-

ϊκές μάζες τους γύρισαν την πλάτη. Έτσι φτάσαμε στο «παράδοξο» να στηρίζουν την αριστερά (όλων των αποχρώσεων) και τη σοσιαλδημοκρατία όχι τα εργατικά και φτωχότερα λαϊκά στρώματα, αλλά κυρίως τα μεσαία και άνω στρώματα. Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει με τη δεξιά και την ακροδεξιά, που μαζί συγκεντρώνουν το 56% της προτίμησης των κατώτερων οικονομικά και κοινωνικά στρωμάτων στο σύνολο της Γερμανίας [βλ. γράφημα].

Όσο και να φαίνεται παράδοξο το γεγονός αυτό, αν το δούμε με παλαιότερες οπτικές και δεδομένα, δεν είναι καθόλου. Η μετάλλαξη της αριστεράς, από καταφύγιο των εργατών και εργαζομένων σε προπύργιο κάθε λογής «δικαιωματισμού» (με ελάχιστη ως καθόλου σχέση με τα λαϊκά στρώματα), όπως και η προκλητική αλαζονεία απέναντι στους φτωχότερους, ήταν αναμενόμενο πως θα έστελνε τις λαϊκές μάζες στην αντίθετη κατεύθυνση. Άλλωστε το έργο αυτό δεν το βλέπουμε πρώτη φορά, ούτε μόνο στη Γερμανία. Και θα συνεχίσει να υφίσταται, μέχρι να εμφανιστούν δυνάμεις που θα δημιουργήσουν ένα κίνημα με την ενεργητική συμμετοχή των λαϊκών στρωμάτων, τα οποία αναζητούν λύσεις στα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

της επιστήμης και της κοινωνίας

■ Επιμέλεια:
Γιάννης
Σχίζας

Ιταλικό Starlink για τις κυβερνητικές επικοινωνίες

Η Ιταλία σχεδιάζει να εκτοξεύσει δικούς της δορυφόρους χαμηλής τροχιάς για ασφαλείς κυβερνητικές επικοινωνίες, ανέφερε ο υπουργός Οικονομικής Ανάπτυξης, μετά τις αντιδράσεις που προκάλεσαν προηγούμενες δηλώσεις για συνεργασία με την SpaceX του Έλον Μασκ. Η κυβέρνηση της Τζόρτζια Μελόνι είχε ανακοινώσει αρχικά ότι εξέτασε το ενδεχόμενο χρήσης του Starlink, της υπηρεσίας δορυφορικών επικοινωνιών που προσφέρει η SpaceX σε ιδιώτες και κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο. Ζητούμενο ήταν η παροχή ασφαλών, κρυπτογραφημένων επικοινωνιών σε εφαρμογές υψηλού ρίσκου. Το σχέδιο συνάντησε άμεσα τις αντιδράσεις της αντιπολίτευσης, η οποία αμφισβήτησε τη λογική της ανάθεσης ενός συμβολαίου εθνικής ασφάλειας σε έναν ξένο επιχειρηματία που εργάζεται για την αμερικανική κυβέρνηση υπό τον Τραμπ.

«Εργαζόμαστε για τη δημιουργία ενός εθνικού δορυφορικού συστήματος χαμηλής τροχιάς, το οποίο θα αναπτυχθεί ανεξάρτητα με τη συμμετοχή των βασικών εθνικών παικτών» δήλωσε στο κοινοβούλιο ο υπουργός Οικονομικής Ανάπτυξης Αντόλφο Ούρσο. Σύμφωνα με τον Ούρσο, μέλος του ακροδεξιού κόμματος της Μελόνι «Αδέλφια της Ιταλίας», υποστήριξε ότι το εγχώριο πρόγραμμα θα είναι μια ανταγωνιστική εναλλακτική λύση. Ο Μασκ έχει μια ιδιαίτερα θερμή σχέση με τη Μελόνι και τον περασμένο μήνα είπε ότι θα ήταν πρόθυμος να συνεργαστεί με την Ιταλία. Παρόλα αυτά, ο υπουργός Άμυνας Γκουίντο Κροσέτο διέψευσε ότι υπάρχει συμφωνία με τη SpaceX. Πηγή του Reuters είχε αναφέρει νωρίτερα ότι η Ρώμη εξέτασε τη σύναψη πενταετούς συμφωνίας με την εταιρεία, ύψους 1,5 δισ. Ευρώ.

Χωρίς drones η Ουκρανία; Ο Έλον Μασκ κλείνει το Starlink!

Ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι βρίσκεται αντιμέτωπος με μια σκληρή πραγματικότητα: ο Έλον Μασκ, ο άνθρωπος που κρατάει την Ουκρανία «δικτυωμένη» μέσω του Starlink, φέρεται να θέτει όρους για τη συνέχιση της υποστήριξής του. Και αυτοί οι όροι φαίνεται να συμπίπτουν απόλυτα με την πρόταση του Ντόναλντ Τραμπ για τερματισμό της ρωσικής επέμβασης, η οποία, φυσικά, δεν αρέσει στο καθεστώς του Κιέβου. Οι ΗΠΑ έχουν δώσει δισεκατομμύρια στην Ουκρανία, αλλά τώρα απαιτούν ανταλλάγματα. Ο Μασκ, που δεν είναι διατεθειμένος να συνεχίσει να προσφέρει την υποδομή του δωρεάν, έχει κάνει σαφές ότι αν ο Ζελένσκι συνεχίσει να αγνοεί την πραγματικότητα και να παρατείνει τον πόλεμο, το Starlink θα σταματήσει να υποστηρίζει τον ουκρανικό στρατό.

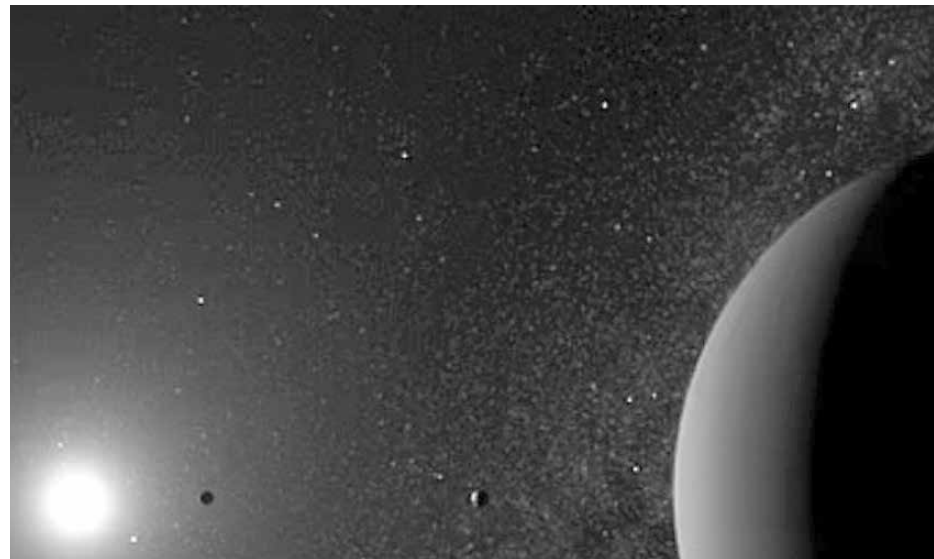
Αυτό σημαίνει πως η Ουκρανία θα χάσει το μεγαλύτερο πλεονέκτημά της στα πεδία των μαχών: τη συνδεσιμότητα που της επιτρέπει να εντοπίζει ρωσικές θέσεις και να συντονίζει τα drone της. «Η Ουκρανία βασίζεται στο Starlink, είναι η ραχοκοκαλιά της επικοινωνίας της. Χωρίς αυτό, το στρατιωτικό τους δίκτυο θα καταρρεύσει», ανέφερε πηγή στο Reuters. Η Μελίνα Χάρινγκ, συνεργάτης του Ατλαντικού Συμβουλίου, υπογράμμισε ότι το Starlink είναι το απόλυτο «όπλο» της Ουκρανίας, καθώς επιτρέπει τον αποτελεσματικό έλεγχο των μη επανδρωμένων αεροσκαφών της. Αν αυτό σταματήσει, η κατάσταση θα γίνει δραματική για τον ουκρανικό στρατό, που ήδη αντιμετωπίζει τεράστιες απώλειες και δυσκολεύεται να κρατήσει τις θέσεις του.

Η Ρωσία θα κατασκευάσει τεχνητό νησί!

Η Ρωσία πρόκειται να ξεκινήσει την κατασκευή του πρώτου τεχνητού νησιού της στη Μαύρη Θάλασσα, στα ανοικτά των ακτών του Σότσι, το 2026. «Σχεδιάζουμε να κατασκευάσουμε προστατευτικές εγκαταστάσεις νερού από το 2026, καθώς το νησί μπορεί να κατασκευαστεί μόνο αφού προστατεύσει τη θαλάσσια περιοχή από τα κύματα και τους ανέμους», είπε στους δημοσιογράφους ο Μπουλάτ Σακίροφ, γενικός διευθυντής της εταιρείας υλοποίησης του έργου, «Ostrov Pervyy Corporation». Πρόσθεσε ότι το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2031. Οι επενδύσεις στο έργο αναμένεται να ξεπεράσουν το ένα τρισεκατομμύριο ρούβλια και η περίοδος απόσβεσης αναμένεται να φτάσει τα 12 χρόνια. Ο Σακίροφ διευκρίνισε ότι σχεδιάζεται να προετοιμαστεί

η τεκμηρίωση σχεδιασμού για το έργο το 2025. Είπε ότι η δημιουργία υποδομών στο νησί θα επιτρέψει τη δημιουργία περισσότερων από 10.000 θέσεων εργασίας στους τομείς της φιλοξενίας, του αθλητισμού, του πολιτισμού, της διαχείρισης και της συντήρησης λιμένων. Η υλοποίηση του έργου αναμένεται να προσθέσει περισσότερα από 1 δισεκατομμύριο ρούβλια ετησίως στους περιφερειακούς και ομοσπονδιακούς προϋπολογισμούς με τη μορφή φόρων. Το τεχνητό νησί 50 εκταρίων θα περιλαμβάνει ξενοδοχεία, τουριστικούς και αθλητικούς χώρους, χώρους περιπάτου, πλατφόρμες μουσικής και θεάτρου, κατοικίες, καθώς και ένα κέντρο μελέτης της Μαύρης Θάλασσας. Η συνολική έκταση των σχεδιαζόμενων ακινήτων είναι 1,5 εκατομμύριο τετραγωνικά μέτρα.

Πηγή: Novosti

Η Γη θα γλιτώσει από την πρόσκρουση με αστεροειδή το 2032

Καλά νέα για την πλανητική άμυνα της Γης: η NASA αναθεώρησε προς τα κάτω την πιθανότητα πρόσκρουσης αστεροειδή το 2032, η οποία τώρα περιορίζεται στο 0,28%, ή μία περίπτωση στις 360.

Οι προηγούμενες εκτιμήσεις καθιστούσαν τον «2024 YR4» μακράν τον πιο επικίνδυνο αστεροειδή που έχει ανακαλυφθεί μέχρι σήμερα, με την πιθανότητα πρόσκρουσης να υπολογίζεται τις προηγούμενες ημέρες στο ανησυχητικό 3,1%.

Τα πρώτα καλά νέα ήρθαν την Τετάρτη, όταν το Εργαστήριο Αερίωθης της NASA αναθεώρησε προς τα κάτω τον κίνδυνο στο 1,4%. Μια μέρα αργότερα, ο κίνδυνος είχε σχεδόν μηδενιστεί.

«Παρατηρήσεις που πραγματοποιήθηκαν τη νύχτα στις 19-20 Φεβρουαρίου μείωσαν περαιτέρω την πιθανότητα πρόσκρουσης στη Γη στις 22 Δεκεμβρίου 2032, στο 0,28%» ανέφερε η NASA.

Αυτό σημαίνει ότι ο 2024 YR4 πέφτει στην πρώτη βαθμίδα της δεκαβάθμιας Κλίμακας Τορίνο για την ταξινόμηση επικίνδυνων αστεροειδών, από την τρίτη στην οποία βρισκόταν πριν από λίγες ημέρες. Ο αστεροειδής ήταν ο πρώτος που έφτασε αυτή την υψηλή κατηγορία κινδύνου.

Όπως τονίζει η αμερικανική διαστημική υπηρεσία, η πιθανότητα πρόσκρουσης αναθεωρείται διαρκώς και θα μπορούσε τελικά να μηδενιστεί καθώς οι εκτιμήσεις βελτιώνονται.

Ο 2024 YR4 ανακαλύφθηκε δύο ημέρες μετά τα Χριστούγεννα, όταν προσπέρασε τη Γη σε απόσταση 800.000 χιλιομέτρων, και προκάλεσε για πρώτη φορά την κινητοποίηση διεθνών υπηρεσιών.

Ο διαστημικός βράχος εκτιμάται ότι έχει διάμετρο 40-100 μέτρων και ενδεχόμενη πρόσκρουση θα ήταν αρκετή για να ισοπεδώσει ολόκληρη πόλη, καθώς θα απελευθέρωνε ενέργεια περίπου 8 μεγατόνων, πάνω από 500 φορές μεγαλύτερη από την ισχύ της πυρηνικής βόμβας της Χιροσίμα. Η ζημιά θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη από αυτή που προκάλεσε το «συμβάν της Τουνγκούσκα» το 1908, όταν ένα αντικείμενο 50-60 μέτρων ισοπέδωσε 80 εκατομμύρια δέντρα σε μια έκταση 2.150 τετραγωνικών χιλιομέτρων στη Σιβηρία. Όπως ανέφερε

η ESA, ο αστεροειδής 2024 YR4 πληροί τα κριτήρια για την ενεργοποίηση δύο υπηρεσιών του ΟΗΕ, του Διεθνούς Δικτύου Προειδοποίησης για Αστεροειδείς (IAWN) και της Συμβουλευτικής Ομάδας Σχεδιασμού Διαστημικών Αποστολών (SMPAG). Η IAWN, στην οποία προεδρεύει η NASA, είναι αρμόδια για τον συντονισμό των διεθνών φορέων που εμπλέκονται στην παρακολούθηση και τον χαρακτηρισμό αστεροειδών.

Η δε SMPAG, στην οποία προεδρεύει η ESA, είναι αρμόδια για την ανταλλαγή πληροφοριών και την κατάρτιση σχεδίων αναχαίτισης της απειλής.

Ακόμα και σε περίπτωση επικείμενης πρόσκρουσης, η ανθρωπότητα ίσως θα είχε περιθώριο αντίδρασης: το 2022, το σκάφος DART της NASA έπεσε με ταχύτητα στον αστεροειδή Δίμορφο και κατάφερε να αλλάξει ελαφρώς την πορεία του. Ήταν η πρώτη δοκιμή πλανητικής προστασίας, μια προσέγγιση που θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην περίπτωση μικρών αστεροειδών που απειλούν τη Γη.

Στα μέσα Φεβρουαρίου, Διεθνής ομάδα αστρονόμων έλαβε εκτάκτως άδεια να χρησιμοποιήσει το James Webb, το ισχυρότερο διαστημικό τηλεσκόπιο, για να μελετήσει τον αστεροειδή.

Το James Webb θα αφιερώσει τέσσερις ώρες παρατήρησης τον Απρίλιο και τον Μάιο για τη μελέτη του 2024 YR4. Το τηλεσκόπιο μπορεί να δει την υπέρυθη θερμική ακτινοβολία που εκπέμπει ο βράχος, μέσω της οποίας μπορεί να υπολογιστεί καλύτερα το μέγεθός του.

Οι νέες παρατηρήσεις εγκρίθηκαν εσπευσμένα, καθώς ο 2024 YR4 απομακρύνεται από τη Γη και θα πάψει να είναι ορατός σε μερικούς μήνες. Αν μέχρι τότε δεν έχει προσδιοριστεί με ακρίβεια η πορεία και το μέγεθός του, οι αστρονόμοι θα πρέπει να περιμένουν μέχρι την επανεμφάνισή του το 2028.

Σύμφωνα με τη NASA, στην περίπτωση που ο 2024 YR4 βρεθεί σε πορεία σύγκρουσης, το χτύπημα «θα συνέβαινε κατά μήκος ενός διαδρόμου κινδύνου που εκτείνεται κατά μήκος του ανατολικού Ειρηνικού Ωκεανού, την βόρεια Νότια Αμερική, την Αφρική, την Αραβική Θάλασσα και τη Νότια Ασία».

ΣΥΝΕΔΡΙΟ > Το υπαρξιακό πρόβλημα της χώρας

Συνεδρίασε το συντονιστικό σώμα με θέμα το 2ο Συνέδριο

Το Σάββατο 22/2 πραγματοποιήθηκε η μηνιαία συνάντηση του συντονιστικού σώματος του Συνεδρίου. Στην αρχή της συνάντησης έγινε σύντομη αποτίμηση των δραστηριοτήτων του εγχειρήματος και ειδικότερα για την εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε τις προηγούμενες μέρες στην Πάτρα με θέμα τον πόλεμο και την ανάγκη για ένα Κίνημα Ειρήνης. Κύριο θέμα της συζήτησης ήταν η διαμόρφωση μιας πρότασης για το Δεύτερο Συνέδριο και η προσπάθεια να περιγραφούν οι στόχοι και η μεθοδολογία προς αυτό.

Στην εισήγηση παρουσιάστηκαν οι βασικές αρχές για την προετοιμασία ενός δεύτερου, μεγαλύτερου συνεδρίου που προέκυψαν μέσα από σύνθεση των απόψεων που έχουν εκφραστεί έως τώρα, προκειμένου να διαμορφωθεί μια συνολική πρόταση η οποία όπως τονίστηκε δεν πρόκειται για τελική απόφαση αλλά για μια βάση συζήτησης ώστε να διαμορφωθεί ο χαρακτήρας του Συνεδρίου και τα θέματα που θα εξεταστούν. Το 2ο Συνέδριο προσανατολίζεται χρονικά για τον Νοέμβριο του 2025, έχοντας κατά νου ότι οι ραγδαίες εξελίξεις στην Ελλάδα και διεθνώς απαιτούν ευελιξία σε όποιο σχεδιασμό.

Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι να δημιουργήσει τους όρους ενός ευρύτατου πολιτικού και επιστημονικού διαλόγου, συμβάλλοντας στην ανάδειξη των σημαντικότερων ζητημάτων που αφορούν την Ελλάδα αλλά και η καθιέρωση του Συνεδρίου ως σημαντικού γεγονότος, το οποίο φιλοδοξούμε να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής και στρατηγικής, αξιοποιώντας την υπαρκτή δυναμική που εμφανίζεται μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Στη συζήτηση που ακολούθησε, αποτυπώθηκε η γενική συμφωνία για τις παραπάνω κατευθύνσεις. Είναι κοινός τόπος ότι το Πρώτο Συνέδριο αποτέλεσε μια σημαντική εμπειρία, αλλά το Δεύτερο πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερο και προσανατολισμένο στην προοπτική και την αναζήτηση απαντήσεων (με συνείδηση της δυσκολίας του εγχειρήματος) για τα κεντρικά ζητήματα. Επίσης πολλοί συνέδεσαν τους στόχους του Δεύτερου Συνεδρίου και συνολικότερα του εγχειρήματος μας με τις εξελίξεις που προκαλεί η κοινωνική διαμαρτυρία για τα Τέμπη, αποκαλύπτοντας την κρίση του πολιτικού συστήματος, την απουσία πολιτικών εναλλακτικών από την μία αλλά και την κοινωνική διαθεσιμότητα που δείχνει τον ορίζοντα των δυνατοτήτων από την άλλη. Πολλές παρεμβάσεις επέμειναν στην πιο ειδική επεξεργασία γύρω από κεντρικές θεματικές ενότητες (παραγωγή, άμυνα και εξωτερική πολιτική, παιδεία, θεσμοί και δημοκρατία κ.ά.) προτείνοντας και συγκεκριμένες θεματικές ομάδες εργασίας και προετοιμασίας των αντίστοιχων θεματικών του συνεδρίου. Επίσης φαίνεται να γίνεται απ' όλους κατανοητό ότι για να πετύχει το εγχείρημα, πρέπει να υπάρχει ευρεία συμμετοχή (τόσο γενικά, όσο και πιο ειδικά ανθρώπων με γνώσεις και εμπλοκή με τα ζητήματα που θα ανοίξουμε) και συλλογική προετοιμασία (βλέπε και προτάσεις Β. Ξυδιά και Δ. Ζιώτα για μορφές διαλόγου).

Αρκετή συζήτηση έγινε τέλος για την ανάγκη μεγαλύτερης οργανωτικότητας, καλύτερου σχεδιασμού, αξιοποίησης όλων των επαφών και των διαθεσιμότητων, έγκαιρης διαμόρφωσης του προγράμματος των εργασιών του 2ου Συνεδρίου κ.λπ., ώστε να έχουμε μια ουσιαστική και παραγωγική διαδικασία.

Δημοσιεύουμε παρακάτω δύο αρκετά ενδιαφέρουσες προτάσεις του Βασίλη Ξυδιά σχετικά με την πιο συμμετοχική διεξαγωγή του διαλόγου προς το Δεύτερο Συνέδριο, για την αποτελεσματικότερη χαρτογράφηση των προς διερεύνηση θεμάτων και την εξόρυξη δυνατοτήτων σύνθεσης και συμπε-

ρασμάτων. Πιστεύουμε ότι στην πορεία προς το 2ο Συνέδριο, αλλά και στην ίδια την διαδικασία του συνεδρίου, μορφές όπως αυτές που προτείνονται μπορούν να δοκιμαστούν και να παράξουν απτά αποτελέσματα αλλά και πολύτιμη πείρα για τη συνέχεια.

Δύο προτάσεις για έναν πιο συμμετοχικό διάλογο

■ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΞΥΔΙΑ

Το σημείωμα αυτό περιλαμβάνει δύο σκέψεις-προτάσεις για τα επόμενα βήματα του Συνεδρίου:

1. Η ιδέα της «Συνεδριακής Συνέλευσης», που πρότεται μετά το πέρας του πρώτου συνεδρίου,
2. Η ιδέα ενός συγκεντρωτικού «Θεματικού Πίνακα» στον οποίο θα φαίνονται με έναν συνοπτικό και εποπτικό τρόπο όλα τα θέματα και οι προτάσεις που έχουν τεθεί στη συζήτηση.

Στόχος και των δύο προτάσεων είναι μια πιο συλλογική, πιο συμμετοχική και πιο εξωστρεφής διαδικασία, που να κεφαλαιοποιεί το ενδιαφέρον και τη συσπείρωση που προκάλεσε το πρώτο Συνέδριο, οικοδομώντας ένα κοινό σώμα σκέψης και δράσης.

Συνεδριακή Συνέλευση

Προτείνω τη συγκρότηση μιας «συνεδριακής συνέλευσης» (π.χ. 100-120 άτομα), που το μεγαλύτερο μέρος της (π.χ. 75-90 άτομα) θα προκύψει με κλήρωση μεταξύ του συνόλου των εγγεγραμμένων στο συνέδριο, και ένα μικρότερο μέρος (π.χ. 25-30 άτομα) θα αποτελείται από πρόσωπα ορισμένα από την οργανωτική επιτροπή (Οι αριθμοί είναι ενδεικτικοί, και προφανώς θα εξαρτηθούν μεταξύ άλλων από τις πρακτικές δυνατότητες).

1. Η συνεδριακή αυτή συνέλευση συζητά επί τη βάσει συμμετοχικών διαδικασιών τύπου «world-café» ή άλλων παρεμφερών τεχνικών και μεθόδων «art of hosting» και «participatory leadership». Υπάρχει σχετική εμπειρία και άνθρωποι με ειδικευση που μπορούν να βοηθήσουν στην υποστήριξη μιας τέτοιας διαδικασίας.

2. Θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε με μια δοκιμή σε μια επιμέρους θεματική ημερίδα, ιδανικά όπου υπάρχει μια σχετική ωρίμανση της σχετικής συζήτησης, και να εξάγουμε συμπεράσματα που πιθανά να φανούν χρήσιμα και για άλλες θεματικές.

Θεματικός πίνακας

Η δεύτερη πρόταση είναι πιο τεχνική, συμπληρωματική της προηγούμενης. Είναι η κατάρτιση ενός «θεματικού πίνακα», που θα καταρτιστεί με τη συνεργασία της οργανωτικής επιτροπής και της συνεδριακής συνέλευσης. Ο πίνακας αυτός θα δείχνει με έναν γενικό εποπτικό τρόπο τα ζητήματα που έχουν θιγεί, καθώς και το επίπεδο ωρίμανσης της συζήτησης, τις

προτάσεις που έχουν κατατεθεί και τις συμφωνίες που έχουν επιτευχθεί για κάθε επιμέρους ζήτημα. (Βλέπε για παράδειγμα τον πίνακα).

Ο Θεματικός Χάρτης που προτείνω υπηρετεί έναν γενικότερο σκοπό, που είναι η ενίσχυση του συμμετοχικού χαρακτήρα του συνεδρίου. Χρειαζόμαστε λοιπόν έναν τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους φίλους να καταθέτουν τις θεματικές προτάσεις τους, και να βρίσκουν άλλους που συμφωνούν μαζί τους. Αυτό θα μπορούσε να διευκολυνθεί με έναν Θεματικό Χάρτη, που να βοηθά τον καθένα να έχει μπροστά του ένα πανόραμα των θεμάτων, των απόψεων, και των προτάσεων που τίθενται στη συζήτηση.

Αυτός ο Θεματικός Χάρτης θα πρέπει να είναι «δυναμικός», δηλαδή να είναι ανοικτός σε διαρκή εμπλουτισμό. Και θα πρέπει να πλαισιώνεται και με άλλα οργανωτικά μέτρα.

α) Θεματική επιτροπή. Προτείνω τη σύσταση μιας ειδικής υποεπιτροπής της Οργανωτικής Επιτροπής, που θα έχει σαν στόχο να επιμελείται την κατάρτιση αυτού του διαρκώς ανοικτού-δυναμικού Θεματικού Χάρτη.

β) Ο Θεματικός Χάρτης θα πρέπει να έχει τη μορφή του Θεματικού Πίνακα που πρότεται (ή κάτι παρόμοιο). Ακόμα καλύτερα θα ήταν αν μπορούσαμε να φτιάχναμε ένα ειδικό τμήμα της ιστοσελίδας του Συνεδρίου, που να έχει μια δομή ιεραρχική παρόμοια με τη Wikipedia – ίσως και με τη χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης, αν υπάρχουν άνθρωποι που να μπορούν να το αναλάβουν.

γ) Κάθε σύντροφος που θέλει να προτείνει ένα νέο θέμα, ή μια επιμέρους θεματική πτυχή στα υπάρχοντα θέματα, ή κάποιες προτάσεις κ.λπ., θα μπορεί να υποβάλλει τις σκέψεις-προτάσεις του με τους εξής τρόπους:

- i. Με ένα σημείωμα (όπως συνήθως).
- ii. Παρεμβαίνοντας στον διαδικτυακό αναρτημένο Θεματικό Χάρτη (υπό την τε-

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ		ΔΙΑΛΟΓΟΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ		
ΓΕΝΙΚΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ	ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θεωρητικά Ζητήματα	Πολιτικές Κατευθύνσεις Στρατηγική & Τακτική	Πράξη Πολιτικές & Κοινωνικές Δράσεις-Πρωτοβουλίες
Α. Ιστορικό Πλαίσιο – Πολιτική Πράξη/Θεωρία – προοπτικές για την Ελλάδα • Ελληνισμός, ταυτότητα, πολιτισμός, ιστορία, προοπτική • Τεχνολογία και μέλλον της ανθρωπότητας (τεχνητή νοημοσύνη, μετάφραση κλπ) • Δημοκρατία και πολιτική συμμετοχή, ανθρώπινα-πολιτικά δικαιώματα και δικαιοκρατία • Προοπτικές για τον Σοσιαλισμό, την Αριστερά, το Κομμουνιστικό κίνημα				
Β. Πολιτικό σύστημα – Πολιτικό υπόκειμενο • Ελληνικό πολιτικό σύστημα, κίνδυνοι και δυνατότητες για τη δημοκρατία • Θεσμοί-Σύνταγμα (στρατηγική, μέτρα) • Διακοσύνη, Αξιονομία, κρατική διοίκηση • Ανεξαρτησία δημοσιογραφίας, Μέσο Ενημέρωσης, Κοινωνικά δίκτυα • Στρατηγική-Πολιτικές χειραρέτησης, ανεξαρτησίας, απελευθέρωσης στην Ελλάδα σήμερα • Πολιτικό υπόκειμενο-εγχείρημα, μέθοδος-διαδικασίες συγκρότησης (πολιτικές ομάδες, λαός)				
Γ. Οικονομία – Εργασία • Χρέος, Νόμισμα, Τράπεζες, Σεισάγθεια • Οικονομική Ανάπτυξη, Παραγωγική Αναστροφή • Εναλλακτική Οικονομία, συνεργασιμότητα • Εργασιακό πλαίσιο, εκμετάλλευση, αντίδρασεις εργαζομένων, συνδικαλισμός				
Δ. Γεωπολιτικά – Εθνικά • Παγκόσμιες γεωπολιτικές ανακατατάξεις, ενδοχόμενο πόλεμο, ο ρόλος των λαών • Ελλάδα: διεθνής θέση & εθνική στρατηγική σήμερα • Ελληνοτουρκικά, Κυπριακά, Βαλκάνια & Ανατ. Μεσόγειος • Μεταναστευτικό				
Ε. Κοινωνικό Κράτος • Υποδομές-Ενέργεια • Σύστημα Υγείας-Πρόνοιας • Εκπαίδευση, πολιτισμός • Δημόσιο και Κοινά στην Ελλάδα σήμερα				
Στ. Κοινωνία – Περιβάλλον • Πειστηρισμοί, προστασία κατοικίας και μικρής-μέσης ιδιοκτησίας • Δημογραφικό • Κλιματική αλλαγή (δημόσια συζήτηση, στρατηγική-μέτρα) • Περιβαλλοντικά ζητήματα (ρωτιές, ανεμογεννήτριες κ.ά.)				

λική έγκριση της Θεματικής Επιτροπής).

iii. Πάντα υπό την επιμέλεια της Θεματικής Επιτροπής, κάθε σύντροφος που θέλει να προτείνει ένα θέμα μπορεί να κάνει μια βιντεοσκοπημένη εισήγηση (το μέτρο αυτό θα βοηθήσει να υποκατασταθούν οι εκτός τόπου παρεμβάσεις που κάνουν διάφοροι σύντροφοι κατά τη διάρκεια των οργανωτικών συναντήσεών μας).

iv. Επιμέρους ομάδες που συμφωνούν μεταξύ τους μπορούν να κάνουν ειδικές συνεδρίες-συναντήσεις.

Με τον τρόπο αυτόν μπορούμε να φανταστούμε ένα διαρκώς «Ανοικτό και Συμμετοχικό Συνέδριο», με θέματα «διαφορετικών ταχυτήτων». Στην πορεία του συνεδρίου αυτού κάποια θέματα συζητούνται διεξοδικά και καταλήγουμε και σε συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής και δράσης, ενώ κάποια άλλα μπορούν να μένουν στο επίπεδο της ζύμωσης και της εν γένει ανταλλαγής απόψεων. Επίσης κάποια θέματα μπορούν να προωθούνται από επιμέρους μειοψηφικές ομάδες (στον βαθμό που η πλειοψηφία δεν τα θεωρεί προτεραιότητες, αλλά δεν έχει και αντιρρήσεις αρχής ώστε να θέτει βέτο στη συζήτησή τους ή στην ανάληψη κάποιων σχετικών πρωτοβουλιών).

Το υπαρξιακό πρόβλημα της χώρας > ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Αναδημοσιεύουμε παρακάτω εκτενή αποσπάσματα του κειμένου συμβολής του Δήμου Ζιώτα, στα πλαίσια του διαλόγου για το 2ο Συνέδριο, στο

οποίο προτείνει μορφές για έναν πιο οργανωμένο διάλογο βασισμένο στη λογική ενός διαδικτυακού φόρουμ διαρκούς διαβούλευσης.

Βασικό ζητούμενο η συμμετοχή και ο οργανωμένος διάλογος

■ ΤΟΥ Δήμου Ζιώτα

Έιχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω την, άξια συγχαρητηρίων, εκδήλωσή σας «Παρουσίαση του τόμου των πρακτικών του Συνεδρίου», στην αίθουσα της ΕΣΥΕΑ στις 5/2/2025. Με αφορμή αυτό το γεγονός σας αποστέλλω κάποιες σκέψεις μου για την περαιτέρω πορεία και στόχους, συνεισφέροντας στον σχετικό προβληματισμό σας. Ειδικότερα: Έχω τη γνώμη ότι ο Έλληνας, όπου κι αν βρίσκεται, έχει ανάγκη σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε τα τελευταία χρόνια, την απλή λογική και την αλήθεια, να μιλήσει, να εκφραστεί, να ακούσει, να πείσει και να πεισθεί, να συμμετέχει με το μεσογειακό ταπεραμέντο του σε δημοκρατικές διαδικασίες διαμόρφωσης του μέλλοντος του, να βγει από το περιθώριο, να σπρώξει τη χώρα του μπροστά, να πληροφορηθεί και μέσα από το διάλογο να εκπαιδευτεί σωστά (πρώτα απ' όλα να συζητήσει), όπως έως τώρα ελάχιστα του έτυχε και κυρίως έξω και πέρα από τις κομματικές αγκυλώσεις, σκοπιμότητες και αντιπαλότητες. Το κίνημα για τα Τέμπη εκφράζει απολύτως αυτή την ανάγκη. Ανάλογες καταστάσεις ζήσαμε με το ΠΑΣΟΚ της «Αλλαγής» και τον ΣΥΡΙΖΑ της «Ανατροπής», όταν χιλιάδες κόσμου πίστεψε στις πολλά υποσχόμενες, τότε, αντίστοιχες πολιτικές διακηρύξεις και ενεργά συμμετείχε.

Το ΠΑΣΟΚ όμως «πασοκοποιήθηκε» και ο ΣΥΡΙΖΑ «εξαερώθηκε» όταν υπερίσχυσαν οι μηχανισμοί των ομαδοποιημένων στελεχών, των λίγων, όταν έχασαν τον προσανατολισμό τους, την επαφή τους με το κοινό όραμα, με τα όνειρα των πολλών, όταν βρέθηκαν, ιδιοτελώς, απέναντι στους πολλούς, όταν τους περιθωριοποίησαν, όταν απαξίωσαν τα μεσαία στελέχη, όταν χάθηκε το αίσθημα ότι εκφράζουν την ελπίδα, όταν έσβησε το πάθος, όταν χάθηκε η κοινή λογική, όταν στέρεψε η φαντασία και αντί για λύσεις χαλκεύτηκαν δεσμά. Η κατάπτωση αυτή συνέβη και στα δύο κόμματα, με την αποκλειστική ευθύνη

της αντίστοιχης ανεργμάτιστης κομματικής νομενκλατούρας, η οποία μετέτρεψε τις δημοκρατικές εκρήξεις σε κοινωνικό ναυάγιο. Προϋπόθεση ανάπτυξης του οποίου κινήματος είναι η συμμετοχή των πολλών και η συμμετοχή προϋποθέτει οργανωμένο και διαρκή διάλογο, με αλληλοσεβασμό. Η πρόταση που έγινε κατά την παρουσίαση του τόμου των πρακτικών του Συνεδρίου για την ανάγκη μετατόπισης του κέντρου βάρους του διαλόγου από την έδρα του συνεδρίου στους πολλούς, είναι, κατά τη γνώμη μου, η αναγκαία και ικανή επιλογή, η ορθή κατεύθυνση ωρίμανσης της όλης προσπάθειας.

Το πρώτο ζητούμενο λοιπόν είναι η συμμετοχή. Το ερώτημα επομένως μετατοπίζεται στο ποιοι είναι οι πιθανοί παράγοντες που την περιορίζουν. Ειδικότερα:

- ▶ Οι αποστάσεις: Βασική παράμετρος περιορισμού της δυνατότητας συμμετοχής με φυσική παρουσία.
- ▶ Η απουσία θεματικών συζητήσεων: Δεν έχουν όλοι το ίδιο ενδιαφέρον ή και τις γνωστικές δυνατότητες συμμετοχής σε όλα τα ζητήματα.
- ▶ Ο χρόνος: Όσον αφορά το ωράριο συναντήσεων με φυσική ή και διαδικτυακή παρουσία.
- ▶ Ο χρόνος: Όσον αφορά τον χρόνο που ο καθένας μπορεί να διαθέτει, ειδικότερα οι νεότεροι, με επαγγελματικές ή και οικογενειακές υποχρεώσεις.
- ▶ Η συνέχεια: Όσο συχνά και αν υλοποιούνται συνεδριακές διαδικασίες, δεν είναι αρκετές για να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις και τα γεγονότα, ενώ ταυτόχρονα είναι εξαντλητικές για τους διοργανωτές. Ανεξάρτητα όμως από τα δύο αυτά δεδομένα, δημιουργείται ένα τεράστιο κενό για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Γιατί πόσο συχνά μπορούν να υλοποιούνται; Στο μεταξύ έχει ατονήσει η όποια δυναμική τους.
- ▶ Η επώνυμη συμμετοχή: Ενώ για πολλούς η επώνυμη παρουσία είναι το ζητούμενο (και μάλιστα αν συνοδεύεται από τίτλους διακρίσεων), για πολλούς άλλους

είναι ανασταλτική για τους ίδιους ή άλλους λόγους. Για παράδειγμα, πως θα τολμήσει ένας βιοτέχνης να αντιπαραθέσει γνώμη ή άποψη σε καθηγητή Πανεπιστημίου; Το ζήτημα που ενδιαφέρει όμως, είναι «τι μας λέει κάποιος και όχι ποιος μας το λέει». Μας ενδιαφέρει ακόμη και η λάθος άποψη, ακόμη και η ασήμαντη, φαινομενικά, πληροφορία. Γιατί δεν μπορείς να διατείνεσαι ότι ενδιαφέρεσαι για τους πολλούς όταν δεν ακούγεται η γνώμη τους. Ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί για να αποδεσμεύσει πολλούς που διστάζουν στην έκφραση γνώμης.

▶ Ο ελλιπής διάλογος: Στις συνεδριακές διαδικασίες το βάρος πέφτει στις εισηγήσεις. Ακόμη και εάν υπάρξει χρόνος για ερωτήσεις, όσο εύστοχες ή κρίσιμες και εάν είναι, η συζήτηση περιορίζεται σε μια απάντηση, συνήθως του εισηγητή. Δεν υπάρχει διαδικασία αμφισβήτησης της εισήγησης, συνεισφοράς διαφορετικών δεδομένων και επιχειρημάτων. Ίσως και ανατροπής της εισήγησης. Το δεύτερο επομένως ζητούμενο είναι ο οργανωμένος και διαρκής διάλογος. Ο οργανωμένος και διαρκής διάλογος είναι προαπαιτούμενο της συμμετοχής αλλά και ουσιαστικό ζητούμενο. Κυρίως πρέπει να απαντάει στις περιοριστικές αιτίες συμμετοχής. Να δομηθεί με τρόπο που θα δίνει τη δυνατότητα ενεργού συμμετοχής σε πολλούς, θα εξουδετερώνει τις αποστάσεις και θα παρέχει την ευχέρεια συμμετοχής στο χρόνο που ο καθένας μπορεί να διαθέσει. Πρέπει να είναι προστατευμένος (κυρίως από καλοθελητές) και να διέπεται από αρχές και κανόνες, ώστε να διαφυλαχθεί η σοβαρότητά του. Για το λόγο αυτό απαιτείται η σύνταξη διακήρυξης αρχών, το πλαίσιο δηλαδή συμμετοχής και λειτουργίας του διαλόγου, στο οποίο οι συμμετέχοντες

θα δεσμεύονται.

Ένας οργανωμένος, διαρκής διάλογος με τα χαρακτηριστικά που παραπάνω περιγράφονται, μπορεί να γίνει μόνο μέσα από έναν έγγραφο διαδικτυακό διάλογο. Ας διδαχθούμε από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης χωρίς τα ελαττώματά τους. Υπάρχουν forum επιστημονικού (και όχι μόνο) διαλόγου τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν πρότυπα (σας αποστέλλω σχετικό ενημερωτικό email). Και δεν θα περιορίζεται μόνο σε δημοσιεύσεις άρθρων ή επιστημονικών μελετών αλλά θα δίνει και τη δυνατότητα παράθεσης στοιχείων, εμπειριών, παρατηρήσεων, ερωτημάτων, αντιρρήσεων, έκφραση γνώμης σε ερωτηματολόγια κ.λπ.

Σε ό,τι αφορά τη δόμηση και τη λειτουργία ενός τέτοιου λειτουργικού forum, θα πρέπει οι λεπτομέρειες να συζητηθούν ειδικότερα. Ένας τέτοιος διαδικτυακός διάλογος, κατά θεματικές ενότητες, με τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν, μια διαδικασία που οι νεότεροι θα αισθάνονται πιο οικεία βεβαίως, θα δώσει τη δυνατότητα, μεταξύ άλλων, στη συγκεκριμενοποίηση - εξειδίκευση των θεμάτων και τη διαμόρφωση

τεκμηριωμένων θέσεων - απαντήσεων - μέτρων σε τεράστια ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η αγροτική πολιτική, τα ενεργειακά ζητήματα, η αειφόρος ανάπτυξη κ.λπ. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία-βάσανο θα προκύψουν και θα τεκμηριωθούν οι ρεαλιστικές απαντήσεις σε καθένα από τα πελώρια ζητήματα της εποχής μας, θα αναθεωρηθούν και λάθος, ίσως, υφιστάμενες προσεγγίσεις και θα μετατραπούν σε θέσεις οι σημερινές ευχές μας, στις οποίες οι περισσότεροι, λίγο-πολύ, συμφωνούμε. Μέσα από μια τέτοια διαδικασία-βάσανο θα μετουσιωθεί η ευχή σε πράξη.

Μια τέτοια πλατιά συμμετοχική διαλεκτική διαδικασία, θα δημιουργήσει μια εκθετικά επιταχυνόμενη δυναμική, θα πολλαπλασιάσει τους συμμετέχοντες, κυρίως τους νέους, ενώ παράλληλα θα τους αναβαθμίζει διαρκώς μέσα από την μαθησιακή διαδικασία της (αλληλο-) εκπαίδευσης. Η ενεργοποίηση θα καταστήσει πρωταγωνιστές τους πολλούς, οι οποίοι θα προσυπογράψουν και θα στηρίζουν τις δικές τους απόψεις, θα απαιτήσουν την αποδοχή τους από τα πολιτικά κόμματα και θα επιβάλλουν την εφαρμογή τους.

“

Νέα έκδοση

κυκλοφορεί από τις εκδόσεις **A/συνεχία** ο τόμος των πρακτικών του Συνεδρίου:

Το υπαρξιακό πρόβλημα της χώρας στην τροχιά του 21ου αιώνα

Αναζητείστε τον σε ενημερωμένα βιβλιοπωλεία και στο ηλεκτρονικό κατάστημα των εκδόσεων: www.asynechia.gr

● ΠΟΛΙΤΙΚΗ

LA PLEBE
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

■ Γράφει ο: **Κώστας Γκιώνης**

Τι ζούμε...

Μετά τις μεγάλες συγκεντρώσεις στις 26 του Γενάρη, ένας άχρωμος και πανικόβλητος πρωθυπουργός στήνει μια συνέντευξη και αφήνει για πρώτη φορά να φανεί ότι μπορεί και κάτι άλλο να κουβαλούσε η εμπορική αμαξοστοιχία, αλλά αυτός έλεγε άλλα, διότι άλλα του είχε πει η Γιαδικιάρωγλου που της είχε πει η Σταυροπούλου κι αυτός τις πίστεψε... Είπε ότι σκύβει το κεφάλι στους γονείς, και ότι θα κάνει τα πάντα να μην μάθουν την αλήθεια – το τελευταίο δεν το είπε, αλλά το εννοούσε.

Του έγινε και η ερώτηση, πώς είναι δυνατόν να έχουν καθεί όλα τα βίντεο από όπου πέρασε η εμπορική αμαξοστοιχία; Εκεί λοιπόν μασώντας φύλλα κόκας ο Προφήτης πρόβλεψε ότι μπορεί να υπάρχουν και βίντεο που δεν έχουν εμφανιστεί. Και, ω του θαύματος, ξάφνου εμφανίζονται τα βίντεο τα «καθαρά», τα ζουμπορλούδικα. Και τότε αυτοί με το σκυμμένο κεφάλι γίνικαν πάλι θηρία ανήμερα και άρχισαν να ουρλιάζουν βγάζοντας αφρούς από το στόμα και με ευδιάκριτη τη διαταραχή στο βλέμμα «δεν θα μας πείτε δολοφόνους και ότι συγκαλύπτουμε», δεν είμαστε τέτοιοι άνθρωποι όπως δείχνουμε, είμαστε πολύ χειρότεροι...

Κατόπιν ξεκίνησαν να μιλάνε για επεισόδια και επαπειλούμενες καταστροφές για να φοβίσουν τον κόσμο, βάζοντας στο κάδρο τον δικό τους τεράστιο φόβο, τον φόβο του κάθε καρεκλοκένταυρου που φοβάται μη χάσει το μέλι μέσα από τα χέρια του. Μας είπαν πως αν πέσει αυτός ο ουρανόσταλτος ηγέτης θα πεινάσουμε, θα διαλυθεί η χώρα, θα δημιουργηθεί χάος, ακόμα και σχέδιο αποσταθεροποίησης και δάκτυλο Πούτιν επικαλέστηκαν! Συνέχισαν να επιτίθενται κυδαί σε γονείς νεκρών παιδιών που προσπαθούν να μάθουν για ποιο λόγο κάπκαν ζωντανά τα παιδιά τους. Πρέπει να είσαι τουλάχιστον αναισχυντος για να φέρεσαι μ' αυτόν τον αισχρό τρόπο.

Η σύγχυση που επικρατεί στο κυβερνών κόμμα είναι δείγμα πανικού. Και όσο πανικοβάλλονται, τόσο πιο γελοίες αιτιολογήσεις επικαλούνται. Στην αρχή, όταν τους μιλούσαν για τα Τέμπη, έλεγαν πως ο σοφός ελληνικός λαός τους έκρινε και τους ξαναέκανε κυβέρνηση με 41%. Τώρα που οι δημοσκοπήσεις λένε ότι το 80% του λαού, εκ των οποίων το 40% των νεοδημοκρατών, πιστεύει ότι υπάρχει συγκαλυψη, οι ίδιοι ανακάλυψαν ότι ο λαός είναι παραπλανημένος και «ποιος σας είπε ότι οι πολλοί έχουν δίκιο»!

Η κυβέρνηση, δηλαδή ο πορφυρογέννητος, έχει πολλά μέτωπα ανοικτά: με την κοινωνία, εσωκομματικά (γιατί τρώνε μόνο οι πέριξ), και φυσικά με τη νέα κυβέρνηση της Αμερικής. Κι αν με τις δύο πρώτες ομάδες θα τα βγάλει κουτσά στραβά πέρα, με τον τελευταίο ότι και να κάνει, όση οσφυοκαμψιτίδα και να επιδείξει, τα πράγματα είναι μελανά γι' αυτόν. Το μόνο σίγουρο είναι ότι σχετικά γρήγορα θα έχουμε εξελίξεις, που θα είναι κακές γι' αυτόν, αλλά και όχι απαραίτητα καλές για εμάς.

Ακούγοντας την «πρωτοπορία»

Στο ράδιο, βραδινή εκπομπή στο φιλόξενο Real fm, και τον λόγο έχει ο δημοσιογράφος του «Εί-ναι ο καπιταλισμός ηλίθιε». Κατά την άποψή του, η μεγάλη και πραγματική συγκαλυψη στην υπόθεση των Τεμπών είναι η συγκαλυψη του συστήματος που παράγει κέρδη για τους λίγους αποσπώντας τα από τον ιδρώτα των πολλών. Κι αυτό το σύστημα δεν σταματά ακόμα και μπροστά στο έγκλημα, τη μαφία κ.λπ. Το «κόμμα», όπως αντέγραψε το σύνθημα «ο λαός σώζει τον λαό» την περίοδο της πανδημίας και μετά, χωρίς καμιά αιχμή για το παγκόσμιο πραξικόπημα ενάντια σε μεγάλους πληθυσμούς με τους υποχρεωτικούς εμβολιασμούς και τις καραντίνες*, τώρα αντιγράφει το σύνθημα «τα κέρδη τους, οι ζωές μας» από το γνωστό σύνθημα των Φόρουμ ενάντια στην παγκοσμιοποίηση «Οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη». Δες OK. Είναι μια ακόμα ανάγνωση της κατάστασης. Περιμένεις το συμπέρασμα του σκληρού με τον καπιταλισμό δημοσιογράφου. Και μένεις κόκκαλο: «Καμιά εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση, καμιά εμπιστοσύνη». Α, μα είναι πολύ σκληρός με τον Μητσοτάκη και την παρέα του! «Καμιά εμπιστοσύνη»; Τόσο αιχμηρά, τόσο σκληρά, τόσο αδυσώπητα τυραννάει τον Μητσοτάκη και την κυβέρνησή

του ο λόγος της πρωτοπορίας... Είναι αυτό που οι παλιότεροι έλεγαν, «θα τον κατατροπώσει με λουκουμόσκηνη». Δεν άκουσε τίποτα για παραίτηση της κυβέρνησης, δεν άκουσε τίποτα για πολιτική κρίση αντιπροσώπευσης· δεν άκουσε τίποτα από το «να πάνε φυλακή όσοι είναι υπεύθυνοι». Δεν νοιώθει η πρωτοπορία ότι υπάρχει ένα μείζον πολιτικό ζήτημα με «τα Τέμπη» και τη συγκαλυψη-μπάζωμα που κάποιος διέταξε και πραγματοποιήθηκε. Η στάση μοιάζει με το δεδομένο «μην λέμε ονόματα τώρα»... Δεν υφίσταται μείζον θέμα να υπάρξει Δικαιοσύνη και τιμωρία, να σπάσουν τα αποστήματα του παρακράτους. Διότι τέτοιες απόψεις... ωραιοποιούν τον καπιταλισμό! Δεν έχει ακούσει η πρωτοπορία για κατάργηση της ασυλίας υπουργών και βουλευτών και να κάτσουν στο σκαμνί πολιτικά πρόσωπα και ο πρωθυπουργός; Έχει ακούσει, αλλά και εκεί διαφοροποιείται. Μόνο για τους υπουργούς να αρθεί η ασυλία, όχι για τους βουλευτές, διότι αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί «ως πρόσημα για δίωξη των κομμουνιστών βουλευτών».

Πολιτικά, το «καμιά εμπιστοσύνη» μεταφράζεται σε: όχι όξυνση της πολιτικής κρίσης, όχι θέμα απομάκρυνσης της κυβέρνησης Μητσοτάκη κάτω από λαϊκή πίεση. Τι μένει; «Ανάπτυξη του

οργανωμένου εργατικού κινήματος και δύναμη στο ΚΚΕ στις επόμενες εκλογές». Αυτό, και μπάστα. Τίποτα άλλο. Μα το ΠΑΣΟΚ θα καταθέσει πρόταση δυσπιστίας-μομφής. Τι θα κάνει το κόμμα; Το έχει απαντήσει καθαρά: «Κάνουμε μομφή κάθε μέρα με τους αγώνες μας στους δρόμους· στη Βουλή ψηφίζουμε τη μομφή αλλά με άλλο σκεπτικό, και η ψήφος στρέφεται και ενάντια σε αυτούς που καταθέτουν την πρόταση, δηλαδή τους ΠΑΣΟΚ-ΣΥΡΙΖΑ»... Στις ανάπαυλες ρίχνουμε και έναν θεαματικό τσακωμό με τη Ζωή που σηκώνει κεφάλι. Εκεί, μέγιστη σκληράδα και κλωτσοπατινάδα. Για την κυβέρνηση της Ν.Δ., σωφροσύνη και λουκουμόσκηνη.

Άκου «καμιά εμπιστοσύνη»! Τρόμος και πανικός στο σύστημα... Πάντως δεν υπάρχει μόνο ο κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας: υπάρχει και ο πολιτικός καταμερισμός εντός του συστήματος, και οι διάφοροι ρόλοι εκτόνωσης και συμμαζέματος...

N.T.

* Πρόσφατα ο γραμματέας του επισκέφθηκε τις εγκαταστάσεις της Pfizer στη Θεσσαλονίκη και είχε συναντήσεις με τη διοίκηση πρώτα, και μετά με τους εργαζόμενους. Όπως και προχθές, πρώτα είχε συνάντηση με τη διοίκηση της Hellenic Train, και μετά με τους εργαζόμενους.

Δημοκρατία και δικαιοσύνη για τους αγγέλους των Τεμπών

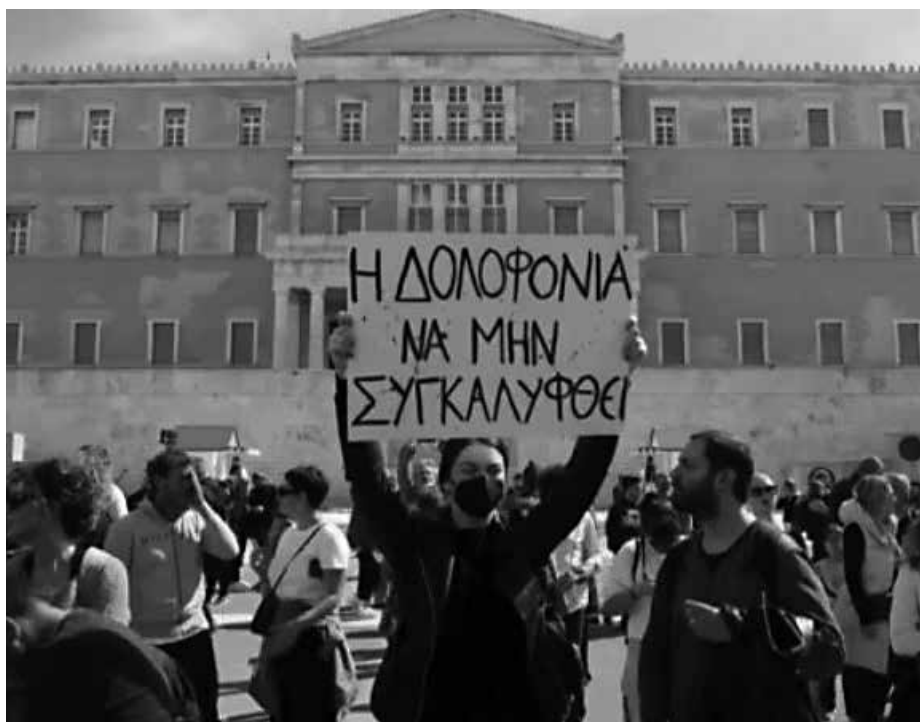
■ ΤΟΥ Στάθη Χαμπίμνη*

Τα τραγικά δευτερόλεπτα της σύγκρουσης και της έκρηξης που ακολούθησε και έσπειρε το θάνατο στα Τέμπη συμπύκνωσαν μέσα τους με τον πιο μακάβριο τρόπο ολόκληρη την ιστορική περίοδο των τελευταίων 15 ετών που βιώνει ο Ελληνικός λαός. Οι κραυγές της Φραντζέσκας και των άλλων επιβατών συμπυκνώνουν την απόγνωση και το θάνατο που έγινε καθημερινότητα για ένα ολόκληρο έθνος. Δυστυχώς οι 57 Άγγελοι των Τεμπών πλήρωσαν με την ίδια τους τη ζωή την αναληθσία, την αδιαφορία και την εχθρότητα ενός κράτους και μιας άρχουσας ελίτ που φέρεται ως τύραννος απέναντι σε δούλους.

Δεν έχω οξυγόνο! Δεν έχω οξυγόνο! Μια κοινωνία σε πλήρη κατάρρευση. Μια κοινωνία που δεν έχει πια άλλο οξυγόνο! Δεν έχει πια άλλο οξυγόνο στα πανάκριβα σπίτια που νοικιάζει. Δεν έχει πια άλλο οξυγόνο μέσα στα διαλυμένα σχολεία και στα υποστελεχωμένα νοσοκομεία που προστρέχει για να βρει γιατριά. Δεν έχει πια άλλο οξυγόνο δουλεύοντας τις διπλάσιες ώρες από έναν Γερμανό αμειβόμενος με τα μισά λεφτά και εξαναγκασμένος να αγοράζει τα είδη πρώτης ανάγκης μια και δυο και τρεις φορές επάνω από το μέσο Ευρωπαίο. Δεν έχει πια άλλο οξυγόνο ένα ολόκληρο έθνος γιατί κάποιιοι του το έκλεψαν. Το αφαίρεσαν βίαια από το παρόν των γονιών και από το μέλλον των παιδιών. Σε αυτή τη σύγχρονη πορεία προς το θάνατο ο Ελληνικός Λαός οδηγήθηκε υποχθόνια από τους νέους Εφιάλτες! Από το διάγγελμα του Καστελόριζου ως την προδοσία του δημοψηφίσματος και τα ατιμωτικά ραρίερε (χαρτιά) που έπρεπε να υπογράψεις για να μετακινηθείς στην ίδια σου τη γειτονιά, ως την πλήρη απαξίωση του μόχθου σου και της αξιοπρέπειάς σου μέσω του εξοχτικού οικονομικού στραγγαλισμού, η αριστεροδεξιά ολιγαρχία προελαύνει και πλουτίζει πατώντας πάνω στα ζωτανά πτώματά μας.

Μια βαριά πληγωμένη κοινωνία. Μια βαριά προδομένη κοινωνία που δεν μπορεί να βρει ένα στήριγμα να σταθεί στα πόδια της και να παλέψει για ένα δίκαιο και δημοκρατικό μέλλον όπου η ισότητα και η ευδαιμονία δεν θα προορίζεται μονάχα για τους λίγους.

Μια κοινωνία που τα σύννεφα της βίας και της αποσύνθεσης δηλητηριάζουν κάθε μέρα μέσα από τους τηλεοπτικούς δείκτες της χαζομάρας και της συγκάλυψης όλο και πιο πολύ ό,τι ανθρώπινο έχει απομείνει στις καρδιές των ανθρώπων.

Μέσα σε αυτό το σκοτάδι οι κραυγές των Αγγέλων των Τεμπών σαν αστραπή που σκίζει την αιώνια νύχτα της υποταγής φωνάζει μέσα στις καρδιές μας: «Ξυπνήστε! Ξυπνήστε! Θέλουμε Δικαιοσύνη!» Κι αν τούτος είναι ο σκοπός των αρχόντων και των δικαστών αυτού του τόπου άλλο τίποτα πέρα από αυτό δεν έχουν να κάνουν. Να προστρέξουν στον ίδιο το λαό και να ζητήσουν τη βοήθειά του. Όχι ένα, όχι δύο, όχι τρία αλλά πολλά Δαϊκά Δικαστήρια πρέπει να στηθούν! Οργανωμένα, συντεταγμένα με θεσμική προσηλωση στα ιδεώδη του ανθρωπισμού, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης που πηγάζουν μέσα από την ισότητα και την αγάπη προς ό,τι είναι ανθρώπινο.

Άμεσα να θεσπιστεί κληρωτό Δικαστικό Σώμα από χίλιους Έλληνες πολίτες που με τη βοήθεια του καθαρά συμβουλευτικού ρόλου των επαγγελματιών δικαστών θα είναι υπεύθυνο για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για να αποδοθεί Δικαιοσύνη. Με τη σειρά τους όλοι οι βουλευτές του ελληνικού κοινοβουλίου να προχωρήσουν στην οικειοθελή άρση της βουλευτικής τους ασυλίας και να πειθαρχήσουν στην εκάστοτε κλήση των Δαϊκών Κληρωτών Δικαστηρίων για να λογοδοτήσουν σε οποιοδήποτε θέμα το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο.

Περαιτέρω αν οι βουλευτές του ελληνικού κοινοβουλίου θέλουν να προχωρήσουν σε ριζικό βάθεμα της Δημοκρατίας μας πρέπει να δώσουν εγγυήσεις στον ελληνικό λαό ότι πέρα από μια τετραετία δεν θα μπορούν να επανεκλεγούνται βουλευτές, ωστόσο θεσμικά μέσα από

μια Αναθεώρηση του Συντάγματος οι δημοκρατικές αρχές και θεσμοί να ενδυναμωθούν σε ολόκληρη την πολιτεία. Ας μην ξεχνάμε πως Δημοκρατία σημαίνει διαρκής έλεγχος και απόδοση των εξουσιών από τους ίδιους τους πολίτες. Δημοκρατία είναι το πολίτευμα όπου οι πολίτες συμμετέχουν ενεργά στην Νομοθετική, στην Εκτελεστική και προπάντων στη Δικαστική εξουσία, με τα αξιώματα να είναι ανακλητά μικρής διάρκειας και μη επαναληψίμα. Ο εκδημοκρατισμός όμως της ελληνικής κοινωνίας δεν πρέπει να σταματήσει μόνο εκεί αλλά πρέπει να επεκταθεί σε όλους τους τομείς της, από τις αριστερές και δεξιές γκρούπες ως τα συνδικάτα, τα δεκαπενταμελή μαθητικά συμβούλια, τους συνεταιρισμούς, τα κόμματα, τους Δήμους... Αν κινηθούμε όπως κινηθήκαμε τα προηγούμενα χρόνια με διχαστικό λόγο και βίαιες εξάρσεις είναι βέβαιο ότι θα ηττηθούμε και όλοι θα γυρίσουμε στα σπίτια μας ακόμα πιο απογοητευμένοι χτίζοντας ίσως και ένα χειρότερο μέλλον από αυτό το παρόν που ζούμε τώρα. Ας γίνει η Θυσία των Αγγέλων των Τεμπών το χώμα που πάνω του θα φυτρώσει μια Νέα Ελλάδα πραγματικής Δημοκρατίας Δικαιοσύνης Αλληλεγγύης που θα χωράνε όλοι οι άνθρωποι που θέλουν να συμβιώσουν με Αξιοπρέπεια Ελευθερία και Αγάπη!

* Ο Στάθης Χαμπίμνης εργάζεται ως αναπληρωτής καθηγητής στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και είναι συγγραφέας ποιητικών συλλογών και του μυθιστορήματος Πολέμου Κάμπος

Ε. Ζάχος Παπαζαχαρίου: Εκδήλωση μνήμης

Τετάρτη 5/3 ώρα 7μμ,
στο Δημοτικό Θέατρο Καλλιθέας
(Κρέμου 123 και Φιλαρέτου)

Την Τετάρτη 5 Μαρτίου ώρα 7 μ.μ. θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση μνήμης για τον εθνολόγο-ανθρωπολόγο Ε. Ζάχο Παπαζαχαρίου που έφυγε από τη ζωή τον Ιούλιο του 2024. Στην εκδήλωση θα μιλήσουν για τη ζωή και το έργο του ο Στέλιος Ελληνιάδης (δημοσιογράφος και μουσικός παραγωγός), ο Βύρων Κοτσαμάνης (δημοσιογράφος, καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας), ο Φοίβος Οικονομίδης (ιστορικός, δημοσιογράφος και τραγουδοποιός) και η σύντροφος του του Ζάχου Φωτεινή Παπαζαχαρίου (οικονομολόγος).

Θα προβληθεί το ντοκιμαντέρ του Πύργου Σπυρίδη «Ευάγγελος Ζάχος Παπαζαχαρίου: Συνάντηση με ένα λόγο-λαϊκό δημιουργό.»

Οι φίλοι και συνοδοιπόροι του θα έχουν στη συνάντηση αυτή την ευκαιρία να θυμηθούν στιγμές που έζησαν μαζί του, να συζητήσουν για τις παρακαταθήκες της ζωής του, να αποκαταστήσουν ορισμένες πλάνες και ανακρίβειες που συνοδεύουν το έργο του και να δημιουργήσουν ένα δίκτυο φίλων και συνεχιστών της δουλειάς του. Αλλά και οι υπόλοιποι θα μάθουν για έναν άνθρωπο που ξεκίνησε από τον Συνοικισμό Σκοπευτηρίου στην Καλλιθέα, έζησε σε Παρίσι, Βόλο, Θεσσαλονίκη, Αθήνα και Καλλιθέα, δίδαξε στα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας και Μακεδονίας, έγραψε μελέτες, πεζά, σενάρια, τραγούδια, ακόμα και έργα Καραγκιόζη. Ένας λόγιος-λαϊκός δημιουργός!

Η εκδήλωση γίνεται με την υποστήριξη της Λέσχης Κινηματογράφου και Πολιτισμού Καλλιθέας.

Περισσότερες πληροφορίες

Ο εθνολόγος-ανθρωπολόγος Ε. Ζάχος-Παπαζαχαρίου γεννήθηκε (1938) και μεγάλωσε στην Καλλιθέα στο Συνοικισμό Σκοπευτηρίου από γονείς Πόντιους. Σπούδασε στο Παρίσι Εθνολογία και Κοινωνική Ανθρωπολογία, ήταν διδάκτωρ Συγκριτικής Φιλολογίας της Σορβόνης και εργάστηκε ως ερευνητής του Εθνικού Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Γαλλίας. Το 1977 γύρισε στην Ελλάδα και δίδαξε στο Παν/μιο Θεσσαλίας και στο Παν/μιο Μακεδονίας.

Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο: «Η Πιάτσα», «Είμαστε Πόντιοι», «Το λεξικό της ελληνικής αρχαϊκής», «Περιπέτειες στην Ευρώπη» κ.ά. Το βιβλίο του «Ο ξένος της Νέας Κερασούντας» είχε τους διαλόγους στα ποντιακά και γυρίστηκε σειρά στην ΕΡΤ.

Συνεργάστηκε στο σενάριο για τις δύο τελευταίες ταινίες του αγαπημένου του φίλου από το Παρίσι Νίκου Παναγιωτόπουλου: «Η λιμουζίνα» και «Η κόρη του Ρέμπραντ». Έγραψε στίχους και μουσική για πολλούς καλλιτέχνες. Ιδιαίτερη επιτυχία σημείωσε το άλμπουμ «Η Μαστοράντζα του Ερντεμπίλ» (2005), με τον Αργύρη Μπακιρτζή και το συγκρότημα «Χειμερινό Κολυμβητές».

ελεύθερο βήμα

μια σελίδα ανοιχτή σε απόψεις

Από την ενωμένη, στη διαλυμένη Αριστερά!

■ Γράφει ο Γιώργος Α. Λεονταρίτης

Μέσα στο τραγικό πλαίσιο της τραγωδίας των Τεμπών, έχουμε μπαζώματα, περιέργους θανάτους, που οδηγούν τη σκέψη στο έγκλημα και τη δολοφονία, καχυποψία των πολιτών για πολιτικούς που θέλουν να συγκαλύψουν ενόχους, ερωτηματικά για δικαστικούς, παραλείψεις στην πολιτική και κοινοβουλευτική έρευνα. Μέσα σ' αυτόν το σάλο, η κυβέρνηση, ανήμπορη να δώσει πειστικές απαντήσεις, μιλάει για... «τοξικότητα» και οι υπουργοί της ωρύονται στη Βουλή, νομίζοντας ότι με κραυγές θα τρομοκρατήσουν την Αντιπολίτευση. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη κλονίζεται, αλλά δεν πέφτει ακόμα, επειδή η εικόνα της Αριστεράς σήμερα δεν εμπνέει τους πολίτες και δεν έχει τη δύναμη να τους ξεσηκώσει. Η Αντιπολίτευση όμως υπάρχει δυναμικά στους δρόμους από τους απλούς ανθρώπους που ενωμένοι ζητούν «οξυγόνο», αλλά με την Αριστερά καχεκτική. Μετά τη Μεταπολίτευση, τα κόμματα της Αριστεράς, ενώ δεν είχαν μεγάλο αριθμό βουλευτών, διέθεταν μια δυναμική που κυριαρχούσε στο πολιτικό σκηνικό. Στις ηγεσίες υπήρχαν προσωπικότητες αγαπητές στις μάζες και σεβαστές στους αντιπάλους. Είχε μικρή κοινοβουλευτική παρουσία εκείνα τα χρόνια η Αριστερά, αλλά είχε φωνή και κύρος.

ΠΑΜΕ ΛΙΓΟ πίσω στον χρόνο. Στις εκλογές του Οκτωβρίου 1974, υπογράφηκε το κείμενο της Ενωμένης Αριστεράς. Ήταν μια επιτυχία αυτή η ενότητα, που ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες των οπαδών. Η ενωμένη παράταξη διευθυνόταν από δεκαμελή Διοικούσα Επιτροπή, την οποία αποτελούσαν οι Ηλίας Ηλιού, Χαρίλαος Φλωράκης, Βασ. Εφραιμίδης, Σταύρος Ηλιόπουλος, Μίκης Θεοδωράκης, Νίκος Καλούδης, Λεωνίδας Κύρκος, Γιώργης Σπηλιόπουλος, Κώστας Φιλίνης και Ν. Κυριακίδης. Ο *Ριζοσπάστης* έγραφε τότε: «Μεγάλο γεγονός για τον αγώνα του δημοκρατικού λαού με στόχο την υπεράσπιση και κατοχύρωση της εθνικής ανεξαρτησίας, τον πλήρη εκδημοκρατισμό της εσωτερικής ζωής της χώρας, την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των εργαζομένων και τη συμμετοχή στις εκλογές, αποτελεί το ιδρυτικό της παράτα-

ξης της Ενωμένης Αριστεράς...» Η *Αυγή* συμφωνούσε, αλλά εξέφραζε κάποιες επιφυλάξεις: «Τίποτε δεν είναι πιο εύθραυστο από μία λύση που αγνοεί τις πραγματικότητες. Και πραγματικότητα είναι πως σοβαρά προβλήματα μένουν ανοιχτά για συζήτηση και για λύση, στην κομμουνιστική κυρίως πτέρυγα της Αριστεράς. Και πως τα τραύματα και οι πικρίες, ανάμεικτα με ανησυχίες και αναζητήσεις, ταλανίζουν τον κόσμο μας...» Στις εκλογές του 1977, Κομμουνιστές και Αριστεροί κατέβηκαν χωρισμένοι. Το ΚΚΕ έβγαλε 8 βουλευτές, και το ΚΚΕ εσωτερικού τρεις. Σύνολο 11. Έκδηλη ήταν η απορία: Τι έγινε ο κόσμος της Αριστεράς, στο όνομα της οποίας επί χρόνια μάτωνε; Η διχόνοια έδωσε την ευκαιρία στον Ανδρέα Παπανδρέου να εκμεταλλευτεί τις διαφωνίες των άλλων και σαν άριστος λαοπλάνος ξεσήκωσε τη νεολαία. Έτσι, μπήκε μπροστά από τους άλλους αντιπολιτευόμενους. Το 1987 οι προσπάθειες για δημιουργία Συνασπισμού προκάλεσαν γενικό ενδιαφέρον. Κι ήταν περίεργο, αλλά ο Λεωνίδας Κύρκος είχε φέρει περισσότερες αντιρρήσεις για τη δημιουργία του από τον Φλωράκη! Κυρίως, επέμενε ο Λεωνίδας να αναλάβει εκείνος την ηγεσία, παρά την αριθμητική δύναμη του ΚΚΕ! Ο Χαρίλαος μού έλεγε κάποτε, σε συνάντησή μας στο σπίτι του στο Χαλάνδρι, ότι «έγιναν πολλές ζυμώσεις μέχρι να φθάσουμε στο αποτέλεσμα. Είχαμε δυσκολίες μέσα στο κόμμα, αλλά κάναμε κάθε δυνατή προσπάθεια. Ήρθε όμως κάποια στιγμή, που η ΕΑΡ μάς ζήτησε να αρνηθούμε την ταυτότητά μας, να διαλυθούμε στα πλαίσια του Συνασπισμού. Πάντως, ο Συνασπισμός ήταν σωστή πράξη του κόμματος. Όπως και η κυβέρνηση Τζαννετάκη, που κάποιοι μας κατηγορούσαν για προδοσία...» Πράγματι, θυμάμαι ότι ο Χαρίλαος πίστευε ότι ο Συνασπισμός ήταν χρυσή περίοδος για την Αριστερά τότε. Γι' αυτό και ο ίδιος συμμετείχε με θετικό έργο σε δύο κυβερνήσεις γενικής αποδοχής. Κι ήταν γεγονός ότι με τη συνεργασία Φλωράκη-Κύρκου εξασφαλίστηκαν ευρύτατες συναινέσεις. Η Αριστερά τότε είχε φωνή και απήχηση στις μάζες. Αλλά και ο Λεωνίδας Κύρκος σε μακρές συζητήσεις που είχαμε

στο σπίτι του στην Καλλιδρομίου (παρέα με τον αγαπημένο του... γάτο, τον «Πομπόνη») μου είχε εκμυστηρευθεί ότι με τον Χαρίλαο ο «πάγος» έλιωσε γρήγορα. Ήταν επίμονος στην υπεράσπιση των κομματικών του θέσεων, αλλά δεν αρνήθηκε να μετακινηθεί, όταν η λογική και η καλή πίστη το επέβαλαν. «Να δεχτούμε ο ένας τον άλλον, όπως είμαστε» ήταν η σταθερή του πρόταση. «Να είμαστε όμως, Χαρίλαε, ανοιχτοί στο ν' αλλάζουμε», συμπλήρωσα εγώ. «Είχαμε βέβαια και διαφωνίες, αλλά οφείλω να σου πω Γιώργη, ότι αναμφισβήτητα ο Χαρίλαος, είναι από τους λιγότερο δογματικούς στον κύκλο του ΚΚΕ...»

ΚΙ ΟΤΑΝ δημιουργήθηκε η ΕΑΡ, οι συζητήσεις έγιναν μέσα σε καλή ατμόσφαιρα, και με το χιούμορ που διέκρινε τον Φλωράκη. Εκείνος προηδρεύε στις περισσότερες συνεδριάσεις και διηθύνε σε κλίμα δημοκρατικό τις εργασίες. Αυτές οι προσωπικότητες της Αριστεράς

που άφησαν τη σφραγίδα τους στην Ιστορία του προοδευτικού κινήματος, έσβησαν. Τότε όμως ήλθε η απίστευτη νίκη με πρωθυπουργό τον Τσίπρα, στην πρώτη Αριστερή κυβέρνηση, για να ακολουθήσει ο ίλιγγος της απογοήτευσης και της πτώσης. Η Κίρκη της «ευρωπαϊκής προοπτικής» μάγεψε τον Αλέξη. Τα γεράκια των τραπεζιτών τον αγκάλιασαν θανάσιμα. Οι ξένοι δυνάστες τού έβαλαν το μαχαίρι στον λαιμό. Ανέπνευσε τον μολυσμένο αέρα των Βρυξελλών, κι άφησε πίσω τα όνειρα της νιότης του. Μνημόνια, πλειστηριασμοί πρώτης κατοικίας, υμνολογίες δημόσια για τη μέγαιρα του Βερολίνου τη μαντάμ Μέρκελ και μαζί οι εκβιασμοί του Σόιμπλε και άλλων «σαρκοφάγων» της Ευρώπης. Έτσι, ήλθε η εκλογική ήττα. Ο Τσίπρας, πιο έξυπνος από άλλους συντρόφους του στους ελιγμούς, επέλεξε γρήγορα την αποχώρησή του από την πολιτική σκηνή, προτού εκδηλωθούν εσωκομματικές τριβές και αμφισβητήσεις. Έμεινε

θεατής του κατήφορου που πήρε το κόμμα του. Γιατί με τη θύελλα που ενέσκηψε με τον Κασσελάκη, ο ΣΥΡΙΖΑ διακωμωδήθηκε και γελοιοποιήθηκε. Πρώτη φορά «ιδιόμορφος» Ελληνοαμερικανός εφοπλιστής, εμφανίστηκε σαν ηγέτης της... Αριστεράς! Ο ΣΥΡΙΖΑ βούλιαξε ανεπανόρθωτα. Μάταιες τώρα οι προσπάθειες του δυστυχούς Φάμελλου να ξανακερδίσει την εμπιστοσύνη των ψηφοφόρων. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν και νέα πτώση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Ο κύκλος του ΣΥΡΙΖΑ κλείνει με τρόπο άδοξο. Τώρα λοιπόν που η χώρα βρίσκεται σε κρίση πρωτοφανή με την τραγωδία των Τεμπών, με μπαζώματα, με ύποπτους θανάτους που μαρτυρούν μεθόδους Μαφίας, με αμφισβήτηση του κόσμου προς την πολιτική και δικαστική εξουσία, οι πολίτες έχουν ξεσηκωθεί στους δρόμους. Η κυβέρνηση Μητσοτάκη παραπαίει, αλλά δεν πέφτει, επειδή δεν υπάρχει δυναμική και πειστική Αριστερά, που θα μπορούσε να αλλάξει το πολιτικό σκηνικό και να αναγκάσει τη Νέα Δημοκρατία να καταφύγει πρόωρα στις κάλπες.

ΔΥΣΤΥΧΟΣ, εδώ και πολλά χρόνια, η ιστορική Αριστερά, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Ελλάδα, έχει αποτύχει να προτάξει μια εναλλακτική λύση στον καπιταλισμό. Αντίθετα, έχει μεταβληθεί σε μια δύναμη που επιταχύνει την καπιταλιστική ολοκλήρωση. Ξεχνώντας την ιστορική της πορεία, αποδείχθηκε σύμμαχος του καπιταλισμού μέσα στην εποχή της δικτατορικής παγκοσμιοποίησης, ουραγός της νεοφιλελεύθερης Δεξιάς. Το 1935 ο μεγάλος Ούγγρος Κομμουνιστής, ο Μαρξιστής φιλόσοφος Γκέοργκ Λούκατς, έλεγε στον βιογράφο τού Τρότσκι, τον επαναστάτη δημοσιογράφο Βίκτωρα Σερζ: «Οι καιροί δεν είναι καλοί. Η Ευρώπη βρίσκεται σε μια σκοτεινή καμπή...» Μετά από 90 ακριβώς χρόνια, η Ευρώπη και η Ελλάδα, βρίσκονται πάλι στην πιο «σκοτεινή καμπή», χωρίς ούτε ένας λύχνος ελπίδας να μπορεί να φωτίσει την Ανάσταση των ονείρων, αφού η καχεκτική Αριστερά βρίσκεται σε ύπνωση. Όπως έλεγε ο Τάσος Λειβαδίτης σ' έναν στίχο του, «Δώσε μου ένα φανάρι του δρόμου γιατί χιμώνιασε, κι όσο πάει σκοτεινιάζει...»

04 πολιτισμός

Ο Λίνος Πολίτης στην Ιστορία της Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας (Θεσσαλονίκη, 1969) μιλώντας για τον Νίκο Γκάτσο σημειώνει:

«Στα χρόνια της εχθρικής κατοχής ο υπερ-ρεαλισμός κάνει μιαν αργοπορημένη και απροσδόκητη, ανανεωμένη εμφάνιση με την “Αμοργό” του Ν. Γκάτσου, ένα ποίημα όπου ξεπηδούν αυθόρμητα ένα πλήθος από στίχους και εκφράσεις δημοτικού τραγουδιού, με μια καινούρια δροσιά και παρθενικότητα».

Παρόλο που το έργο του είναι πλούσιο και ποικίλο, το σύνηθες είναι να ταυτίζεται ο Γκάτσος με την Αμοργό.

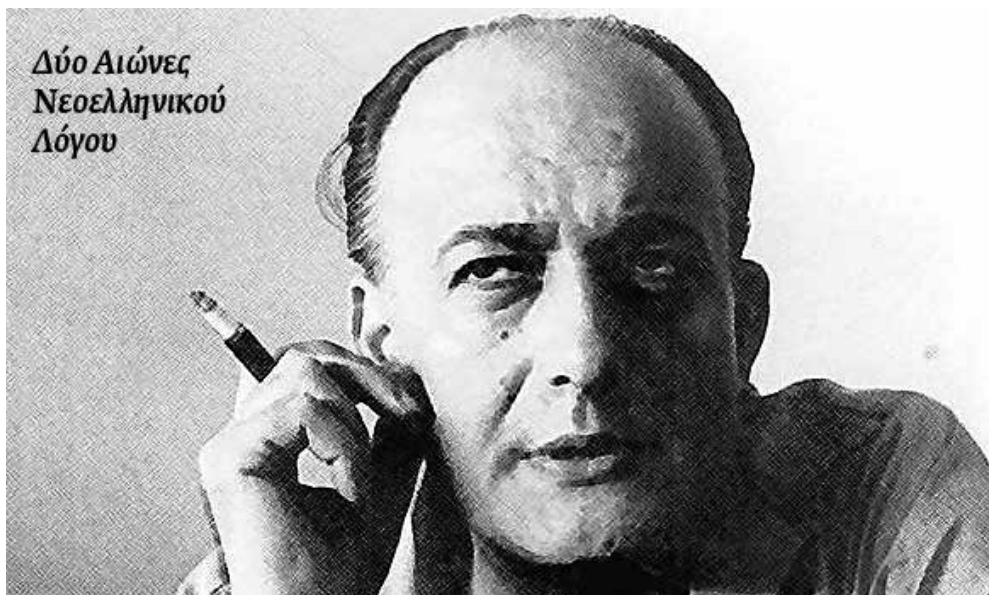
Ένα εργοβιογραφικό κείμενο (στηριγμένο στην πατρώα ιστοσελίδα *Αρκάδες εσμέν*) θα μας κατατοπίσει:

«Ο Νίκος Γκάτσος γεννήθηκε το 1911 (ή το 1914) στην Ασέα της Αρκαδίας, όπου και τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο. Τις γυμνασιακές του σπουδές έκανε στην Τρίπολη, όπου γνώρισε τα λογοτεχνικά βιβλία, αλλά και τις μεθόδους αυτοδιδασκαλίας ξένων γλωσσών. Έτσι, όταν πήγε στην Αθήνα για να εγγραφεί στη Φιλοσοφική Σχολή, ήξερε, αρκετά καλά, αγγλικά και γαλλικά. Ήξερε, επίσης αρκετά καλά, τον Παλαμά, τον Σολωμό και το δημοτικό τραγούδι, αλλά και τις νεωτεριστικές τάσεις στην ποίηση της Ευρώπης. Στην Αθήνα, άρχισε να έρχεται σε επαφή με τους λογοτεχνικούς κύκλους της εποχής και να δημιουργεί δικά του μυθικά στέκια.

Τα πρώτα του ποιήματα, μικρά σε έκταση και με κλασικό ύφος, τα δημοσίευσε στα περιοδικά “Νέα Εστία” το 1931 και “Ρυθμός” το 1933. Την ίδια περίοδο έγραψε κριτικά σημειώματα σε περιοδικά. Το 1943 εξέδωσε από τις εκδόσεις Αετός (σε 308 αντίτυπα) το βιβλίο του “Αμοργός” με το ομώνυμο ποίημα, που έμελε να σημαδέψει τη σύγχρονη ελληνική ποίηση. Από τότε ο ποιητής εδημοσίευσε μόνον τρία ακόμη ποιήματα: το “Ελεγείο” (1946), το “Ο Ιππότης και ο Θάνατος” (1947) και το “Τραγούδι του παλιού καιρού” (1963) αφιερωμένο στο Γ. Σεφέρη. Έγραψε επίσης πολλές μελέτες και σχόλια πάνω στην ποίηση.

Με το τέλος του πολέμου ο Ν. Γκάτσος συνεργάστηκε με την *Αγγλοελληνική Επιθεώρηση* ως μεταφραστής και με το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας ως ραδιοσκηνοθέτης, για καθαρά βιοποριστικούς λόγους. Για τους ίδιους λόγους ξεκίνησε να γράφει στίχους, πάνω στις μουσικές του Μάνου Χατζιδάκι, προσδιορίζοντας, έτσι και καθορίζοντας το σύγχρονο ελληνικό τραγούδι. Αργότερα συνεργάστηκε με τον Θεοδωράκη και με τον Ξαρχάκο, αλλά και με άλλους αξιόλογους συνθέτες (Δ. Μούτσης, Δ. Κελαηδόνης, Χ. Χάλαρης κ.ά.).

Η ικανότητά του να χειρίζεται το λόγο με ακρίβεια, έκανε το Θέατρο Τέχνης, το Εθνικό Θέατρο και το Λαϊκό Θέατρο να του εμπιστευθούν τις μεταφράσεις πολλών θεατρικών έργων – μεταφράσεις που παραμένουν “κλασικές”, με πρώτη, βέβαια, εκείνη του “Ματωμένου Γάμου”.

Δύο Αιώνες
Νεοελληνικού
Λόγου

Νίκος Γκάτσος (1911-1992)

■ ΤΟΥ Θανάση Μουσόπουλου*

Είναι δε τα έργα που μετάφρασε, από τα ισπανικά, του Λόρκα, του Λόπε δε Βέγα και του Ραμόν δελ Βαλιέ-Ινκλάν, από τα γαλλικά, του Ζενέ και από τα αγγλικά, του Τ. Ουίλιαμς, του Ε. Ο' Νηλ, του Α. Μακ Λης, του Σων Ο' Κέιζυ, του Αυγούστου Στρίνμπεργκ, του Κρίστοφερ Φράυ και άλλων. Απεβίωσε στις 12 Μαΐου 1992, πλήρης ημερών και τάφηκε στην Ασέα».

★★★

Να σημειώσουμε ότι το αρχείο του βρίσκεται, στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστήμιου Χάρβαρντ (Harvard) των ΗΠΑ. Το σύνολο του στιχουργικού του έργου βρίσκεται συγκεντρωμένο στον τόμο «Ολα τα τραγούδια» (εκδ. Πατάκη, 1999). Ποιήματα και στίχοι του έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, Γαλλικά, Δανέζικα, Ισπανικά, Ιταλικά, Καταλανικά, Κορεατικά, Σουηδικά, Τουρκικά, Φινλανδικά.

★★★

Προσεγγίζοντας το έργο του Νίκου Γκάτσου θα αναφερθούμε αρχικά στην «Αμοργό», ενώ στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε κάποιους στίχους από αγαπημένα του τραγούδια. Γράφει η Γιούλη Χρονοπούλου «Η Αμοργός του Νίκου Γκάτσου: ένα ελληνικό ποίημα», στη «Νέα Παιδεία» (τ. 187-8): «Στην πραγματικότητα, ο Γκάτσος είναι ποιητής και στους στίχους του, είναι ποιητής και στις μεταφράσεις του, είναι ποιητής στη ζωή του. Άλλωστε, πώς ξεχωρίζουν οι στίχοι από την ποίηση; Αν εξαιρέσουμε τις περιπτώσεις της συγκαταβατικής και ελαχίστων απαιτήσεων στιχουργικής, κατά τα λοιπά, πολλές δημιουργίες αρκετών δημιουργών θα μπορούσαν να ανήκουν στον έναν ή τον άλλον χώρο. Ο Γκάτσος φαίνεται πως διέθετε φυσική μουσικότητα και ρυθμό, χυμώδη γλώσσα, ξεχωριστή ευχέρεια στο μέτρο και την ομοιοκαταληξία, ενώ ποτι-

ζόταν από την κρυστάλλινη και αστείρευτη πηγή του δημοτικού τραγουδιού. Η φυσική του τάση μοιάζει να είναι ο κελαρυστός, γάργαρας στίχος».

Αμοργός

*Με την πατρίδα τους δεμένη στα πανιά
και τα κουπιά στον άνεμο κρεμασμένα
Οι ναυαγοί κοιμήθηκαν ήμεροι σαν
αγρίμια νεκρά μέσα στον σφουγγαριών
τα σεντόνια
Αλλά τα μάτια των φυκιών είναι στρα-
μένα στη θάλασσα
Μήπως τους ξαναφέρει ο νοτιάς με τα
φρεσκοβαμένα λατίνια
Κι ένας χαμένος ελέφαντας αξίζει πά-
ντοτε πιο πολύ από δυο στήθια κορι-
τσιού που σαλεύουν
Μόνο ν' ανάψουνε στα βουνά οι στέγες
των ερημοκκλησιών με το μεράκι του
αποσπερίτη
Να κυματίσουνε τα πουλιά στις λεμο-
νιάς τα κατάρτια
Με της καινούργιας περπατησιάς το
σταθερό άσπρο φύσημα
Και τότε θά 'ρθουν αέριδες σώματα
κύκνων που μέινανε άσπιλοι τρυφεροί
και ακίνητοι
Μες στους οδοστρωτήρες των μαγαζιών
μέσα στον λαχανόκηπων τους κυκλώνες
Όταν τα μάτια των γυναικών γίνουν
κάρβουνα κι έσπασαν οι καρδιές των
καστανάδων
[...] Να τραγουδήστε τη Μπαρμπαριά
όπως ο ξυλουργός κυνηγάει τους σκί-
νους*

★★★

Το 2025 τιμούμε τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Μάνου Χατζιδάκι και του Μίκη Θεοδωράκη. Θα παραθέσουμε στίχους του Γκάτσου από δύο τραγούδια που μελοποίησε ο Μάνος και από δύο μελοποιημένα από τον Μίκη.

1. Ο εφιάλτης της Περσεφόνης (Μάνος Χατζιδάκις)

*Εκεί που φύτρωνε φλησκούνι κι άγρια
μέντα
κι έβγαζε η γη το πρώτο της κυκλάμινο
τώρα χωριάτες παζαρεύουν τα τσιμέντα
και τα πουλιά πέφτουν νεκρά στην
υψικάμινο.
[...] Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στου κόσμου το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.*

2. Κεμάλ (Μάνος Χατζιδάκις)

*Ακούστε την ιστορία του Κεμάλ
ενός νεαρού πρίγκιπα, της ανατολής
απόγονου του Σεβάχ του θαλασσινού,
που νόμισε ότι μπορεί να αλλάξει τον
κόσμο.
αλλά πικρές οι βουλές του Αλλάχ
και σκοτεινές οι ψυχές των ανθρώπων.
[...] Κι ένας νέος από σόι και γενιά βα-
σιλική
αγροικάει το μοιρολόι και τραβάει κατά
εκεί.
τον κοιτάν οι Βεδουίνοι με ματιά λυπη-
τερή
κι όρκο στον Αλλάχ τους δίνει, πως θ'
αλλάξουν οι καιροί.
[...] Καληνύχτα Κεμάλ, αυτός ο κόσμος
δε θα αλλάξει ποτέ
Καληνύχτα...*

3. Μυρτιά (Μίκης Θεοδωράκης)

*Είχα μια θάλασσα στο νού
κι ένα περβόλι τ' ουρανού
την ώρα που άνοιγα πανιά
για την απάνω γειτονιά.
Στα παραθύρια τα πλατιά
χαμογελούσε μιά μυρτιά
κουράστηκα να περπατώ
και τη ρωτώ και τη ρωτώ.*

4. Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου (Μίκης Θεοδωράκης)

*Στην αγκαλιά μου κι απόψε σαν άστρο
κοιμήσου
δεν απομένει στον κόσμο ελπίδα καμιά
τώρα που η νύχτα κεντά με φιλιά το
κορμί σου
μέτρα τον πόνο κι άσε με μόνο στην
ερμηιά
Αν θυμηθείς τ' όνειρό μου
σε περιμένω να 'ρθεις
μ' ένα τραγούδι του δρόμου να ρθεις
όνειρό μου
το καλοκαίρι που λάμπει τ' αστέρι με
φως να ντυθείς*

★★★

Στην επόμενη ενότητα θα περάσουμε στην πεζογραφία και θα προσεγγίσουμε την Πιληγή του 1922 στη Νεοελληνική Λογοτεχνία και στη συνέχεια το έργο του Φώτη Κόντογλου.

* Ο Θανάσης Μουσόπουλος είναι φιλόλογος, συγγραφέας, ποιητής

04 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ/ΜΑΤΙΕΣ

«Θα σε δω ξανά στο άδοξο τέλος»

Τρία ποιήματα από το βιβλίο «Θα σε δω ξανά στο άδοξο τέλος» (Σμίλη, 2022) του Σταύρου Σταυρόπουλου

Δημοσιεύουμε τρία ποιήματα από την πολύ ενδιαφέρουσα λογοτεχνική δουλειά του Σταύρου Σταυρόπουλου με τίτλο: «Θα σε δω ξανά στο άδοξο τέλος» (Σμίλη, 2022). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο συγγραφέας για το βιβλίο: «Είναι μάλλον υποχρέωσή μου να πω ότι αυτό το βιβλίο δεν είναι μια ποιητική συλλογή. Είναι λεπταίσθητες νύξεις για μια ποιητική συλλογή που ίσως δεν κυκλοφορήσει ποτέ, αλλά πάντα θα υπάρχει η ελπίδα να πραγματοποιηθεί. Είναι αφορμή για να ξεκινήσει μια συζήτηση για μια ποιητική συλλογή, ένα έργο, είναι ένα ειδικό σχέδιασμα στο πλαίσιο μιας ποιητικής συλλογής, αλλά δεν είναι ποιητική συλλογή. Υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες – όσες και οι ποιητές – ερμηνείες για το τι είναι ποίηση. Ο καθένας έχει και από μια. Δεν θα ήθελα να προσθέσω κι εγώ τη δική μου. Το να γράφεις ποίηση ή ποιητικά σήμερα μοιάζει να έχει το ίδιο αποτέλεσμα με το να περιγράψεις σε ένα τυφλό τα χρώματα του ουράνιου τόξου.» (Γιατί έγραψα το «Θα σε δω ξανά στο άδοξο τέλος», freat.gr, 15/07/2022)

Λίγα λόγια για το συγγραφέα

Ο Σταύρος Σταυρόπουλος γεννήθηκε στο Μοσχάτο το 1962. Έχει γράψει ποίηση, πεζογραφία, ένα θεατρικό μονόλογο, και έχει συνεργαστεί ως αρθρογράφος με πολλά έντυπα και εφημερίδες. Την επταετία 2001-2008 διατηρούσε μόνιμη στήλη στην εφημερίδα *Metto* με θέμα το βιβλίο και την τριετία 2008-2011 υπήρξε βασικός συντάκτης της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία* στο ένθετο Βιβλιοθήκη, όπου διατηρούσε, εκτός των άλλων και την στήλη «Νύχτα είναι, θα περάσει». Για τρία χρόνια δούλεψε ως παραγωγός στο ραδιόφωνο της *EPT Open* στην εκπομπή «Ολομόναχοι μαζί» που είχε σαν θέμα καλεσμένους από τον χώρο της λογοτεχνίας και του πολιτισμού.

Έχουν εκδοθεί 25 βιβλία του (τα περισσότερα ποιητικά) εκ των οποίων τρία έχουν μεταφερθεί στο θέατρο. Η τετραλογία «Πιο νύχτα δεν γίνεται» (Οξύ 2011) – «Μετά» (Απόπειρα 2012) – «Καπνισμένο κόκκινο» (Σμίλη 2013) και «Ολομόναχοι μαζί» (Σμίλη 2014) εγκαινιάζει τη λεγόμενη

Κοσμική Τετραλογία, και θεωρείται έργο αναφοράς, σαν μια μεγάλη, φασματική αλληγορία που διαρρηγνύει τα πλαίσια του Κανόνα. Ποιήματά του έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά, στα Γαλλικά, στα Γερμανικά, στα Ισπανικά και στα Σέρβικα.

I.

*Έτσι ξεκίνησε
Μπορεί και να έπρεπε
Δεδομένης και της ακατάσχετης
διαρροής οφθαλμών
Που υπερασπιζόταν την σαφήνεια
Ή κάποιων αμφίπλευρων εμμονών
Που έγιναν απολυτίκια*

*Δύσκολα αποχωρίζεται κανείς
Τις εμφύλιες εμμονές του
Την εκτυφλωτική ανακύκλωση
της ήττας του
Τα συνεχή ελάφια στο δάσος
Με τις ραδιενεργές πατούσες τους*

*Τα κλαδιά στο κεφάλι τους
Είναι γεμάτα λέξεις*

*Πώς να τις ξεχωρίσεις μια μια;
Πώς να απαιτήσεις χειρόγραφα
Στην τελική ανταλλαγή αιχμαλώτων;
Τι χάνεις και τι κερδίζεις
Δίπλα σ' αυτό το αχόρταγο ποτάμι
Με τα πανύψηλα δέντρα
Που παραμένουν αόρατα
Σαν μωρά;*

*Τα βλέπω ακόμα
Ροκανίζουν το αδιευκρίνιστο φως*

*Έτσι ξεκίνησε
Μπορεί και να έπρεπε
Στόλιζα κάθε νύχτα το ίδιο φά-
ντασμα
Κι αυτό
Κατρακύλαγε σε δωμάτια με
καρφιά
Που έγερναν
Σαν συρμάτινα σώματα
Το ένα μέσα στο άλλο*

*Έβλεπα
Δωμάτια σώματα
Με καρφιά*

*Τα ρούχα τους που σώθηκαν
Όσα επιβίωσαν της φωτιάς
Και τις φωτογραφίες τους
Άσκηνα δεκανίκια
Να φυτρώνουν σελίδες στα κό-
καλά μου*

*Χωρίς ούτε ένα δέντρο
Ούτε ένα λευκό άλογο
Σαν παιχνιδάκι ενός παιδιού
Που ποτέ δε μεγάλωσε*

XVII.

*Θα 'ρθει μια μέρα
Που θα βρω όλο το λάθος
Στους βολβούς των ματιών σου
Θα το φυτέψω εκεί
Μέσα στην αλλοπρόσαλλη επι-
δειξιμανία του βλέμματος
Σε κάθε αθέατη εσοχή των Εξαρ-
χειών
Θα διαβάσω ποίηση σε μετάφραση
Θα σου χαρίσω ένα μεταχειρι-
σμένο λουλούδι
Και την ζωή των φυτών που δεν
έζησες*

*Θα σε ξαναδιαβάσω
Με τις τελίτσες μιας επικίνδυνης
αθωότητας
Θα σε Νάξω
Με τα ασύμφορα δευτερόλεπτα
των στιγμών
Θα σε χωρέσω όλη σε μένα
Περισσεύοντας στο σώμα σου
Θρύψαλα
Από άγνωστο τσιμέντο αγάπης*

*Δεν θέλω άλλο τόπο
Άλλο πάρκο Μαρίας
Άλλο όνομα με το ίδιο όνομα
Εδώ που είμαι
Εδώ που θα είμαι
Αν μπορέσω να είμαι
Ακόμα να είμαι
Θα είμαι
Ακίνητος σε μένα
Για να σε κάνω να υπάρξεις χω-
ρίς ρίγος
Από αυτό που θα προξενήσουν
οι λέξεις μου*

*Είμαι ιδιαίτερα επιρρεπής στις
λέξεις
Θέλω να μπορώ να ξέρω ότι μένω
Σ' αυτήν την ταραγμένη επιφά-
νεια γης
Μοιράζοντας πράσινα και μπλε
τριαντάφυλλα
Βαμμένα από σένα*

*Από την ευτυχία της όρασης σου
Γεννήθηκε ξανά
Ο γενναίος καιρός
Με τις αδιάστακτες πεδιάδες
Και τις αδιάστακτες θάλασσες
Διασύροντας τους δεσμούς μου
με το νοητό
Και το γραμμένο
Κύκλοι άνοιγαν και έκλειναν*

διαρκώς

*Αν μπορούσα θα εμφιά-
λωννα τα μι των ματιών
σου
Θα τα κόλλαγα πάνω μου
σαν ασημένια καρφίτσα
Σε κάθε βόλτα στην πόλη
Κάθε φορά που το πα-
ράλογο φως
Αποκτά ονοματεπώνυμο
Και δακτυλικά αποτυ-
πώματα
Σαν δημόσιο κτίριο
Που εγκαταλείφθηκε
στις κορδέλες του*

*Σαν ερείπιο ιστορικής
σημασίας
Σε ακατάλληλη σχέση
με την πραγματικότητα
Με το όριο ανάμεσα
στον άνθρωπο και την
εικόνα να μπερδεύεται
Να σβήνει σε καθρέ-
φτες γυμνό
Να καταστρέφεται από
ένα ξύλινο μάρμαρο
Με αδιάκριτη διαφθορά στήθους
Σε θαλάμους που χάνεται η κουλ-
τούρα του σώματος*

*Ενώ δημοσιεύεσαι
Όπως βιβλίο που εκδίδεται
Και μετά πεθαίνει*

Πεθαίνω σαν βιβλίο

ΙΧΧ.

*Μερικές φορές έχω δει τον ου-
ρανό να μου μιλάει
Λέει αστείες ιστορίες για σένα
Και σοβαρές για μένα
Οι ουρανοί και τα πλάσματα
από κάτω
Είναι η διακόσμηση της ζωής μου
Τις περισσότερες φορές δυσφη-
μιστική
Με ξερασμένες λέξεις
Από ξερασμένα στόματα*

*Δεν έχω μάθει ακόμα να ορθώνω
το ανάστημά μου
Θα ήταν και επιζήμιο λόγω ύψους
Και ο χώρος δεν επαρκεί ποτέ
Ξέρω μόνο να το ουρλιάζω
Σε επτά διαφορετικά σημεία
αυτής της γης
Και τα επτά είναι αυτό που νό-
μιζα ότι ήσουν*

*Επιπλέον
Έχω πολλές αμυχές τόπων*

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΘΑ ΣΕ ΔΩ ΞΑΝΑ
ΣΤΟ ΑΔΟΞΟ ΤΕΛΟΣ

ΣΜΙΛΗ

*Και αποφεύγω τα γράμματα
Γι' αυτό μου είναι εύκολο να
ουρλιάζω
Με την βοήθεια των χορδών μου
Που γίνονται αδιάβροχα φλάουτα
Και επικοινωνούν μέσω θαλάσσης*

*Θέλω να τηλεφωνήσω στις φω-
τογραφίες σου
Τις έχω όλες σκορπισμένες στο
πάτωμα
Για να τους πω
Να σταματήσουν να με κοιτάζουν
Είναι νύχτα και κρυώνω πολύ*

*Ήξερες πως θα γίνεις θάνατος
μια μέρα
Γι' αυτό έκρυβες όλα σου τα ρούχα
στο χώμα
Γι' αυτό τα κόκαλά σου ήταν τόσο
εμφανή
Χωρίς σάρκα
Γι' αυτό και οι επαναλαμβανόμε-
νες αργίες του Σαββατοκύριακου*

Όλοι οι νεκροί αργούν

*Και μείναμε να θεραπεύουμε
τα νερά
Που τρέχουν στο πάτωμα
Θέλοντας να τα απελευθερώσουμε
απ' την μνήμη τους*

*Μετά άρχισαν τα βιεννέζικα βαλς
Και ο Δούναβης
Που ήταν θολός*

► Τέση Παπαθανασίου, συγγραφέας

Η «Υποξία» της διαφθοράς και της συγκάλυψης

■ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΣΤΟΦΟΡΟ

Η «Υποξία» της Τέσης Παπαθανασίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Νίκας είναι ένα αστυνομικό θρίλερ που μας μεταφέρει στα ζοφερά παρασκήνια της ιατρικής. Σε μια χώρα όπου το Εθνικό Σύστημα Υγείας καταρρέει και δίνονται όλα στους ιδιώτες, οι οικονομικοί ανταγωνισμοί, η εξασφάλιση της «πελατείας» συχνά αφήνουν πίσω τους το ιατρικό λειτουργήμα και τον «όρκο του Ιπποκράτη». Η συγγραφέας μας δείχνει με

ανάγλυφο τρόπο και τη διαπλοκή που υπάρχει μεταξύ εκτελεστικής εξουσίας, αστυνομικών αρχών και... μεγαλογιατρών. Πέρα από το ίδιο το καυτό θέμα, με ιδιαίτερη δεξιοτεχνία στήνει ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα με ήρωες ασυμβίβαστους, που τα βάζουν με την κάθε είδους εξουσία αναζητώντας τη δικαιοσύνη. Όλα ξεκινούν στην Πάρο. Ένα βροχερό βράδυ στη διαδρομή Φάραγγα-Παροικιάς, ένα αυτοκίνητο

βγαίνει από το δρόμο του. Η οδηγός σκοτώνεται.

Και γίνεται φανερό –τουλάχιστον στον ήρωα του βιβλίου, τον αστυνομικό Παβέρη– η προσπάθεια να αποδοθεί σε δυστύχημα, ενώ τίποτα δεν μοιάζει τυχαίο στον θάνατο της γνωστής χειρουργού.

Τι κρύβεται πίσω; Ένας ψυχαναγκαστικός άντρας που στέλνει απειλητικά σημειώματα ή μήπως κάτι πολύ πιο σκοτεινό;

Οι απαντήσεις στο βιβλίο!

► **Περίεργος ο τίτλος «Υποξία». Γιατί τον διαλέξατε και σε τι παραπέμπει;** Υποξία είναι η μερική έλλειψη οξυγόνου που μπορεί να επιφέρει σοβαρές βλάβες. Για την ακρίβεια σημαίνει πως η μερική πίεση οξυγόνου στο αίμα είναι χαμηλή. Το βιβλίο έχει να κάνει με τα ιατρικά κακώς κείμενα, μα όχι μόνο με αυτά. Μιλά για τις ανθρώπινες σχέσεις και γενικότερα τη θέση του σύγχρονου ανθρώπου στην κοινωνία και τη σχέση του με την προβολή και το χρήμα,

άρα και με τη διαφθορά. Ένας θάνατος ένα βροχερό βράδυ στην Πάρο που στην αρχή μοιάζει με ατύχημα, φέρνει στο φως τέσσερις διαφορετικές υποθέσεις. Οι τρεις σχετίζονται μεταξύ τους. Η μία είναι παράταιρη, είναι αυτή όμως που κρύβει πίσω της τη λύση. Σε αυτή αναφέρεται ο τίτλος και για μένα αυτή είναι η κεντρική σκηνή του βιβλίου.

Η Υποξία είναι εκεί και κάνει την ατμόσφαιρα πνιγηρή, αλλά η ανάσα που ακολουθεί πλημμυρίζει λυτρωτικά με οξυγόνο όλα μας τα κύτταρα.

► **Ποια ήταν η πηγή έμπνευσης για τη νέα υπόθεση του Παύλου Παβέρη;** Έμπνευση είναι η καθημερινότητα. Η ίδια η ζωή. Γεγονότα που συμβαίνουν τόσο σε μένα και στο άμεσο περιβάλλον μου, όσο και στην ευρύτερη κοινωνία, είτε μιλάμε για κάτι που εκτυλίχθηκε δίπλα μου είτε το διάβασα στο αστυνομικό δελτίο. Μόνη προϋπόθεση να με αγγίξουν συναισθηματικά και να με προβληματίσουν ώστε να θέλω να τα εξωτερικεύσω. Η Υποξία λοιπόν έχει να κάνει με ένα θέμα ευαίσθητο, ένα θέμα

που με θυμώνει προσωπικά, την αναληθσία και ασυνειδησία στον χώρο της υγείας, στον βωμό του συμφέροντος. Κάτι που λίγο πολύ όλοι έχουμε βρεθεί μπροστά του, κάτι που δεν θα έπρεπε να συμβαίνει γιατί έχει να κάνει με το πολυτιμότερο αγαθό που είναι η υγεία και τελικά η ίδια η ζωή.

► **Ο Arne Dahl στο σχόλιό του για το βιβλίο σας κάνει λόγο για ένα «κοινωνικά επικριτικό αστυνομικό μυθιστόρημα». Είναι πράγματι έτσι και γιατί;**

Ο Arne Dahl εκτός από αξιοθαύμαστος συγγραφέας είναι και ένας εξαιρετικά ευφυής άνθρωπος και δεν με εξέπληξε πόσο εύκολα έπιασε τον σφυγμό του βιβλίου και πόσο εύστοχα το χαρακτήρισε. Το σύγχρονο αστυνομικό είναι κοινωνικό μυθιστόρημα, ξεκινάει με βάση το έγκλημα, κατά συνέπεια κοινωνικά προβλήματα που ο συγγραφέας έχει την ευκαιρία να καταδείξει. Μέσα από τον γρίφο, το μυστήριο και άρα τη συμμετοχή του αναγνώστη, τον βάζει σε διαδικασία σκέψης ανάμεσα σε πολύ σημαντικά δίπολα όπως το καλό και το κακό,

«Η «καταγγελία» σε αυτό το βιβλίο είναι αρκετά αιχμηρή, τονίζεται έντονα η διαφθορά και το πόσο καλά στημένη είναι

το σωστό και το λάθος, το δίκαιο και το άδικο. Η αλήθεια είναι πως η «καταγγελία» σε αυτό το βιβλίο είναι αρκετά αιχμηρή, τονίζεται έντονα η διαφθορά και το πόσο καλά στημένη είναι, φωτίζοντας παράλληλα και την αντίθετη πλευρά, αυτή της ευσυνειδησίας και της εντιμότητας που σίγουρα υπάρχει.

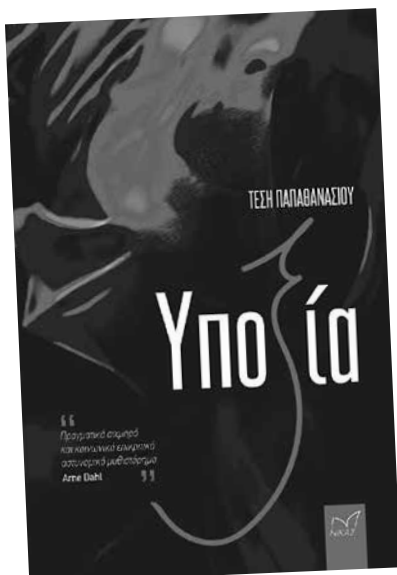
► **Ποιες θα χαρακτηρίζατε ως βασικές συγγραφικές επιρροές σας;**

Διαβάζω αρκετά, πάνω από όλα είμαι αναγνώστρια. Διαβάζω πολλά αστυνομικά, όμως τα εναλλάσσω με άλλα είδη γιατί με ενδιαφέρει να παρακολουθώ πώς εξελίσσεται η λογοτεχνία γενικότερα. Συγγραφικά προσπαθώ να μην έχω επιρροές. Το αστυνομικό είναι ένα είδος που κατ' ανάγκη έχει συμβάσεις, και επιδίωξή μου είναι όσο μπορώ τα υπόλοιπα, δηλαδή η έκφραση, το στυλ, το ύφος, να είναι ελεύθερα. Δεν ξέρω αν το καταφέρνω γιατί όλοι επηρεάζομαστε καθημερινά, τα πάντα γράφουν μέσα μας, όμως νομίζω περισσότερο επηρεάζομαι από αυτά που με απασχολούν γύρω μου ως προς τη θεματολογία και

όχι τόσο ως προς τη γραφή.

► **Πιστεύετε πως το ελληνικό αστυνομικό μυθιστόρημα περνά περίοδο ακμής; Αν ναι, που οφείλεται αυτό;**

Στις μέρες μας, ναι, πιστεύω πως το αστυνομικό είδος ανθεί. Οι λόγοι είναι αρκετοί, πάντα έχουν να κάνουν με το τι ψάχνουν οι αναγνώστες. Το έγκλημα ως προϋπόθεση είναι πόλος έλξης, ο αναγνώστης θέλει να κατανοήσει το ανεξήγητο, να εξερευνήσει την ανθρώπινη φύση που ακροβατεί ανάμεσα στο καλό και στο κακό, να δει τα προβλήματα να λύνονται, να αποδίδεται δικαιοσύνη ή και όχι. Πιστεύω πως στη χώρα μας βοήθησε η ώθηση από την επιτυχία της ξένης αστυνομικής λογοτεχνίας καθώς επίσης ότι ωρίμασε παράλληλα ένα πλαίσιο ώστε να ασχοληθούν οι Έλληνες συγγραφείς περισσότερο με αυτή. Μπορεί να μην έχουμε τη σκοτεινή, ομιχλώδη ατμόσφαιρα των βορείων χωρών, αλλά δεν νομίζω πως είναι καν απαραίτητη. Χαίρομαι πολύ που όλο και περισσότεροι συγγραφείς ασχολούνται με το αστυνομικό, έτσι εξελισσόμαστε.

04 πολιτισμός & βαρβαρότητα

■ ΤΟΥ Ηρόστρατου

Ένα διαφορετικό ταξίδι στην Ιταλία

Λέμε πως πατρίδα μας είναι τα παιδικά μας χρόνια. Αλλά για μας που ζήσαμε στην Ιταλία, η δική μας πατρίδα είναι τα φοιτητικά μας χρόνια. Και είναι τα καλύτερά μας χρόνια, γιατί είχαμε την τύχη να γνωρίσουμε την Ιταλία του Γκράμισι, του Μπερλινγκουέρ, του Περτίνι, του Νέγκρι, του Παβέζε, του Μοράβια, της Μοράντε, του Ταμπούκι, του Παζολίνι, του Αντονιόνι, του Μπερτολούτσι, του Φελίνι, του Ρότα, του Μορικόνε, του Ντάλα, του Ντε Αντρέ, του Ντε Γκριγκόρι, του Λόλι, του Καρούζο και τόσων άλλων.

Πέτρος Κακολύρης, από τον πρόλογο της έκδοσης
«Vivere pericolosamente 2»

Είχα τη χαρά να συμμετέχω κι εγώ σε ένα συλλογικό τόμο με ιστορίες από την Ιταλία, όμως δεν είναι αυτός ο λόγος που γράφω στη στήλη σήμερα. Διαβάζοντας το βιβλίο και παρά τις πολλές και διαφορετικές ματιές των συγγραφέων, ανάλογα με το ύφος και την οπτική του καθενός, είχα την αίσθηση πως ο συγγραφέας –όσο κι αν αυτό μοιάζει λίγο παράλογο– ήταν ΕΝΑΣ!

Όπως γράφει ο Πέτρος Κακολύρης, «παρά τις μορφολογικές ή υφολογικές διαφορές τους, τα κείμενα αυτά έχουν έναν κοινό συγκινησιακό πυρήνα, και διασώζουν στοιχεία της συλλογικής μνήμης χιλιάδων ανθρώπων που κάποια χρόνια της ζωής τους, κυρίως της νεότητάς τους, βρέθηκαν σε μια ξένη χώρα, μακριά από οικογένεια, φίλους σε παντελώς νέο κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό περιβάλλον»

ΠΟΛΛΕΣ –οι περισσότερες– από τις ιστορίες είναι αυτοβιογραφικές (όχι αυτή του υπογράφοντος) και καλύπτουν μια μεγάλη ιστορική περίοδο κυρίως με επίκεντρο τη Δικτατορία και λιγότερο τη Μεταπολίτευση. Οι περισσότεροι από τους γράφοντες έζησαν εκεί ως φοιτητές και συμμετείχαν στα πυκνά πολιτικά δρώμενα.

Έτσι το βιβλίο, πέρα από το να είναι μια συλλογή αναμνήσεων γίνεται βαθύτατα πολιτικό και μας βοηθά να κατανοήσουμε περισσότερο τη σύγχρονη ιστορία μέσα από τα όσα αφηγούνται άνθρωποι που σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν και πρωταγωνιστές της.

Όλοι σε διάφορες εκδοχές της αριστεράς... Μάλιστα ορισμένα από τα κείμενα, τα οποία συνοδεύονται σε κάποιες περιπτώσεις και από οπτικό υλικό είναι πραγματικά ντοκουμέντα για την ιστορία του φοιτητικού κινήματος της εποχής. Άλλα πιο φανταστικά ή και χιουμοριστικά. Από τη συνάντηση του Γιώργου Αρβανίτη με τον Φελίνι και τον Μαστρογιάννι, μέχρι τη φανταστική συνέντευξη του Κώστα Πονतिकόπουλου από τον Λούτσο Ντάλα

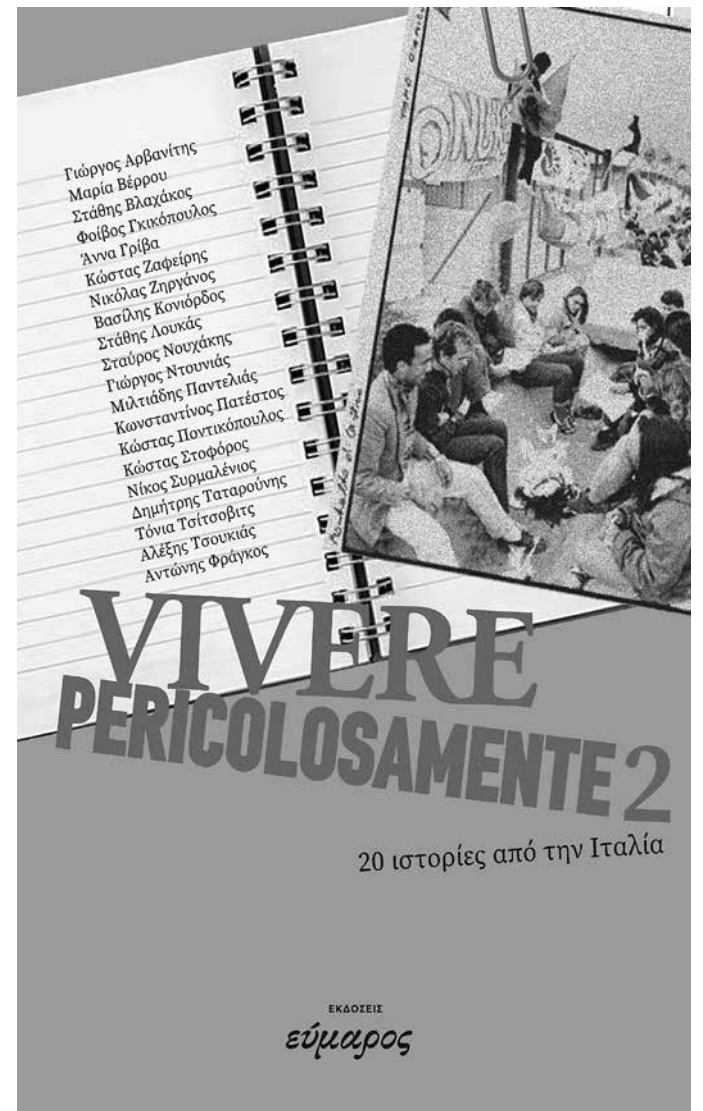
κι από τους χουντικούς πράκτορες μέχρι τις ιστορίες με «ματρίκολες», ένας μοναδικός πίνακας απλώνεται μπροστά μας.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «Vivere pericolosamente 2 – 20 ιστορίες από την Ιταλία» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Εύμαρος, είναι η συνέχεια του συλλογικού τόμου «Vivere pericolosamente – 26 ιστορίες από την Ιταλία», που κυκλοφόρησε το 2005 από τις εκδόσεις Αντίκτυπος. Σκοπός εκείνου του εγχειρήματος ήταν το ξεκίνημα της έκδοσης μιας σειράς βιβλίων που θα κατέγραφαν ιστορίες από όλες τις χώρες της Ευρώπης όπου έζησαν και σπούδασαν Έλληνες. Με τον ίδιο σκοπό, δυο χρόνια αργότερα, το 2007, ακολούθησε το «Cherchez... la France, 23 ιστορίες από τη Γαλλία»

Είναι μια προσπάθεια να αποτυπωθεί και λογοτεχνικά το φαινόμενο της μαζικής παρουσίας ελλήνων φοιτητών κυρίως στο εξωτερικό, της φοιτητικής μετανάστευσης όπως λέγαμε παλαιότερα. Είναι βιωματικές κυρίως ιστορίες από την Ιταλία που δεν θυμίζει καθόλου τη σημερινή κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα. Μια Ιταλία ανεκτική, αλληλέγγυα και κυρίως δημοκρατική και πρωτοπόρα. Ένα κοινωνικό καμίνι που στάθηκαν τυχεροί και ευτυχείς όσοι και όσες το έζησαν.

Γιατί είχαν την τύχη να γνωρίσουν την Ιταλία του Γκράμισι, του Μπερλινγκουέρ, του Περτίνι, του Νέγκρι, του Παβέζε, του Μοράβια, της Μοράντε, του Ταμπούκι, του Παζολίνι, του Αντονιόνι, του Μπερτολούτσι, του Φελίνι, του Ρότα, του Μορικόνε, του Ντάλα, του Ντε Αντρέ, του Ντε Γκριγκόρι, του Λόλι, του Καρούζο και τόσων άλλων. Είχαν την τύχη να ζήσουν μέσα στην ιδιαίτερη ομορφιά των πόλεων, των γεύσεων και των ανθρώπων της Ιταλίας μιας εποχής που δεν υπάρχει πια.

Όπως γράφει χαρακτηριστικά η Τόνια Τσίτσοςβιτς, «Κρατάω μέσα μου τις αναμνήσεις, καλές και κακές, τον πλούτο των μαθημάτων που μου έχουν χαρίσει, της βαθιάς γνώσης ενός άλλο τόπου, της φιλίας. Κρατάω την εντύπωση ότι οι ρίζες

μας δεν κόβονται μεταβαίνοντας σε άλλη χώρα, αλλά πλαταίνουν, βαθαίνουν και απλώνονται σε όλη τη γη».

Όπως λέει και ο συγγραφέας Γιώργος Σκαμπαρδώνης στον εξαιρετικό του πρόλογο στο πρώτο Vivere pericolosamente: «Όσοι Έλληνες σπούδασαν στην Ιταλία κατά τις δεκαετίες του '60 και του '70 έχουν μέσα τους βαθιά χαραγμένο κάτι κοινό, κρατημένο κι ανάλλαχτο στη φραγή του χρόνου – σαν να έλαβαν μέρος σε μια μακρινή εκστρατεία συνειδητοποίησης κι οριστικής εσωτερικής αλλαγής: πολιτικής, ερωτικής κι αισθητικής».

Ένα βιβλίο που αξίζει να διαβαστεί κι όχι μόνο από τους λάτρεις της Ιταλίας και της κουλτούρας της.

Οι συγγραφείς που παίρνουν μέρος είναι:

Γιώργος Αρβανίτης, Μαρία Βέρρου, Στάθης Βλαχάκος, Φοίβος Γκικόπουλος, Άννα Γρίβα, Κώστας Ζαφείρης, Νικόλας Ζηργάνος, Βασίλης Κονιόρδος Στάθης Λουκάς, Σταύρος Νουχάκης, Γιώργος Ντουινιάς, Μιλτιάδης Παντελιάς, Κωνσταντίνος Πατέστος, Κώστας Πονतिकόπουλος, Κώστας Στοφόρος, Νίκος Συρμαλένιος, Δημήτρης Ταταρούνης, Τόνια Τσίτσοςβιτς, Αλέξης Τσουκιάς, Αντώνης Φράγκος.

Το βιβλίο πραγματεύεται την πορεία γέννησης και διαμόρφωσης ποικίλων κοινωνικών ομάδων και πληθυσμών οι οποίοι μέσα από διαφορετικές ιστορικές διαδικασίες δημιούργησαν τον Νέο ελληνισμό. Εδώ αναλύονται όλες οι μορφές διαφοροποίησης, κοινωνικές, οικονομικές και εύτερα πολιτισμικές, και για κάθε κοινωνική ομάδα σε κάθε ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. Η δράση των ομάδων αυτών σχημάτισε ένα διακριτό οικονομικό και πολιτιστικό χώρο στο πλαίσιο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, τον χώρο των Νέων Ελλήνων.

βιβλιοπωλείον της ΕΣΤΙΑΣ
ΕΤΟΣ ΙΑΡΥΣΕΩΣ 1985

η μπάλα αλλιώς

«Οι ασυμβίβαστοι»

Μέρος Δ'

Ιδιαίτερη θέση στην ποδοσφαιρική μυθολογία μας, έχουν οι «αμφισβητίες». Άλλοτε πολιτικά αντισυμβατικοί κι άλλοτε «άσωτοι» ή αλάνια, μερικές φορές μοναχικοί ή και «αυτοκαταστροφικοί» αλλά πάντα με έναν ηθικό κώδικα που

κέρδιζε την αγάπη από τους περισσότερους, την απομόνωση από άλλους, και συνήθως τον σεβασμό από όλους. Ταλέντα αυθεντικά, και όχι προϊόντα μιας μηχανής, παθιασμένοι αισθηματίες της στρογγυλής θεάς, δημιουργούσαν μια ιδιότυπη

αίγλη γύρω από το όνομά τους. Η «Μπάλα αλλιώς» του Δρόμου, παρουσιάζει μια σειρά άρθρων για μερικούς από τους εκφραστές του «επαναστατικού ρομαντισμού» του ποδοσφαίρου. Μέρος τέταρτο: Χρήστος Αρδίζογλου.

Χρήστος Αρδίζογλου

■ ΤΟΥ Δημήτρη Γιαννάτου*

«Εσύ Χρηστάρα, κάνε ό,τι θες...»

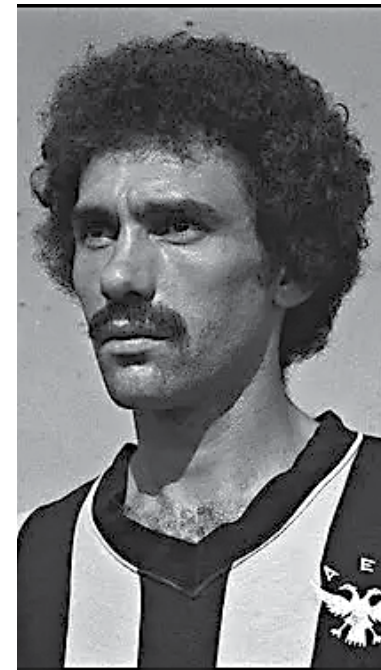
Μα τι απ' όλα, ήταν ο Χρήστος Αρδίζογλου; Αυτό το καλό, παραπονητικό και με το διαρκές αίσθημα της αδικίας παιδί, με το απαρράμιλλο ποδοσφαιρικό ταλέντο; Ήταν ο ποδοσφαιριστής που πρωτοείδα σε έγχρωμες, χοντρές φωτογραφίες που είχαν οι γκοφρέτες του '70 και με εντυπωσίασε η σγουρή του αφάνα και οι κατεβασμένες κάλτσες που πρώτος αυτός καθιέρωσε, σύμβολο της ελευθερίας του; Μείγμα φιλόλογου, δασύτριχου Έλληνα Ανατολίτη, χίπη με μουστάκι και Βραζιλιάνου ποδοσφαιριστή του '70. Ήταν αυτά τα τεράστια λεπτά πόδια που κάπαζαν και στις δυο πλευρές του γηπέδου στην ασπρόμαυρη τι-βι μου και ήμουν σίγουρος ότι τούτο τον παίκτη δεν τον είχε άλλη ομάδα; «Ατι» άλλωστε τον έλεγε η πιάτσα της μπάλας, για τον ταχύτατο διασκελισμό του. Ή ήταν «ο τρελός», όπως καλοκάγαθα και με αγάπη, τον έλεγε η κερκίδα για την ιδιορρυθμία του; Είναι τόσα κι άλλα τόσα ο Αρδίζογλου. Που μπορούσε να ντριπλάρει όποιον έβρισκε μπροστά του και φτάνοντας στο τέρμα, να γυρίσει να ξανατριπλάρει το τελευταίο «θύμα» του και ας έχανε το γκολ. Αυτός ο «αναρχικός» του ποδοσφαίρου, του ρομαντισμού της αλάνας, της χαράς του παιχνιδιού, σήμερα θα ήταν θαυμαστής του «against modern football», αλλά τότε ο Φάντροκ, εκτιμώντας τα προσόντα του, «έφτιαξε» έναν μοντέρνο μπακ-χαφ-εξτρέμ. Μα και στην Εθνική Ελλάδα, ποιος θα μπορούσε να καλουπώσει σε θέσεις και τακτικές αυτό το πληθωρικό ταλέντο; «Εσύ Χρηστάρα κάνε ό,τι θες, μόνο πού και πού, δίνε τη μπάλα και στους άλλους για να σε βοηθήνε!», απάντησε ο ευφυής Αλκέτας Παναγιούλιας στην απορία του Αρδίζογλου γιατί δεν του έδινε οδηγίες όπως στους υπόλοιπους.

«Αξίζει κανείς να πληρώνει 2 εισιτήρια για να παρακολουθεί τον Αρδίζογλου», θα συμπληρώσει ο προπονητής της Εθνικής Ιταλίας, Έντσο Μπεαρζότ, για τον ποδοσφαιρικό του έρωτα. Ο Χρηστάρας, όπως τον φώναζαν όλοι στο γήπεδο. Αλλά ήταν κι αυτός που του έριχναν το φταίξιμο όταν η ΑΕΚ δεν τραβούσε. Θυμάμαι έντονα, μέσα της δεκαετίας του '80, ένα ολόκληρο γήπεδο να τον αποδοκιμάζει (αυτόν με την τόση προσφορά), ζητώντας την αλλαγή του και καταχειροκροτώντας τον αντικαταστάτη του. Ήταν το κύκνειο άσμα του στην ΑΕΚ. Μια τραγική, άδικη αποκαθήλωση ενός παίκτη συμβόλου, όταν οι παλινωδίες των διοικήσεων οδηγούν τους οπαδούς να ζητούν αποδιοπομπαίους τράγους και εξιλαστήρια θύματα. Και, λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα του, έμπαινε συχνά στους δύο αυτούς ρόλους ο Αρδίζογλου. Υποσυνείδητα, μπορεί και να το επιζητούσε. Με το παράπονο και την αντίδραση να κάνει το δικό του, ίσως ήθελε φροντίδα και αποδοχή, αυτός ο ατίθασος. Και δεν ήθελε να τα κερδίσει με διπλωματία και συγκρατητικότητα, όπως άλλοι. Έλεγε με απλό τρόπο, λαϊκό και άγαρμπο, αλήθειες ή μυστικά της ομάδας που άλλοι κάλυπταν. «Ούτε πήγαινα να γλειφω τους οπαδούς, να βάζω γκολ και να πηγαίνω στην εξέδρα να πανηγυρίζω. Ήμουν ο χαζός της παρέας. Έφτιαχνα τα γκολ για τους άλλους και οι άλλοι έπαιρναν τα λεφτά», θα πει σε συνέντευξή του. Δεν ήθελε γλειψίματα, δημόσιες σχέσεις, αυλικούς. «Εγώ δεν ήμουν της δημοσιογραφίας...» έλεγε. «Ήμουν ένα αγαθό παιδί που το εκμεταλλεύτηκαν όλοι». «Εγώ που είμαι κομμάτι της ιστορίας της ΑΕΚ, αδικήθηκα». Ο Χρηστάρας έφαγε πολύ ξύλο από τον πατέρα του για τον μεγάλο του έρωτα, το ποδόσφαι-

ρο. «Οι αλάνες! Εκεί έμαθα να ντριπλάρω, εκεί έμαθα τον κενό χώρο, εκεί τα έμαθα όλα. Δεν έτρωγα καν το μεσημέρι. Για τη μπάλα (...) Νέα Ιωνία, Γαλάτσι, Περισσός, Ελευθερούπολη... Εκεί πέρναγα τους αντιπάλους μου δύο δύο, τρεις τρεις, πέντε πέντε. Με περίμενε ο πατέρας μου το βράδυ για να με δείρει! Γύριζα στο σπίτι βράδυ, έκλεινε ο πατέρας μου την πόρτα και τα παράθυρα και με έδερνε. Κάθε μέρα, κάθε μέρα...». Το πείσμα που ζητά αγάπη κι αγκαλιά και στην ενήλικη ζωή, συνοδευόμενο με ένα διαρκές παράπονο κατά της προσωπικής αδικίας. Την πρώτη του «εξέγερση» την έκανε στον Απόλλωνα. Η ΑΕΚ της καρδιάς του δεν είχε τσικό, κι ένας πρώην ποδοσφαιριστής του Απόλλωνα -προσωπικός γιατρός του Σαντάμ Χουσεϊν!- του λέει για την ομάδα της Ριζούπολης. Οι ερασιτέχνες του Απόλλωνα νικούν 4-3 τους ερασιτέχνες του Παναθηναϊκού με τρία γκολ του Αρδίζογλου, που έπαιζε δεξιός μπακ! Του υποσχέθηκαν ότι θα τον κάνουν επαγγελματία, αλλά ο προπονητής τον διώχνει. Οι συμπαίκτες ζητάνε να γυρίσει πίσω, αλλά ο πάντα «φευγάτος» και περήφανος Αρδίζογλου, δεν διστάζει να αποχωρήσει για ένα εξάμηνο από το αγαπημένο του ποδόσφαιρο και να εργαστεί σε «εργοστάσιο προϊόντων βουτύρου και ελαίων». Η προσπάθεια συμπαίκτων και μελών του τεχνικού επιτελείου, φέρνει αποτέλεσμα. Ο Αρδίζογλου επιστρέφει και γίνεται επαγγελματίας. Το καλοκαίρι του 1974, η διοίκηση του Απόλλωνα αναγκάζεται από τη χούντα να δώσει τον Αρδίζογλου στον Παναθηναϊκό. Πέφτει η χούντα και ο Χρηστάρας στην αγκαλιά της ΑΕΚ και του Μπάρλου, που θα έδινε τα πάντα για αυτό τον μοναδικό ποδοσφαιριστή!

Ένα θρόισμα ανέμου...

Όλη η ιστορία του Αρδίζογλου, θα μπορούσε να είναι σενάριο κινηματογραφικής μυθοπλασίας για το ποδόσφαιρο, ανάρπαστο στα λαϊκά σινεμά των συνοικιών. Γεννήθηκε το 1953 στην Ιερουσαλήμ, από Έλληνα πατέρα και Ισραηλίτισσα μητέρα. Εκεί βρήκε απάγκιο η πατρική του οικογένεια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή. Ο πατέρας δούλευε σε εκκλησιαστικά είδη. Ένας θείος του, ήρθε στην Ελλάδα, φτιάχνει βιοτεχνία στη Νέα Ιωνία και τους παίρνει κοντά του. Ο πεντάχρονος Χρήστος βρέθηκε με τα πέντε αδέρφια του στις φτωχογειτονίες της περιοχής. Σκληρή η οικονομική ανέχεια της καθημερινότητας. Κλωτσά αυτοσχέδια τόπια στις αλάνες και ελευθερώνεται, τρέχει, θεριεύει, πετάει. Ενώ όταν δεν παίζει ποδόσφαιρο, κάνει ποδήλατο στον Αθλητικό Όμιλο Αμαρουσίου. Ξέρετε, όμως, τι είναι αλήθεια ο Αρδίζογλου; Ένα θρόισμα ανέμου στο αδειανό γήπεδο, που στροβιλίζει τα φελιζόλ που βάζαμε κάθισμα στις τιμεντένιες εξέδρες. Είναι η μελαγχολία του χειμωνιάτικου απογεύματος, όταν ο ρέφερι σφυρά τη λήξη, και η αδικία για το πόσο λίγο κράτησε αυτή η λαϊκή γιορτή της μπάλας. Είναι το μεσημεριανό τραπέζι της Κυριακής με το ραδιοφωνάκι να μιλά για κάποιον «τρελό» που τους ντριπλάρει όλους για να βρει το δίκιο του, κι ας μην έβαλε γκολ! Είναι τα καφενεία της Σαφράμπουλης και της Ελευθερούπολης, των προσφύγων και των εργατών, οι κορδελιάστρες και το μεροκάματο στον Περισσό και τη Νέα Ιωνία. Είναι οι μπαμπάδες με τα καρό κοντομάνικα πουκάμισα και την εφημερίδα κάτω απ' το μπράτσο, που κρατούν σφιχτά το χέρι του πιτσιρικά τους, πριν μπουν στον λασπωμένο δρόμο του γηπέδου. Είναι οι σκαλωσιές της ανεγειρό-

μενης πολυκατοικίας που κρύβει τον ήλιο, και η ελληνική αυλή που λάμπει στο φως. Είναι οι προβολείς στα Νέα Φιλαδέλφεια και στα άλλα γήπεδα, που φωτίζουν τα κάστρα της νεότητας και τα δωμάτια των γερόντων που αγαπούν περισσότερο τώρα τη ζωή. Είναι τα φαντάρια στους Σταθμούς και τα πρωινά στην Ομόνοια. Μια τραχιά, προφορική ποίηση... Ίσως είναι κι ο Αρδίζογλου ένα κομμάτι του «καημού της Ρωμοσύνης» του Σεφέρη, που το έκανε Ιστορία ο Μοσκόφ και μιλά για όλο αυτό το μεγαλείο που έχει μέσα πόνο και την αδικία του ανεκπλήρωτου, αλλά και τόσο πείσμα, δύναμη και γροθιά στο μαχαίρι της παρακμής, «από τις ταπεινές τις γειτονίες του Περισσού προερχόμενο» όπως θα μας πει ο ποιητής Γ. Μαρκόπουλος στην Ωδή του για τον ποδοσφαιριστή.

Τιμή και δόξα στον παίκτη Χρήστο Αρδίζογλου που θα σηκώσει για άλλη μια φορά τελεσίδικα πια, όπως οι τρελοί τους επιταφίους των νεκροταφείων, την ασήκωτη μοναξιά μας, και θα φύγει. (από την Ωδή στον παίκτη της ΑΕΚ και της Εθνικής Χρήστο Αρδίζογλου, του Γιώργου Μαρκόπουλου. Η ιστορία του ξένου και της λυπημένης, Υάκινθος 1987. Διαβάστε ολόκληρο το ποίημα στην ιστοσελίδα του Δρόμου)

* Ο Δημήτρης Γιαννάτος είναι κοινωνιολόγος

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπτερός: Στέλιος Ελληνιάδης
defimag@otenet.gr
elliniadis.wordpress.com

Φρειδερίκη: Οι γονείς σας είναι συμμορίτες και ανθέλληνες!

Φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετοί λόγοι που οι «παιδουπόλεις της Φρειδερίκης», περίπου 50 στο σύνολό τους, από μερικές δεκάδες μέχρι πεντακόσια παιδιά εκάστη, δεν έγιναν εκ μέρους της Αριστεράς ένα μεγάλο θέμα στο δημόσιο χώρο και το δημόσιο διάλογο από το 1947 που άρχισαν να ξεφυτρώνουν σε όλη την Ελλάδα. Υποθέτω ότι ένας απ' αυτούς τους λόγους, για τα πρώτα χρόνια τουλάχιστον, ήταν ότι η Αριστερά ήταν φιμωμένη καθώς είχε αποδεκατιστεί και τα στελέχη και τα μέλη της που είχαν επιζήσει βρίσκονταν διεσπαρμένα σε φυλακές, νησιά εξόριστων και ανατολικές χώρες, πολλές δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι, ενώ η μεγάλη κοινωνική της βάση μόνο μουρμούριζοντας αναφερόταν σε ζητήματα που στην κυριολεξία στιγματίζαν ή έκαιγαν όποιον γινόταν αντιληπτός ότι τα έθιγε. Αντιθέτως, από την πλευρά των νικητών, υπήρχε ένας καταγίσιμος προβολής των «παιδουπόλεων» σε συνδυασμό με την καταδίκη του «παιδομαζώματος» που διαλαλούσαν ότι έγινε βίαια από τους ληστοσυμμορίτες και εθνοπροδότες κομμουνιστές. Έτσι κυριαρχούσε ένας μονόλογος που έρρεε σαν οχετός στη δημόσια ζωή με συνεχή μακροσκελή δημοσιεύματα, φωτογραφίες και γιορτές με τη συμμετοχή μελών της βασιλικής οικογένειας, υπουργών και βουλευτών, μητροπολιτών και αξιωματικών του στρατού, για να εκθειάζεται το ευεργετικό και εθνοσωτήριο έργο της βασίλισσας που αναγορεύτηκε σε μοναδική «μητέρα» των δεκάδων χιλιάδων παιδιών που καταμερίστηκαν ανά δεκάδες και εκατοντάδες σε διάφορα κτήρια, από σχολεία, ορφανοτροφεία και ξενοδοχεία μέχρι στρατόπεδα, εγκαταλειμμένα εργοστάσια και μοναστήρια τα οποία μετασκευάστηκαν για να μετατραπούν σε οικοτροφεία στα οποία εκπαιδεύονταν και αναμορφώνονταν τα παιδιά ώστε να γίνουν καλοί πολίτες με πίστη στο Θεό, την Πατρίδα και την Οικογένεια που την εκπροσωπούσε εφεξής η βασίλισσα «Μητέρα του Έθνους», αν και Γερμανίδα. Κυρίως, όμως, εμφυσώντας στους τρόφιμους την καθολική απόρριψη και απέχθεια προς τους βιολογικούς τους γονείς, τους θείους και τους παππούδες τους, νεκρούς

και ζωντανούς, που προβάλλονταν στα παιδάκια σαν κακούργοι, φονιάδες, ληστοσυμμορίτες, εαμβούλγαροι ανθέλληνες και... αντάρτες! Στον αντίποδα, το «παιδομαζώμα» ήταν το κερασάκι στην τούρτα της φιλοβασιλικής και φιλοαμερικανικής προπαγάνδας που δικαιολογούσε σαν θετικό αντιστάθμισμα την «υιοθεσία» και το «παιδοφύλαγμα» στις «παιδουπόλεις» της βασίλισσας δεκάδων χιλιάδων παιδιών που είτε είχαν μείνει ορφανά κατά τη διάρκεια των πολυετών πολέμων της δεκαετίας του 1940 είτε προέρχονταν από φτωχές οικογένειες και από οικογένειες των οποίων οι ενήλικες ήταν σε φυλακές και εξορίες.

Πατροκτονία

Χρειάστηκε να περάσουν μερικές δεκαετίες μέχρι να αρχίσουν να βγαίνουν στην επιφάνεια τα πραγματικά χαρακτηριστικά του «παιδοφύλαγματος» και του «παιδομαζώματος». Δημόσια, είχε κυριαρχήσει ο καταγγελτικός μονόλογος σε βάρος της Αριστεράς που έπρεπε μονίμως να κατηγορείται χωρίς το δικαίωμα να απολογηθεί, οπωσδήποτε μέχρι το 1974 που η Δεξιά, από τη βασιλική και τη χουντική μέχρι την κεντρώα που μοιράστηκαν την εξουσία από το 1944, είχε κοινή γραμμή απέναντι στην Αριστερά και διατηρούσε την μονομερή πρωτοβουλία στην επικοινωνία και την ενημέρωση. Σ' αυτό συνέτεινε και το γεγονός ότι τα παιδιά του «παιδομαζώματος» μεγάλωναν στις ανατολικές χώρες χωρίς να ακούγεται πουθενά η δική τους φωνή, να μην υπάρχει πουθενά η μαρτυρία τους, ούτε βέβαια των γονιών που είχαν γλιτώσει από το μακελειό και είχαν ξαναμίξει με τα παιδιά τους στην Πολωνία, την Τσεχία ή την Ουγγαρία. Ακόμα κι αυτό, παιδιά και μεγάλοι, εγκαταστάθηκαν στις ανατολικές χώρες, ξεκίνησε μία οργανωμένη εκστρατεία να εντοπιστούν και να συνενωθούν τα διάσπαρτα μέλη των οικογενειών, δεν επιτρεπόταν να γνωστοποιηθεί. Αντιθέτως, βασικός σκοπός του «παιδοφύλαγματος» της Φρειδερίκης ήταν τα παιδιά που «υιοθετούσε» να αποσπαστούν οριστικά από το

οικογενειακό τους περιβάλλον είτε ζούσαν είτε ήταν νεκροί οι γονείς τους. Για να μην ασπαστούν μεγαλώνοντας τις ιδέες του κομμουνισμού, για να μην θαυμάζουν τους γονείς τους που μέσα από τις τάξεις του ΚΚΕ, της ΕΠΟΝ, του ΕΛΑΣ και του ΔΣΕ, είχαν πολεμήσει για την ανεξαρτησία της Ελλάδας από τους ξένους δυνάστες.

Έπρεπε τα παιδιά στις «παιδουπόλεις» να αντιπαθήσουν, να μισήσουν και να οχτρευτούν τους γεννήτορές τους, να απογαλακτιστούν εντελώς από τη μάνα και τον πατέρα τους και ν' αγαπήσουν τους άλλους, αυτούς που καταδίωξαν, φυλάκισαν, εξόρισαν, βασάνισαν ή σκότωσαν τους γονείς τους! Κι έτσι να γίνουν καλοί χριστιανοί και καλοί εθνικόφρονες! Να γίνουν τα αναμορφωμένα παιδιά κατήγοροι, ακόμα και διώκτες των γονιών τους! Ένα τερατώδες σχέδιο που εφαρμόστηκε σε πολύ μεγάλη κλίμακα από το φιλοβασιλικό καθεστώς και υποστηρίχτηκε ρητά ή σιωπηρά από τον κεντροδεξιό χώρο.

Απανθρωπιά

Πρόπερσι είχα δει το ντοκιμαντέρ «Ξεριζωμένοι» από το οποίο φάνηκε ότι η Αλεξανδράκη με τις χρόνιες ευαισθησίες της επεξεργαζόταν από καιρό και μέσα από διαφορετικές γωνίες το ζήτημα των παιδιών που λόγω των πολέμων, των κατακτήσεων, της αποικιοκρατίας, του Ψυχρού Πολέμου και των επακόλουθων συμφορών είναι έρμια των ισχυρών καθώς απογυμνώνονται εντελώς από τα δικαιώματα, την ταυτότητα και το φυσικό τους περιβάλλον ακολουθώντας σε παράλληλους δρόμους τη δυσμενή πορεία των γονιών τους.

Οι «Ξεριζωμένοι» αναφέρονται σε περιπτώσεις παιδιών που βρίσκονται μετέωρα και απροστάτευτα μέσα στην κοινωνία ή στοχοποιούνται και «υιοθετούνται» από τα καθεστώτα και τους «φιλόανθρωπους» λόγω της «κακής τύχης» ή των «κακών επιλογών» των γονιών τους, όπως συνέβη με τα παιδιά των ηττημένων του ισπανικού εμφυλίου που «κατασχέθηκαν» για να παραδοθούν σε «σωστές» φασιστικές οικογένειες, την νεαρή Αφγανή που διασώζεται ενώ πνίγονται όλα τα άλλα μέλη της οικο-

γένειάς της όταν το σαπιοκάραβο που τους μεταφέρει βυθίζεται στο Αιγαίο και τον μικρό ιθαγενή που οι αποικιακές αρχές παραδίδουν σε χριστιανική οικογένεια στη Γαλλία, 18 χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από τη γαλλική κτήση Ρεουνιόν, όχι για να σπουδάσει όπως τάζουν στους γονείς του, αλλά για να δουλεύει σαν δούλος στα κτήματα των θετών του «γονιών»! Παιδιά αντιπροσωπευτικά μαζικής «συλλογής» ανηλίκων από απολυταρχικά και θεωρούμενα δημοκρατικά καθεστώτα με σκοπό την πνευματική χειραγώγηση και εκμετάλλευσή τους, ακόμα και τον βιοκαταγωγικό αναπροσδιορισμό τους, προκειμένου να ενταχθούν μεταλλαγμένα στην επιθυμητή τάξη πραγμάτων. Σ' αυτή τη μικρή ομάδα που συγκροτεί ένα ισχυρότατο «δείγμα» της απανθρωπιάς των «πολιτισμένων» κρατών, είναι και ο Γιάννης Ατζακάς, γεννημένος το 1941, ο οποίος επειδή είναι ορφανός από μητέρα και ο αντάρτης πατέρας του είναι χαμένος με την υποχώρηση και διάλυση του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας, αποσπάται με τη συναίνεση της γιαγιάς και του παππού του και γίνεται τρόφιμος σειράς «παιδουπόλεων» σε Βέροια, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, για να βγει «καλός πολίτης» χωνεύοντας ότι ο πατέρας του ήταν εχθρός της πατρίδας, ένα κάθαρμα!

Δύσκολες αναμνήσεις

Εμπνεόμενη απ' αυτόν τον προαναφερθέντα «ξεριζωμένο», η Ελένη Αλεξανδράκη δεν έκανε μία ταινία για τις «παιδουπόλεις» γενικά,

αλλά μία ταινία βασισμένη πάνω στα γραπτά του Γιάννη Ατζακά που αναφέρονται στις δικές του εμπειρίες από την παραμονή του στις «παιδουπόλεις» όπως αυτές αποτυπώθηκαν στα βιβλία του «Διπλωμένα φτερά» και «Θολός Βυθός».

Από τα όχι πολλά βιβλία που έχουν σαν θέμα τους το βίωμα στις «παιδουπόλεις». Κάτι που παρατηρείται σχεδόν πάντοτε μετά από πολύ μεγάλες τραυματικές εμπειρίες που βιώνουν μαζικά οι άνθρωποι. Σαν να τους κόβεται κάθε διάθεση για αναμόχλευση του δράματός τους. Επειδή ούτε για το βίωμα της τεράστιας Μικρασιατικής Καταστροφής γράφτηκαν στις πρώτες δεκαετίες αρκετά βιβλία από τους παθόντες σε σχέση με τον αριθμό τους, πάνω από ένα εκατομμύριο, και το μέγεθος και την ποιότητα του συμβάντος. Ούτε το βίωμα της δεκαετίας του 1940 με τις πάμπολλες φάσεις και πτυχές του που κι αυτό προσφερόταν για προσωπικές αναμνήσεις, αποτυπώθηκε σε μεγάλο αριθμό βιβλίων για μεγάλο διάστημα, κι αυτό όχι μόνο επειδή υπήρχε λογοκρισία και τρομοκρατία. Ούτε για τα μεγάλα κύματα της μετανάστευσης, ούτε για τις δεκαετίες παραμονής των πολιτικών προσφύγων στην Ανατολική Ευρώπη υπήρξε στον καιρό τους πληθώρα απομνημονευμάτων. Ό,τι γραπτό διαθέτουμε απ' αυτά τα συγκλονιστικά συμβάντα κυκλοφόρησε πολύ αργότερα. Το ίδιο ισχύει για αυτή τη θεματολογία στο σινεμά, το θέατρο, τη λογοτεχνία κ.λπ. Στην ταινία «Θολός Βυθός», η

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

Θολός Βυθός: Ελένη Αλεξανδράκη και Γιάννης Ατζακάς (φωτό Στ. Ελληνιάδης)

Αλεξανδράκη, που είναι φανερό ότι μελέτησε καλά το θέμα, δεν επεκτάθηκε στις ατομικές εμπειρίες περισσότερων παιδιών ούτε αποπειράθηκε να καλύψει το θέμα σφαιρικά συμπεριλαμβάνοντας όλα τα συγγενή εγχειρήματα και όλες τις πολιτικές παραμέτρους. Εντούτοις, ενώ επικεντρώθηκε στο αφήγημα του συγγραφέα, ακολουθώντας το κατάφερε με αδρές γραμμές να δώσει μια γεμάτη δράσεις και ωραίες μαυρόασπρες εικόνες σαφή περιγραφή του εσωτερικού αυτών των -τύπου αναμορφωτηρίου- ιδρυμάτων, τον τρόπο λειτουργίας τους, τα «αγκάθια» τους, τις εξαιρέσεις τους, αλλά και την ουσιώδη πολιτική τους διάσταση. Έδειξε ποιοι ήταν οι σκοποί των ιδρυτών των «παιδουπόλεων», τι ήθελαν να δώσουν και τι να πάρουν από τα παιδιά. Απλά και κατανοητά ξετυλίγει το νήμα με το σχετικά μετριοπαθές ύφος του Ατζακά, που χωρίς να εξωραϊίζει τα οικοτροφεία της Φρειδερίκης δεν διαγράφει ότι πολλά παιδιά έμαθαν γράμματα σ' αυτά σε μια εποχή που ούτε αυτό ήταν διασφαλισμένο στα χωριά. Παράλληλα, βλέπει κανείς πώς ήταν η Ελλάδα του '50 για τα λαϊκά στρώματα, βλέπει τη φτώχεια και την ανέχεια, αλλά βλέπει και την καλή καρδιά. Όλα ενυπάρχουν, εν συντομία, αλλά καθαρά και ανάγλυφα.

Πολιτική και μίζνες

Αξιοποιώντας την εμπειρία που είχαν από τις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν στις αποικίες και τις κτήσεις τους, αλλά και μέσα στις ίδιες τους τις χώρες, δεν ήταν δύσκολο για τους επικεφαλής της ξένης δυναστείας που υποστηρίζονταν από τους κτήτορες της χώρας Βρετανούς και Αμερικανούς, να εφαρμόσουν το μοντέλο της «παιδουπόλης» για να απαλλοτριώσουν τα ανυπεράσπιστα παιδιά των αγωνιστών της εθνικής αντίστασης και κατά συνάφεια τα παιδιά της φτωχολογιάς για να φτιάξουν με φιλανθρωπικό περίβλημα τους δικούς τους γενίτσαρους, όχι και τόσο προνομιούχους όσο οι πρωτότυποι, αλλά με τα ίδια μεταλλαγμένα μυαλά στην υπηρεσία της καθεστηκίας εξουσίας.

Αυτό δε το μοντέλο στην πλήρη ανάπτυξή του είχε και τις παραλ-

λαγές του, και με συμμετοχή ιδιωτών και κοινωνικών φορέων υπό την κάλυψη του κράτους, πάντα με στόχο και κίνητρο τα παιδιά ως αναλώσιμα και εμπορεύσιμα! Αντλώντας παιδιά από μια πολύ μεγάλη δεξαμενή ορφανών παιδιών, της τάξης των 400.000 όπως βεβαίωσε και η ιστορικός Τασούλα Βερβενιώτη στη συζήτηση που έγινε μετά την προβολή της ταινίας στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου. Οι αρχές με το στρατό και τις φασιστικές παραστρατιωτικές συμμορίες που εκδίδωκαν από εκατοντάδες χωριά τους κατοίκους τους για να αποδυναμώσουν τους αντάρτες, προμήθευαν με πάρα πολλά παιδιά τους φιλόφρονους που τα βάφτιζαν ανταρτόπληκτα και τα έστελναν σε ιδρύματα για να καταλήξουν στις «παιδουπόλεις» ή να προωθηθούν για υιοθεσίες στην Αμερική, την Ολλανδία, τη Σουηδία ή το Ισραήλ! Ούτε τα παιδιά από φτωχές οικογένειες που γεννιούνταν μετά τον πόλεμο ήταν ασφαλή. Η φόρμουλα απέδιδε σε πολλά επίπεδα. Τα φτωχά και ανυπεράσπιστα παιδιά αξιοποιούνταν εύκολα σε κυκλώματα διαφθοράς που λειτουργούσαν με τη συνδρομή της πολιτικής εξουσίας, εμφανιζόμενα ακόμα και μετά από δέκα και δεκαπέντε χρόνια ως ανταρτόπληκτα! Οι υιοθεσίες, πέρα από την πολιτική τους χρησιμότητα είχαν γίνει και κερδοφόρο επάγγελμα! Στην ταινία έχουν συμπεριληφθεί τέτοιες «μεταφορές».

Έτσι, παιδιά για την Αμερική δεν «πακετάρονταν» μόνο από τις παιδουπόλεις. Στην ασυδοσία που επικρατούσε, οι δικτυωμένοι

διαμεσολαβητές εντόπιζαν παιδιά σε φτωχά σπίτια και ορφανεμένες οικογένειες, σε ορφανοτροφεία, βρεφοκομεία, μαιευτήρια, ακόμα και σε φυλακές γυναικών. Πέρασαν αρκετές δεκαετίες μέχρι να αποκαλυφθεί το μεγάλο σκάνδαλο του ιδρύματος «Άγιος Στυλιανός» στη Θεσσαλονίκη και ακόμα πιο πολλές μέχρι να αποκαλυφθεί το σκάνδαλο με τους επιτήδειους που εμπορεύονταν παιδιά που γεννιόνταν σε μαιευτήριο της Πάτρας από ανύπαντρες γυναίκες και από ανύποπτα ζευγάρια, με τους ιθύνοντες δικτυωμένους με στελέχη της ελληνοαμερικανικής οργάνωσης ΑΧΕΠΑ που τα πλάσαραν σε τσουχτερές τιμές σε ενδιαφερόμενους όχι μόνο ελληνικής καταγωγής.

Στο ναδίρ

Μια τέτοια περίπτωση μεγάλης κλίμακας έγινε ευρύτερα γνωστή το 2019, όταν η Conda Van Steen, ελληνίστρια στο πανεπιστήμιο King's College του Λονδίνου, ανακοίνωσε τα ανατριχιαστικά αποτελέσματα της έρευνας της -που ξεκίνησε χάρη σε άτομα από τις ΗΠΑ που έψαχναν εναγωνίως να βρουν στοιχεία για την καταγωγή τους- τα οποία περιέλαβε στο βιβλίο της «Ζητούνται παιδιά από την Ελλάδα - Υιοθεσίες στην Αμερική του Ψυχρού Πολέμου». Ξεκινώντας από μια «φάμπρικα» που είχε στηθεί στην Πάτρα μέσω της οποίας υφαρπάχτηκαν και διχοχευτήθηκαν πάρα πολλά παιδιά στο εξωτερικό αποκαλύπτονταν οι πρωτοβουλίες που έπαιρναν διάφορα τοπικά κυκλώματα μέσα σε ένα πολιτικό, νομοθετικό και γραφειοκρατικό πλαίσιο που ευ-

νοούσε το εμπόριο ανθρώπων! Παιδιά που άλλα τα διακινούσαν «νόμιμα» με στημένες συνοπτικές διαδικασίες κι άλλα που τα έκλεβαν, στην κυριολεξία, από τις μανάδες τους και τα φυγάδευαν χωρίς κανένα συνοδευτικό έγγραφο, ανώνυμα, χωρίς τόπο γέννησης, χωρίς γονείς, χωρίς εθνικότητα, χωρίς ιατρικό φάκελο, χωρίς καν ημερομηνία γέννησης!

Ήταν δε τόσο ακραία η αυθαιρεσία, που τα ελληνόπουλα που αποστέλλονταν στις ΗΠΑ ήταν ανυπεράσπιστα καθώς η δικαιοδοσία για τις υιοθεσίες υπαγόταν στο ελληνικό νομικό καθεστώς, με συνέπεια τα παιδιά που δεν ήταν της αρεσκείας των θετών γονιών που τα παραλάμβαναν ή ήταν πολύ τραυματισμένα από τα τραγικά τους βιώματα, να «επιστρέφονται» ως προβληματικά και ανεπιθύμητα στους μεσάζοντες οι οποίοι τα μεταπλούσαν σε άλλους πελάτες! Όπως επισημαίνει η συγγραφέας, ήταν εφικτή ακόμα και η διπλή πώληση με δεδομένο ότι δεν είχε προηγηθεί καμία διαδικασία που θα διασφάλιζε την ύπαρξη όλων των αναγκαίων προϋποθέσεων για μια βιώσιμη υιοθεσία ούτε είχε ελεγχθεί αν οι ενδιαφερόμενοι να γίνουν θετοί γονείς είχαν τα προσόντα που είναι στοιχειώδη, με αποτέλεσμα πολλά παιδιά να βρεθούν αιχμάλωτα σε σπίτια ψυχικά διαταραγμένων ανθρώπων, βίαιων ή αλκοολικών. Πάντως, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '50 είχε γίνει αντιληπτό τουλάχιστον σε κάποιους ανθρώπους από το εποικοδόμημα ότι επρόκειτο για «μαύρη αγορά

βρεφών εις την Αμερική» όπως το κατήγγειλε ρητά με μία γελοιογραφία του στην εφημερίδα «Μακεδονία» το 1959 ο Φωκίων Δημητριάδης. Αλλά η Ελλάδα έχοντας πέσει στο «ναδίρ της υποταγής» με την βασίλισσα Φρειδερίκη να κάνει γενικό κουμάντο και να αποσπάει από τους συμμάχους εύσημα για τη φιλανθρωπική της δράση που αφορούσε την προώθηση των Ελληνόπουλων στη θαλπωρή των δημοκρατικών κρατών καταπολεμώντας τον κομμουνισμό και το πολιτικό προσωπικό να υπηρετεί τη νατοϊκή ατζέντα και να εκλιπαρεί για ξένες επενδύσεις, τα παιδιά αποτελούσαν ακόμα ένα αντάλλαγμα δουλοπρέπειας. Η Ελλάδα ήταν ο δεύτερος στη σειρά προμηθευτής παιδιών στις ΗΠΑ μετά τη Νότια Κορέα, που είχε μία από τις σκληρότερες δικτατορίες στον κόσμο ευλογημένη και πλήρως ελεγχόμενη από τον αμερικάνικο στρατό κατοχής.

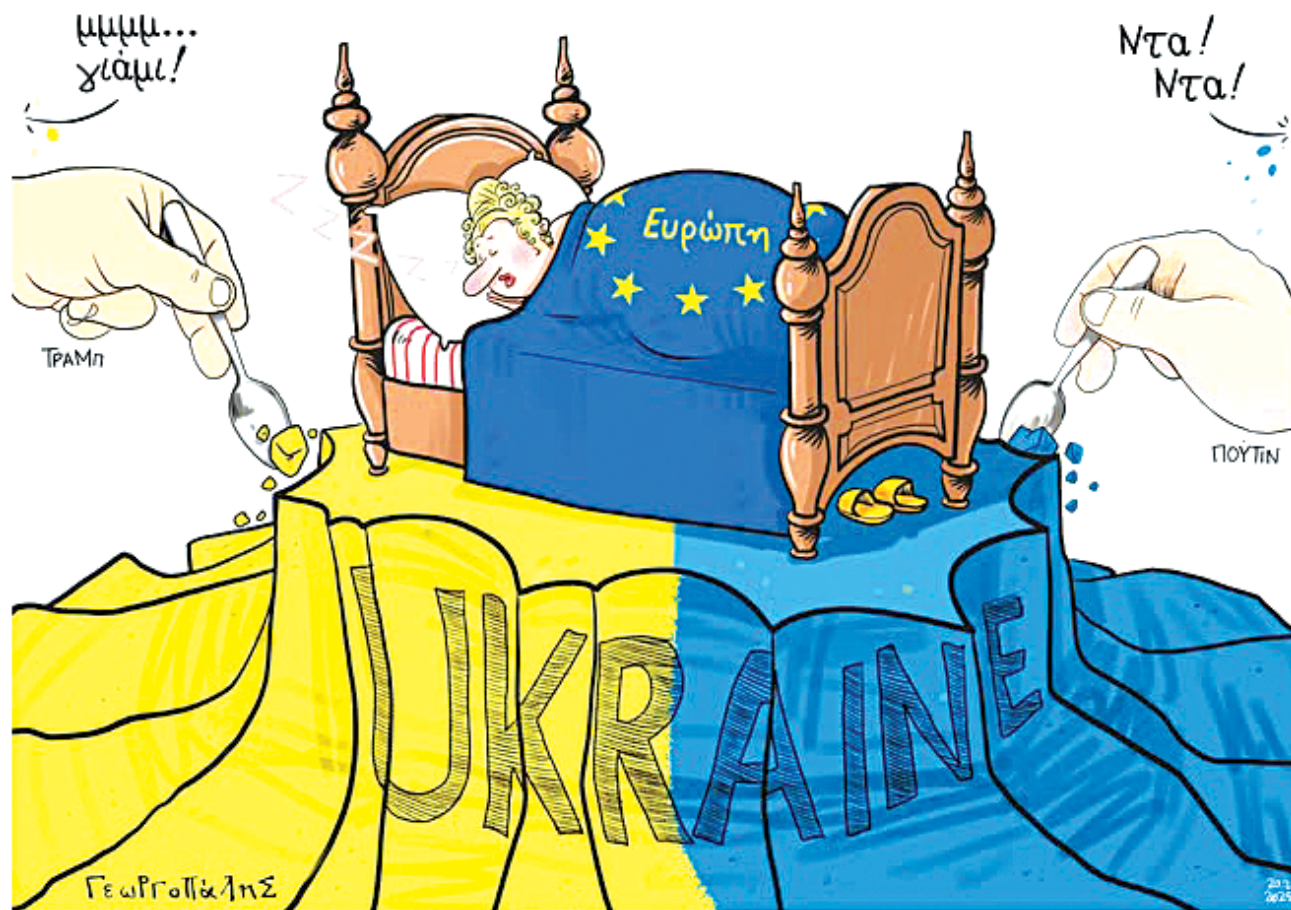
Ουσία και σοκ

Το θέμα δεν εξαντλείται με μερικά βιβλία και άρθρα ούτε με μια-δυο ταινίες, αλλά η δουλειά της Ελένης Αλεξανδράκη το αναδεικνύει με επάρκεια, χωρίς περιττά εφέ και χωρίς να κάνει εκπτώσεις στην ευαισθησία της και χωρίς να παραποιεί την ιστορία του αφηγητή της που φωτίζει ένα σοκαριστικό κομμάτι αντιπροσωπευτικό της εθνικής υποτέλειας και του δράματος που βιώνει ο μη προνομιούχος πολίτης αυτής της χώρας που διακόσια χρόνια τώρα άγεται και φέρεται χωρίς να έχει ακόμα αποκτήσει το δικαίωμα να ορίζει τη μοίρα του, με συνέπεια ακόμα και τα παιδιά του να θεωρούνται εμπορεύσιμα είτε με τις «υιοθεσίες» και τη μετανάστευση τότε είτε με το brain-drain σήμερα. Η ταινία είναι διαχρονικά επίκαιρη, κινηματογραφικά άρτια και πολύ καλή για να μην την δείτε.

Στέλιος Ελληνιάδης

Βοηθήματα:

«Θολός Βυθός» του Γιάννη Ατζακά, εκδ. Άγρα, 2008
 «Τα παιδιά του Εμφυλίου» του Λουκιανού Χασιώτη, εκδ. Εστία, 2013
 «Ζητούνται παιδιά από την Ελλάδα» της Conda Van Steen, μετ. Αριάδνη Λουκάκου, εκδ. Ποταμός 2021

Σκίτσο του Δημήτρη Γεωργιάδη.

δισάκι

«Γι' αυτό έγινε ο κόσμος, μάτια μου...»

■ της Αφροδίτης Κατσαδούρη*

Πέθανε και ο Λιδάκης, που τις πιο δύσκολες στιγμές ήταν ο μόνος που αναλάμβανε να απαντήσει τραγουδιστά στην ισχυρότερη τελεολογική εμβύθιση με την οποία έχει έρθει αντιμέτωπο το ανθρώπινο πνεύμα από καταβολής κόσμου: γιατί έγινε αυτός ο κόσμος, διάολε;

Άλλοτε χαμηλόφωνα και άλλοτε σε τόνους τεταμένους σ' έριζε ευτυχισμένο όταν, ακούγοντάς τον, έπαιρνες απάντηση πιο αποστομωτική κι από αυτές που δίδονται στα συνέδρια φιλοσοφίας σχετικά με το νόημα της δημιουργίας του κόσμου.

Πέθανε ο Λιδάκης, που μέσα σε δύο φράσεις έλυσε αϊδρωτά ένα από τα παλαιότερα αινίγματα του κόσμου: «Γι' αυτό έγινε ο κόσμος / μάτια μου / για να σε συναντήσω» κι ευθύς πετούσε λικνιζόμενη η καρδιά ό,τι κι αν καθρέφτιζε το *σε*. Είτε επρόκειτο για έρωτα είτε για κάτι εξίσου καρδαμωτικό, απαραίτητο και ζωογόνο, ο αδύνατος τύπος της προσωπικής αντανυμίας δυνάμωνε, δυναμιτίζοντας, τα σθεναρά μας.

Και το τραγούδι αυτό έβρισκε στόχο και ρυθμό σε πολλά ακροατήρια. Η διαχρονικότητα των στίχων του Τ. Λειβαδίτη βλέπεις. Διαπερνούσε τις αγέλαστες σπιβάδες του προσώπου μας και συντρόφευε κάτι κα-

ροκαμένες γενιές σαν τις δικές μας. Την τρομαγμένη γενιά, δηλαδή, της απολύτου ήττας. Δεν ήταν λίγες φορές που με υπαπάντηση πηδούσε μέσα από τις εσχατιές της οικονομικής μας και της υπαρξιακής μας κρίσης, ήταν το μοναδικό ρεφρέν που όσο κανένα άλλο έσκιζε τα μνημόνια της λύπης, παρηγορούσε μπτρικιά τις ανασφάλειες, μας έκανε να βαυκαλιζόμαστε ότι έχουμε ασφάλειες.

Δεν έχουμε, όμως. Και ο κόσμος, που συνεχίζει να επιβιώνει μονάχα από τύχη του και τα τραύματά του στις εντατικές της ανυπόφορης ελληνικής καθημερινότητας, αναρωτιέται γιατί στο διάολο, τελικά, έγινε ο κόσμος, μάτια μου;

Κι εγώ δεν ξέρω να σας πω. Η απαντοχή μου δεν φορτίζει και ο Μανόλης έφυγε. Ξέρω, όμως, ότι στις 28/2 δώσαμε μια απάντηση και ότι οφειλουμε στους εαυτούς μας να συνεχίσουμε να γράφουμε ιστορία με τα δικά μας γράμματα και δάχτυλα. Ίσως γι' αυτό να έγινε ο κόσμος, μάτια μου. Κι αν επιβεβαιωθώ – δεν μπορεί, κάπου θα σε συναντήσω.

* Η Αφροδίτη Κατσαδούρη είναι φιλόλογος και συγγραφέας. Η τελευταία της ποιητική συλλογή έχει τον τίτλο «Η σάρκα στάζει στο μπαλκόνι», εκδόσεις Έναστρον, και μπορείτε να τη βρείτε σε κεντρικά βιβλιοπωλεία.

■ εν τέλει

Bijî Kurdistan

■ ΤΟΥ
**Αλέκου
Μιχαηλίδη**

«Όμως ο πόλεμος δεν τέλειωσε ακόμα. Γιατί κανένας πόλεμος δεν τέλειωσε ποτέ»

Η εικόνα που μεταδίδεται στο ξενοδοχείο «Elit World» της Κωνσταντινούπολης είναι συγκλονιστική: Ο 76χρονος σχεδόν Αμπντούλάχ Οτσαλάν, πλαισιωμένος από τη λεγόμενη «αντιπροσωπεία του Ιμραλί» (μέσα στον χώρο των φυλακών και όχι στο ξενοδοχείο), κοιτά στο κενό και κρατά στα χέρια του το «κάλεσμα για ειρήνη και δημοκρατική κοινωνία». Η αντιπροσωπεία δεν αποτελείται από μέλη του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν (ΡΚΚ), Βεβαίως, αλλά κυρίως από την ηγεσία του φιλοκουρδικού DEM και έναν από τους δικηγόρους του – ήταν η πρώτη τους συνάντηση μετά από 5 ολόκληρα χρόνια.

Ο ίδιος δεν διαβάζει το «κάλεσμα» που υπογράφει, δεν του επιτρέπεται η μεταφορά στο ξενοδοχείο, αλλά η στιγμή είναι η ιστορική. Είναι η πρώτη φορά μετά από πολλά, πολλά χρόνια, που ο κουρδικός λαός και οι όπου γης αλληλέγγυοι σε αυτό τον πολύχρονο αγώνα, βλέπουν τον Οτσαλάν. Η δήλωση μεταδίδεται ζωντανά στην Αμίδα και στο Βαν και αφορά μια νέα ειρηνευτική προσπάθεια, πάλι εκ μέρους των Κούρδων. Η τελευταία φορά που έγινε αυτό ήταν το 2015 και η εκχειρία κράτησε μερικούς μήνες, πριν το καθεστώς Ερντογάν –σε συνεργασία με το συμπολιτευόμενο Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης (ΜΗΡ)– εξαπολύσει έναν ανελέητο πόλεμο εναντίον του κουρδικού λαού.

Στο κάλεσμα γίνεται αναφορά στο ΡΚΚ και στη γέννησή του, ως τέκνο της ανάγκης για την προστασία της κουρδικής ύπαρξης, βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών, ειδικά της ελευθερίας της έκφρασης. Γίνεται αναφορά στην εξέλιξη του Εργατικού Κόμματος του Κουρδιστάν πριν και μετά την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού, στη θεωρία, στο πρόγραμμα, στην τακτική του, καθώς και στην εμμονική άρνηση της κουρδικής ταυτότητας μέσα στην Τουρκία. Ως βασικός στόχος του καλέσματος, αναφέρεται η ανοικοδόμηση της εύθραυστης «ιστορικής σχέσης» Τούρκων και Κούρδων σε πνεύμα αδελφοσύνης, αλλά και η ανάγκη για μια δημοκρατική κοινωνία.

Μιλά για σεβασμό των ταυτοτήτων, της έκφρασης, της δημοκρατικής αυτοοργάνωσης, πριν προχωρήσει στο προφανές: «Το κάλεσμα που έγινε από τον κύριο Ντεβλέτ Μπαχσελί, μαζί με τη Βούληση του κυρίου Προέδρου και τις θετικές απαντήσεις των άλλων πολιτικών κομμάτων, δημιούργησαν ένα περιβάλλον στο οποίο κάνω έκκληση για κατάθεση των όπλων και αναλαμβάνω την ιστορική ευθύνη αυτής της έκκλησης». Καλεί, επίσης, το ίδιο το ΡΚΚ, να συγκαλέσει συνέδριο και να λάβει απόφαση αυτοδιάλυσης, με τις σκέψεις να επιστρέφουν σε όσα προσέφερε στη δημοκρατία και στην ανθρωπότητα ο αγωνιζόμενος κουρδικός λαός.

Δεν γνωρίζουμε αν αυτό είναι το τέλος της ιστορίας, αλλά η αυτοδιάλυση του ΡΚΚ και η κατάθεση των όπλων δεν θα επιλύσει το πρόβλημα μετά από 40 χρόνια συγκρούσεων και εκατοντάδες χιλιάδες νεκρούς. Την αναγνώριση της κουρδικής ταυτότητας, όποιοι κι αν συνέγραψαν τη δήλωση του Οτσαλάν, πρέπει να ακολουθήσει η αναγνώριση της κουρδικής αυτοδιάθεσης, στο Ιράν, στο Ιράκ, στη Ροζιάβα και μέσα στο τουρκοκρατούμενο Κουρδιστάν, αλλιώς ο πόλεμος θα συνεχιστεί με ολέθριες μάλιστα συνέπειες. Προς το παρόν, η μορφή του Αρο συγκινεί και είναι αναγκαία για την εκκίνηση μιας ειρηνευτικής διαδικασίας, κάτι που έδειξε να καταλαβαίνει και η κυβέρνηση Ερντογάν. Αλλά εκεί έξω, στα Βουνά της Αμίδας και του Βαν, βρίσκονται δεκάδες χιλιάδες αντάρτες και αντάρτισσες του ΡΚΚ, που δεν θα πουχάσουν αν δεν υπάρξει όντως πολιτική λύση στο κουρδικό ζήτημα.